

Årsmelding

2010 – 2011

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Oslo, oktober 2011

1	RAPPORT FRA STYRET	7
2	MEDLEMSKAP	13
2.1	Æresmedlemmer	13
2.2	Medlemstall	13
2.3	Kontingentsatser	14
3	TILLITSVALGTE OG ANSATTE	15
3.1	Styret pr. 30.06. 2011	15
3.2	Representantskapet	16
3.3	Fylkeslag	16
3.4	Lokallag i Norsk Bonde og Småbrukarlag	18
3.5	Interne utvalg i Norsk Bonde- og Småbrukarlag	19
3.6	Eksterne utvalg/arbeidsgrupper 2010-2011	21
3.7	Sekretariatet	26
4	MØTER I ORGANISASJONEN	28
4.1	Landsmøtet 2010	28
4.1.1	Lovendringsforslag	28
4.1.2	Årsmelding 2009 - 2010	30
4.1.3	Innkomne forslag	30
4.1.4	Resultat av valgene	48
4.2	Møter i representantskapet	49
4.2.1	Representantskapsmøte 2/2010	49
4.2.2	Representantskapsmøte 1/2011	50
4.3	Møter i styret	52
5	POLITISKE ARBEIDSOMRÅDER	53
5.1	Jordbruksforhandlingene	53
5.1.1	Innledning	53
5.1.2	Hva forhandler vi om?	53
5.1.3	Jordbruksforhandlingene 2011	54
5.1.4	Partenes hovedprioriteringer:	58
5.2	Næringsutvikling	62
5.2.1	Tradisjonelt jordbruk	62
5.2.2	Utviklingsprogrammet for matspesialiteter	62

5.2.3	Faglig møtearena reiseliv.	63
5.2.4	Inn på TUNET	63
5.2.5	Faglig møtearena for økologisk produksjon og forbruk.	65
5.3	Markedsordninger	66
5.4	Rovdyrpolitikk	67
5.5	Oppfølging av utredningsoppgaver vedtatt i jordbruks-forhandlingene	70
5.5.1	Mottakplikten i markedsordningene	70
5.5.2	Flere utbetalinger av avløsertilskudd	72
5.6	Sentrale høringer i perioden	73
5.6.1	Diverse høringer om import, prosessering, dyrking og bruk av GMO-vekster i Norge	73
5.6.2	Evalueringsrapport om Innovasjon Norge	73
5.6.3	Høring – forslag til endringer i kvoteordningen for mjølk	74
5.7	Dyrevelferd og dyresjukdommer	78
5.7.1	Dyrevelferd	78
5.7.2	Dyresjukdommer	79
6	ORGANISASJONSARBEID	81
6.1	Informasjonsarbeid	81
6.2	Kvinneutvalget	81
6.3	Ungdomsarbeid	82
6.4	Hagebruksutvalet	83
6.5	Styrets arbeid med strategi- og arbeidsplan	84
6.5.1	Innledning	84
6.6	Bank- og forsikringsavtale	84
6.7	Rådgiving i forsikring, bank, økonomi, pensjon m.m.	85
6.8	Solidaritetsfondet for småbrukere	86
6.9	Studiearbeid	87
6.10	Familien Lies fond til fremme av småbruk	87
6.11	Samarbeidsavtale med Norsk Landbrukssamvirke	87
6.12	Arbeid i valgmennda	88
6.13	Aksjonsutvalget	88
6.14	Utmarksutvalet	90
6.15	Organisasjonsutvalget	90
6.16	Prosjektsøkegruppa	91
6.17	Landbrukets HMS-tjeneste	91

6.17.1	Samarbeid mellom Landbrukets HMS-tjeneste og Norsk Bonde- og Småbrukarlag	91
6.17.2	Annet	92
7	INTERNASJONALT ARBEID	93
7.1	Internasjonalt utvalg	93
8	PROSJEKTER	94
8.1	Slipp oss til – ungdom inn i landbruket 2010 – 2011	94
8.2	Grønt Spa`tak	95
8.3	Prosjekt organisasjonsprofil	96
9	BONDE OG SMÅBRUKER	97
10	REGNSKAP FOR LAGET OG AVISA	99

1 Rapport fra styret

Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) sin visjon er ”Med kjærleik til jorda og skogen skal vi saman skapa verdier”.

NBS er en faglig og næringspolitisk organisasjon, som har til formål å fremme de faglige, kulturelle, sosiale og økonomiske interessene til folk i jordbruket. Organisasjonen skal på alle områder arbeide for å skape gode og likestilte vilkår for alle i jordbruket, og skal være aktivt med på oppgaver som fremmer utvikling og trivsel i lokalsamfunnet.

NBS er partipolitisk uavhengig organisasjon.

Hovedarbeidsoppgavene for styret i perioden 2010/2011 har vært:

- Jordbruksforhandlingene
- Nytt rovviltforlik på Stortinget
- Aksjoner - markeringer
- Konkretisering og synliggjøring av innspill til Stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken
- Strategi og arbeidsplan 2011
- Politikerkontakt og alliansebygging
- Eksternt og internt kommunikasjons- og informasjonsarbeid
- Økonomi - finansiering
- Organisasjonsarbeid - verving
- Verdiskaping i landbruket
- Ungdomsarbeid
- Inn på TUNET
- Internasjonalt arbeid
- Kvinnearbeid - likestillingsarbeid
- Lokal- og fylkesvalg 2011

Jordbruksforhandlingene 2011

Styret utpekte årets forhandlingsutvalg i desember 2010. Dette har bestått av politisk nestleder Modulf Aukan, styremedlem Inge Staldvik og leder Merete Furuberg. Utvalget hadde sitt første møte 4. januar og drøftet foreløpige hovedprioriteringer for de kommende jordbruksforhandlingene. Sekretariatet utarbeidet studieheftet ”Foran jordbruksforhandlingene” etter innspill til tema fra styret. De innkomne svarene ble systematisert av Modulf Aukan og Inge Staldvik og presentert under fylkesledermøtet 31. mars. Parlamentarisk leder i Sp Trygve Magnus Slagsvold Vedum var innleder under representantskapsmøtet.

Fylkeslederkollegiet ga følgende råd til styret, som enstemmig vedtok disse hovedprioriteringene:

Styrking av matproduksjonsevne: Jordvernet må styrkes, samtidig som det bevilges friske midler til grøfting og nydyrking. Det er under dette punktet også viktig å stoppe

bruksavgangen. Undersøkelser viser at når et gårdsbruk blir lagt ned, går 1/3 av arealet ut av drift. Grasressursene i utmarka må brukes.

Inntektene i jordbruket må opp: Dette innebærer en kompensasjon for de økte kostnadene i jordbruket, samtidig som en krever samme kronemessige inntektsøkning som sammenligningsgruppa. Videre må inntektsgapet tettes. Spriket mellom jordbruket og sammenligningsgruppa er i dag på om lag 200 000 kroner. NBS krever en opptrappingsplan på 5 år.

Utvikling av et ressurstilpasset jordbruk: Herunder er det viktig å styrke konkurransevnen til de gras- og beitebaserte produksjonene. Det må også settes økt fokus på at bruksutbygginger skjer i samsvar med brukets ressurser. Oppgradering av eksisterende bygningsmasse må trekkes fram som en kostnadseffektiv løsning. Dette vil hjelpe til med å holde kapitalkostnadene pr. produsert enhet nede, og vil følgelig styrke det økonomiske resultatet på hvert enkelt bruk. Vi må utvikle nye maskiner og metoder. Menneske – maskin – miljø systemet må utvikles med lokalt og globalt perspektiv.

Forhandlingene med Norges Bondelag gikk greit, og en konstaterer at avstanden mellom de to ulike faglagene er mindre enn tidligere. Jordbrukets krav ble overlevert Staten 28. april. Staten kom med sitt tilbud 11. mai – 5 dager på overtid.

Jordbruket hadde tre hovedelementer i årets krav:

- Full kostnadsdekking
- Samme kronemessige utvikling som i sammenligningsgruppen
- Nivåheving – reduksjon av inntektsforskjellen mellom jordbruket og sammenligningsgruppen

Statens tilbud innfridde ikke disse kravene. Imidlertid valgte vi å være med i uformelle drøftinger for å se hva staten kunne tilby i en endelig ramme. Våre krav, som det var viktig for oss å få gjennomslag for, ble ikke innfridd og NBS valgte til slutt å bryte årets forhandlinger.

Forhandlingsutvalget i NBS hadde ikke fullmakt til å forhandle fram større inntektsforskjeller mellom jordbruket og sammenligningsgruppen, noe som ville blitt resultatet av årets jordbruksforhandlinger, slik all tilgjengelig informasjon i bruddøyeblikket viste.

Årets jordbruksoppgjør følger ikke opp landsmøtevedtakene i regjeringspartiene. Etter at landsmøtene i alle de tre regjeringspartiene, med litt ulike formuleringer, hadde vedtatt at jordbruket skulle få et løft, så er det fremdeles en håndfull topp-politikere som styrer landbrukspolitikken. Regjeringspartiene følger ikke opp sine egne landsmøtevedtak. Den rød-grønne regjeringen verdsetter jordbruksarbeid i mindre grad enn enkeltpartiene.

Under fylkesledermøtet 7. juni fikk forhandlingsutvalget og styret ros og enstemmig tilslutning til den jobben som ble utført og de vedtak som ble fattet i forbindelse med årets jordbruksforhandlinger.

Nytt rovviltforlik på Stortinget

Det var knyttet stor spenning til stortingsbehandlingen av nye bestandsmål for bjørn og ulv vinteren/våren 2011. Ei splittet regjering greide ikke å legge fram noe konkret forslag overfor Stortinget, så det ble til slutt opp til de parlamentariske lederne å konstruere et forlik.

Under ledelse av Arbeiderpartiets Martin Kolberg kom de parlamentariske lederne til et bredt kompromiss 16. juni - et forlik som alle partiene som er representert på Stortinget står bak. Dette kompromisset går i hovedsak ut på ei viss nedjustering av bestandsmålet for ynglinger for bjørn og et enklere regime for uttak av skadedyr.

Faktum er at forliket har gitt et noe enklere regime i enkelte fylker, men fremdeles venter noen fylkesmenn på mer detaljerte retningslinjer fra Miljøverndepartementet og/eller Direktoratet for Naturforvaltning.

Et annet faktum er at forliket representerer ei klar todeling av forvaltningen av rovdyra. De sonene som skal ha yngling kommer til å få økt belastning fordi de nye bestandsmåla er høyere enn det som til nå er godkjent som yngletall, mens beitenæringene i områdene utenfor ynglesonene trolig vil få det noe lettere.

Aksjoner – markeringer

NBS deltok aktivt i den store demonstrasjonen i desember 2010 mot den rådende rovviltpolitikken under hovedparolen ”La bygdene leve – Jens!” I forbindelse med bruddet i jordbruksforhandlingene gjennomførte NBS medlemmer, lokal- og fylkeslag flere markeringer: traktorkjøring med plakater og klart budskap på E6 i Oppland, symbolsk ”henging” av plastikk-ku foran Stortinget og opphenging av plakater noen steder i landet. Ungdomsutvalget hadde også spontanaksjon, og ble jaget vekk fra utsiden av Landbruks- og Matdepartementet. Flere fredager i juni 2011 har enkeltindivider av medlemmer sammen med støttespillere utenom medlemsmassen appellert til Stortinget for bedre rovviltpolitikk gjennom trillebårtransport av sauekadaver fra Sentralstasjonen opp Karl Johan til Stortinget og Miljøverndepartementet. En fredag ble kadaveret byttet ut med en hjerteknuser av en kopplamunge. Disse aktivitetene ga stor uttelling mediamessig: på Dagsrevyen fredag, i Nationen hver fredag, i lokalaviser og lokal radio og TV i Hedmark og Oppland hver fredag.

Styret gir honnør til Aksjonsutvalget og de lokale aktive initiativtagerne. De aller fleste markeringene har fått god mottagelse. Imidlertid ble ”hengingen” av kua gjenstand for sterk ris, men også ros. Det er viktig å utvikle aksjonsformene videre. Det er viktig at budskapet ikke overskygges av aksjonsformen.

Konkretisering og synliggjøring av innspill til Stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken

Det har vært stort fokus på arbeidet med Ny stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken. NBS sendte inn et omfattende dokument i juli 2010 der følgende hovedmålsetting ble fremhevet: Økt norsk matproduksjon på norske ressurser – over hele landet. Den norske matproduksjonen skal foregå på norske ressurser og der ressursene finnes. For å oppnå målet om å øke norsk matproduksjon med 20 % innen 2030 må det vedtas en forpliktende opptrappingsplan. Styret mener at det må være både produksjonsmålsetting og inntektsmålsetting. Styret nedsatte et konkretiseringsutvalg bestående av Modulf Aukan,

Rakel Nystabakk, Lynn Hege Myrvang og Merete Furuberg, som har fremmet forslag til strategi og tiltak for å få flest mulig gjennomslag for NBS sitt budskap under behandlingene av Stortingsmeldinga: seminarer, møter, studieopplegg, debattinnlegg, samt trykk av alle slag overfor alle de politiske partiene. I tillegg har styret vedtatt følgende hovedprioriteringer som det er viktig å få vedtatt på Stortinget med bredest mulig flertall og som skal bli norsk landbrukspolitik:

1. Vedta en opptrappingsplan på 5 år opp mot sammenligningsgruppa for inntektene til aktive gardsbruk.
2. Innføring av driftstilskudd for grovførbaserte produksjoner, differensiert etter distriktssonene og dyretall.
3. Innføring av grøfte-, profilerings- og nydyrkingstilskudd.
4. Heve avløsertilskuddet til bruk med husdyr i takt med 5 års opptrappingsplan for inntektsnivå.

Strategi- og arbeidsplan 2011

Strategi- og arbeidsplanen 2011 har vært til drøfting i styret ved 2 styremøter i meldingsåret: ved nyttårsskiftet og i månedsskiftet august/september. Dette er en naturlig rutine for vedtak og rullering. Det er viktig å utvikle en strategi- arbeidsplan som kan være et realistisk styringsverktøy og med mål det er mulig å realisere. Målsettingene må stå i forhold til tilgjengelige ressurser. Det nye styret må arbeide videre med forbedringer av strategi- og arbeidsplanen for 2012.

Politikerkontakt og alliansebygging

Måltrettet alliansebygging, politikerkontakt på alle nivå, nettverksbygging og deltagelse på ulike arrangement er en viktig del av arbeidet med å få gjennomslag og oppslutning om landbrukspolitikken til NBS. Vårt budskap må gjentas og gjentas overfor politikere, utøvende myndigheter og alliansepartnere. Det har vært møter av uformell og av mer formell karakter, både gjennom fysiske møter, telefoner og gjennom sosiale medier. Deltagelse i Næringskomitéens høringer og Regjeringens kontaktutvalg er blant prioriterte oppgaver. I det siste året har vi et aktivt samarbeid med For Velferdsstaten under ledelse av Jan Davidsen i Fagforbundet, Nei til EU, LO, Norsk LandbruksSamvirke, samvirkebedriftene, Natur og Ungdom, Norges Bygdekvinnelag, Norsk Landbruksrådgiving, KSL Matmerk og flere andre

Eksternt og internt kommunikasjons og informasjonsarbeid

Det er brukt mye tid på eksternt kommunikasjons- og informasjonsarbeid. Balansen mellom å formulere budskapet klart nok slik at NBS får plass i media og samtidig unngå stempelet som "useriøs" er en hårfin balansegang. Å opptre synlig, men korrekt, under jordbruksforhandlingene, der Norges Bondelags leder er jordbrukets forhandlingsleder, var en utfordring: det gjaldt å bekle rollen best mulig for NBS. Leder har vært flere ganger på TV2 nyhetene, i Dagsrevyen, i debattprogram på radio og TV, samt i Nationen, Klassekampen, Dag og Tid m.fl. Det er etablert kontakter overfor forbrukermagasiner, helsemagasiner og kulørt ukepresse med håp om å få plass til budskapet vårt.

Hjemmesida er tydelig forbedret gjennom at det daglig fylles opp med nytt stoff. Videre har spesielt Ungdomsutvalget fått ansvaret for å gjøre NBS sin Facebookprofil mer aktiv, og

intranettet må brukes aktivt for interne debatter. I tillegg til dette vil det selvfølgelig sendes intern informasjon på e-post og pr sms.

Organisasjonsarbeid - verving

Høsten 2010 ble det opprettet et organisasjonsutvalg, som skulle arbeide med saker som gjelder organisatorisk arbeid. Organisasjonsutvalget har diskutert medlemsrekruttering, skoloring av tillitsvalgte, intern kommunikasjon og ekstern alliansebygging. De konkrete tiltaka som ble iverksatt var ei kartlegging av lokallaga i hvert fylke. Videre ble det oppnevnt et profesjonelt vervekorps. Fylkeslagene har oppgaven med å melde inn potensielle medlemmer til sekretariatet/vervekorpsset.

Organisasjonsarbeid vil bli prioritert opp i 2012.

Ungdomsarbeid

Norsk Bonde- og Småbrukarlag fortsetter arbeidet med å prioritere arbeid overfor ungdom. Ungdomsutvalget gis bred støtte, og vi har nær kontakt med Natur og Ungdom. Prosjektene "Slipp oss til" og "Grønt Spa'tak" arbeider bra, selv om de må videreutvikles. Det er gjennomført en enkel evaluering av "Grønt Spa'tak" der det fremkom flere forslag til forbedringer som skal følges opp

Inn på Tunet

Styret følger opp arbeidet med Inn på Tunet gjennom at leder deltar aktivt i Inn på Tunet-utvalget. NBS har gjennom tidene engasjert seg mye i Grønn Omsorg/Inn på Tunet, både politisk og organisatorisk. NBS har i meldingsåret tatt initiativet til å få utviklet et Kompetanseformidlingscenter på landsplan. Det er gjennomført felles møter sammen med Inn på Tunet-utvalget i Norges Bondelag. Hovedresultatet er felles definisjon av Inn på Tunet og en enighet om at faglagene skal gi råd om lokal samvirkeorganisering.

Internasjonalt arbeid

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er opptatt av å bygge allianser også internasjonalt. Småbrukere og bønder over hele verden har mange av de samme utfordringene i kampen for den selveiende og frie bonden, og for retten til å produsere mat til egen befolkning. NBS er medlem av den verdensomspennende småbrukerbevegelsen La Via Campesina (Bondens Vei). Leder deltok på generalforsamlingen i La Via Campesina – Europa. Tidligere generalsekretær Gjermund Haga ble valgt etter kampvotering inn i styret til ECVC – den Europeiske avdelingen av La Via Campesina.

NBS har et eget internasjonalt utvalg som arbeider aktivt og godt både med oppfølging og representasjon i internasjonale saker og fora. I meldingsåret har NBS gått i bresjen for å stable på beina et nordisk samarbeid innen bonde- og småbrukerorganisasjonene.

Gjennom vårt medlemskap i Norsk Landbrukssamvirke deltar vi i landbrukets EU-utvalg. NBS har bevilget betydelige midler til arbeidet med EU-saken både i egen organisasjon og gjennom kanalisering av midler til Nei til EU.

Det har vært flere møter i regi av Utenriksdepartementet (WTO-utvalget) og i regi av LMD vedrørende mulige bevegelser innen WTO-forhandlingene. NBS har fremmet et forslag om å arbeide for at matsuverenitet måtte inn som et viktig element i utviklingen av handel med mat. Forslaget ble godt mottatt av Statssekretæren i UD, og et utvalg under ledelse av Utviklingsfondet har utarbeidet forslag til tekst. NBS følger opp arbeidet.

Kvinnearbeid - likestillingsarbeid

Styret berømmer arbeidet i Kvinneutvalget som bl.a. fikk stor oppmerksomhet blant kvinnelige representanter for alle partiene på Stortinget under markeringen av kvinners kår i landbruket gjennomutdeling av egg og klart budskap. Det er også svært positivt at Kvinneutvalget planlegger bok i forbindelse med NBS 100 år i 2013. NBS gjennomførte et større arrangement 8. mars og satte fokus på behov for likestillingsarbeid i jordbruket.

Lokal- og fylkesvalg 2011

Norsk Bonde- og Småbrukarlag prioriterte jordvern i årets lokal- og fylkestingsvalgkamp. Leder har deltatt som representant for primærnæringene under flere debattmøter. En har registrert en gryende forståelse for matproduksjon og vilje til satsing på jordbruket – det gjenstår å se om dette gjelder også etter at valgkampen er over.

Styrets vurdering av arbeidet i meldingsåret og fremtidige utfordringer

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har alternativet til dagens feilslåtte landbrukspolitikk – la oss sammen få frem politikken og utvikle den til å bli enda bedre! La oss bli tydeligere på at NBS er et aktuelt alternativ!

Meldingsåret har vært et aktivt år for både styret, alle tillitsvalgte for øvrig og våre ansatte. Styret har arbeidet godt sammen – med plass for både ris og de konstruktive tilbakemeldingene om at arbeidet må gjøres enda bedre. Prioritering av saker, dyktige ansatte og engasjerte tillitsvalgte er en forutsetning for å drive organisasjonen fremover. Styret takker et effektivt og positivt sekretariat! Redaktør Leonid Rødsten må trekkes frem for hans uvurderlige innsats med avisa Bonde- og Småbruker.

Merete Furuberg
Modulf Aukan
Rakel Nystadbakk
Mari Søbstad Amundsen

Lynn-Hege Myrvang
Inge Staldevik
Johnny Følling

2 Medlemskap

2.1 Æresmedlemmer

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har oppnevnt 14 æresmedlemmer:

Arne Garborg, ble organisasjonens første æresmedlem, døde i 1924.

Ole E. Noem, fra Steinkjer i Nord-Trøndelag, ble æresmedlem i 1983, døde i 1987.

Bjarne Hervik, fra Ryfylke i Rogaland, ble æresmedlem i 1983, døde i 1996.

Liv Østlie, fra Nes i Akershus, ble æresmedlem i 1983, døde i 1996.

Gunhild Løvås, fra Stange på Hedmark, ble æresmedlem i 1984, døde i 1996.

Leif Røsåsberget, fra Vestre Toten i Oppland, ble æresmedlem i 1985, døde i 1989.

Lars Holen, fra Alvdal i Hedmark, ble æresmedlem i 1985, døde i 1994.

Åsta Holth, fra Solør i Hedmark, ble æresmedlem i 1986, døde i 1999.

Sigmund Borgan, fra Ås i Akershus, ble æresmedlem i 1987, døde i 2004

Arne Berge, fra Råde i Østfold, ble æresmedlem i 1991, døde i 2003

Åge Hovengen, fra Vestre Slidre i Oppland, ble æresmedlem i 1996.

Amund Lie, fra Fåvang i Oppland, ble æresmedlem i 1997.

Inger Dag, fra Sandefjord i Vestfold, ble æresmedlem i 2006.

Berge Furre, fra Oslo, ble æresmedlem i 2010.

2.2 Medlemstall

Norsk Bonde- og Småbrukarlag hadde pr 30.06.2010 18 fylkeslag, 254 lokallag og 6722 medlemmer.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag hadde pr 30.06.2011 18 fylkeslag, 249 lokallag og 6545 medlemmer. Medlemstall pr. 01.09.2011 er 6541.

I perioden 01.07.10 - 30.06.11 har det kommet til 332 nye medlemmer og det er 509 som har meldt seg ut. 120 av de utmeldte er satt utmeldt fordi de ikke har betalt kontingenten de to siste årene, resten grunngir utmeldingen med høy alder og/eller at de har sluttet som bønder.

2.3 Kontingentsatser

Kontingentsatsene for 2011 ble økt utover den prognoserte prisstigningen. Bakgrunnene for denne kontingentjusteringen var for å utvide støtten til Bonde og Småbruker og for å gi møtetilskudd til fylkesledere. Noen lokal- og fylkeslag har ekstrakontingent som kommer i tillegg til satsene nedenfor. Satsene for 2010 og 2011:

Kontingenttype	Forklaring	2010	2011
Grunnkontingent	Betales av alle som driver jordbruk under 0,1 årsverk, ektefeller og medlemmer som ikke driver jordbruk.	610	680
Lav kontingent	Betales av alle som driver jordbruk mellom 0,1 og 0,49 årsverk	1310	1450
Mellomkontingent	Betales av alle som driver jordbruk mellom 0,5 og 0,99 årsverk	2020	2250
Høy kontingent	Betales av alle som driver jordbruk mellom 1,0 og 1,49 årsverk	3030	3350
Topp kontingent	Betales av alle som driver jordbruk over 1,5 Årsverk	3630	4000
Verdiskapingskontingent	Betales av medlemmer som ikke er direkte involvert i primærnæringen, men som direkte eller indirekte har interesse og nytte av å støtte NBS.	710	800
Ungdomskontingent	Medlemmer under 30 år uten jordbruksproduksjon	400	450

3 Tillitsvalgte og ansatte

3.1 Styret pr. 30.06. 2011

Leder	Ann Merete Furuberg
Politisk nestleder	Modulf Aukan
Organisatorisk nestleder	Rakel Nystabakk
Styremedlem	Inge Staldvik
Styremedlem	Johnny Følling
Styremedlem	Lynn Hege Røyne Myrvang
Styremedlem	Mari Søbstad Amundsen

Varamedlemmer til styret:

1. vara	Øystein Pugerud
2. vara	Marit Jordal
3. vara	Svein Narve Veshovda
4. vara	Ketil Melvold
5. vara	Sigrid Fonnli

Ordførerskap:

Ordfører (møte- og talerett i styret)	Reidar Isebakke
Varaordfører	Randi Karlstrøm

Kvinneutvalget

Leder	Hilde Kristin Mellum
Medlem	Ilona Margarethe Drivdal
Medlem	Fride Gunn Rudi
Vara	Yvonne Christensen
Vara	Manuela Køvener

Forhandlingsutvalget

Leder:	Ann Merete Furuberg
	Modulf Aukan
	Inge Staldvik
Sakkyndige:	Olaf Godli, NBS-sekretariatet
	John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet
	Einar Meisfjord, NBS-sekretariatet

3.2 Representantskapet

	2010/2011
Ordfører	Reidar Isebakke
Varaordfører	Margit Mathisen
Østfold	Lajla Myrvang-Ek Sukkebråten til 05.03.2011 Niels Jørgen Aarvik fra 05.03.2011
Akershus	Trond Buttingsrud
Hedmark	Ståle Støen
Oppland	Terje Holen
	Per Idar Vingebakken fra 21.03.10
Buskerud	Torgny Moen
Vestfold	Grim Melø til 05.03.2011
	Håkon Tørrestad fra 05.03.2011
Telemark	Olav Lind til 01.03.2011
	Sigrid Fonnlid fra 01.03.2011
Aust-Agder	Oddvar Bjørkås
Vest-Agder	Hans Jørgen Snerling til 05.02.2011
	Helge L. Fossen fra 05.02.2011
Rogaland	Nils Melbøe
Hordaland	Jarle Helland
Sogn og fjordane	Ingolf Folven til 12.03.2011
	Martin Braanaas Kleppe fra 12.03.2011
Møre og Romsdal	Øystein Ormbostad
Sør-Trøndelag	Knut Sjøvold
Nord-Trøndelag	Aud Marie Gaundal
Nordland	Terje Nystabakk
Troms	Berit Nikolaisen til 05.03.2011
	Margrethe Wikran fra 05.03.2011
Finnmark	Gunnar Johnsen til 05.03.2011
	Gro Paula Sønvisen fra 05.03.2011
Landbrukssamvirket	Sveinung Svebestad
Landbrukssamvirket	Trond Reierstad
Landbrukssamvirket	Steinar Dvergsdal
Landbrukssamvirket	Kristin Ianssen
Norsk Sau og Geit	Ove Ommundsen

3.3 Fylkeslag

Østfold Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Lajla Myrvang-Ek Sukkebråten til 05.03.2011
Niels Jørgen Aarvik fra 05.03.2011
Fylkessekretær: Caroline Ek Myrvang

Akershus Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Trond Buttingsrud
Fylkessekretær: Svein Kåre Eggebø

Hedmark Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Ann Merete Furuberg til 15.04.2011
Ståle Støen fra 15.04.2011
Fylkessekretær: Ingar Elgvasslien fra 15.04.2011

Oppland Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Terje Holen
Fylkessekretær: Anette Jørstad

Buskerud Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Torgny Moen
Fylkessekretær: Einar Grimelid

Vestfold Bonde- og Småbrukarlag

Leder: Grim Melø til 05.03.2011
Håkon Tørrestad fra 05.03.2011
Fylkessekretær: Bergljot Styrvold

Telemark Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Olav Lind til 01.03.2011
Kontaktperson: Sigrid Fonnlid fra 01.03.2011
Fylkessekretær: Olav Langåsdalen

Aust-Agder Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Oddvar Bjørkås
Fylkessekretær: Knut Hødnebo

Vest-Agder Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Hans Jørgen Snerling til 05.02.2011
Helge L. Fossen fra 05.02.2011
Fylkessekretær: May-Brit Borgi Olsen

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag

Leder: Nils Melbøe
Fylkessekretær: Susanna Irene Ormstad til 01.03.2011
Solvor Kringeland Sundfør fra 01.03.2011

Hordaland Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Jarle Helland
Fylkessekretær: Åse Marie Reisæter

Sogn og Fjordane Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Ingolf Folven til 12.03.2011
Martin Braanaas Kleppe fra 12.03.2011
Fylkessekretær: Harald Jarl Runde

Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Øystein Ormbostad
Fylkessekretær: Randi Fiskaa

Sør Trøndelag Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Knut Sjøvold
 Fylkessekretær: Wenche Bringsli Husby

Nord Trøndelag Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Aud Gaundal
 Fylkessekretær: Inge Staldvik

Nordland Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Terje Nystabakk
 Fylkessekretær: Eirin Bjune

Troms Bonde- og Småbrukarlag:

Leder: Berit Nikolaisen til 05.03.2011
 Margrethe Wikran fra 05.03.2011
 Fylkessekretær: Tor Odin Kjosvatn

Finnmark Bonde- og Småbrukarlag

Leder: Gunnar Johnsen til 05.03.2011
 Gro Paula Sønvisen fra 05.03.2011
 Fylkessekretær: Arne Johanson

3.4 Lokallag i Norsk Bonde og Småbrukarlag

I Norsk Bonde og Småbrukarlag er det 249 lokallag. Disse fordeler seg på fylkeslagene slik:

Fylkeslag	Antall lokallag
Østfold	2
Akershus	8
Hedmark	26
Oppland	25
Buskerud	14
Vestfold	1
Telemark	8
Aust-Agder	1
Vest-Agder	6
Rogaland	20
Hordaland	17
Sogn og fjordane	17
Møre og Romsdal	21
Sør-Trøndelag	20
Nord-Trøndelag	22
Nordland	20
Troms	12
Finnmark	9

I tillegg til lokallagene er det 10 medlemmer som står som direktemedlem under landslaget, og det er 17 fylkeslag som til sammen har 250 direktemedlemmer under fylkeslagene.

Endringer i årsmeldingsperioden:

Søndre Østfold BS i Østfold er sammenslått med Tune BS
Benna BS i Oppland er sammenslått med Gausdal BS
Froland BS i Aust-Agder er sammenslått med Grimstad og Arendal BS
Odda og Røldal BS i Hordaland er sammenslått med Ullensvang BS

3.5 Interne utvalg i Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Hagebruksutvalget

Utvalget skal være rådgiver for styret i hagebruksspørsmål

Leder: Arne Lofthus, Hordaland
Bjørn Dagsrud, Telemark
Anne-Lise Aass, Oppland

Internasjonalt utvalg

Utvalget skal være rådgiver for styret i internasjonale spørsmål

Leder: Stein Brubæk
Nestleder: Marit Jordal
Ole Jacob Christensen
Ilona Margarete Drivdal
Anne Røde
Ingeborg Tangeraas
Audun E. Tvedten

Ressurspersoner i IU

Berge Furre
Inger Dag

Kvoteutvalget

Utvalget skal forberede og gjennomføre kvotedrøftingene på melk på vegne av NBS, og ellers være rådgivere for styret i spørsmål omkring kvotedrøftingene.

Ann Merete Furuberg
Jorunn Hagen
Harald Ove Foss

Ungdomsutvalget

Leder: Therese Rudi, Oppland
Georg Smedsland, Vest-Agder
Rakel Nystabakk, Nordland, styrets representant
Grethe Ludvigsen, NBS-sekretariatet

Utmarksutvalg

Leder: Inge Staldvik
Olaug Bergset
Annette Jørstad
Sekretær: John Petter Løvstad

Inn på tunet-utvalg

Leder: Anne Grutle
Eirin Bjune
Einar Grimelid
Ann Merete Furuberg

Aksjonsutvalg

Leder: Ståle Støen
Annette Jørstad
Svein Narve Veshovda
Knut Sjøvold
Svein Kåre Eggebø

2013-utvalget

Leder: Randi Karlstrøm
Svein Kostveit
Tori Snerte
Ellen Marie Tangen
John Petter Løvstad
Prosjektkoordinator: Bente Kristine Lorentzen

Prosjektsøkerutvalget

Leder: Mari Søbstad Amundsen
Siv Mossleth
Vegard Vigdenes
Grethe Ludvigsen
John Petter Løvstad

Organisasjonsutvalget

Leder: Rakel Nystabakk
Terje Holen
Sigrid Fønllid
Tor Ronny Haugsgjelten
Berljot Bruåsdal Hesvik
Reidar Isebakke

3.6 Eksterne utvalg/arbeidsgrupper 2010-2011

Aksjon for velferdsstaten, styret

Ole-Anton Teigen, til des. 2010

Ann Merete Furuberg, fra des. 2010

Vara: John Petter Løvstad

Arbeidsgruppe vedrørende gjennomgang av mottaksplikten i markedsregulatorrollen

Olaf Godli, NBS-sekretariatet

Bioforsk

Autorisasjonsordningen for handtering og bruk av plantevernmidler

Siv Eilertsen, Hordaland

Vara: Einar Meisfjord, NBS-sekretariatet

Kulturgrupper VIPS-(Varsling innen planteskadegjørere)

Frukt/bær: Øystein Pugerud, Hordaland (01.05.2007-)

Bondens marked

Styret: Kirsti Sollid, Troms (fra 27.04.2010)

Bioteknologinemnda

Toril Wikesland, fellesrepresentant NBS/NB (01.08.2008 til 01.08.2012)

Budsjettnemnda for jordbruket

Olaf Godli, NBS-sekretariatet (01.07.2010-30.06.2012)

Marit Jordal, Vest-Agder (fra 01.07.2010-07.12.2010-30.06.2012)

Kjersti Røhnebæk, Hedmark (07.12.2010-30.06.2012)

Per Aas, bonde, fellesrepresentant NBS og NB (01.07.2010-30.06.2012)

Den norske FAO-komité

St le Støen, Hedmark

Vara: Inger Dag, Vestfold

Erstatningsordningen for husdyr drept av fredet rovvilt

Inge Staldvik, Nord-Trøndelag

Annette Jørstad, Oppand

Faglige møtearenaer/Innovasjon Norge/SLF

Inn på tunet: Tor Ronny Haugsgjelten, NBS-sekretariatet, fra 01.01.2008

Reiseliv: Tor Lien, Telemark

Økologisk: John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Faglig møtearena for økologisk produksjon og forbruk - SLF

John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet (fra 01.03.2010)

Vara: Thomas Cottis, Hedmark

Forum for Utvikling og Miljø (ForUM), matgruppa

Tor Ronny Haugsgjelten, NBS-sekretariatet

Vara: Inger Dag, Vestfold

Gjensidige*Kontaktutvalget:*

Ann Merete Furuberg, Hedmark

Olaf Godli, NBS-sekretariat

John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Representantskapet:

Vegard Vigdenes, Nord-Trøndelag

Vara: John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Samarbeidsutvalget:

John Petter Løvstad, NBS-sekretariat

Svein Løken, Oppland

Anne-Lise Aass, Hedmark

Innovasjon Norge, klagenemnda for BU- saker

Jorunn Haugland Støen, Hedmark, fra 01.05.2009

Kontaktutvalget for Mattilsynet

Olaf Godli, NBS- sekretariatet

KSL/Matmerk*Styret:*

Åse Berg, Sør-Trøndelag, til 31.12.2010

Ann Merete Furuberg, Hedmark, fra 01.01.2011

Valgkomite:

Anne-Lise Aass, Hedmark

KSLs Arbeidsutvalg:

Knut Sjøvold, Sør-Trøndelag

Faggruppe HMS:

Arne Grue, Hedmark

Faggruppe planteproduksjon: Øystein Pugerud, Hordaland*Faggruppe husdyrproduksjon:* Olaf Godli, NBS-sekretariatet*Faggruppe Inn på tunet:* Anne K. Grutle, Hordaland, fra des. 2010*Klagenemnd for klager på KSL-revisjoner:* Knut Sjøvold, Sør-Trøndelag*Faggruppe KIL:* Ann Merete Furuberg, Hedmark, til des. 2010

Siv Mossleth, Nordland, fra des. 2010

Tor Odin Kjosvatn, Troms

Kvoteordninga for melk - klagenemnda

Per Anton Nesjan, Nordland

Vara: Bergljot Styrvold, Vestfold

Landbrukets brannvernkomite

Reidar Isebakke, Østfold

Landbrukets energi- og klimautvalg

Reidar Isebakke, Østfold, til des. 2010

Einar Meisfjord, NBS-sekretariatet, fra des. 2010

Landbrukets HMS-tjeneste, styret

Arne Grue, Hedmark (2010-2011)

Bergljot Styrvold, Vestfold fra (01.01.2010)

1.vara: Marit Jordal, Vest-Agder (2009-2010)

2.vara: Kristian Ekre, Oppland (2010-2011)

Landkreditts Representantskap

Arne Grue, Hedmark (2010-2012)

Vara: Olaf Godli, NBS-sekretariatet (2010-2012)

Matforsk Eiendom, styret

Åse Berg, Sør-Trøndelag, til 31.05.2011

Vara: Kirsten Steindal, Norges Bondelag

Nei til EU, rådet

Ann Merete Furuberg

Nettverk for mat og miljø

Inger Dag, Vestfold

Nofima Mat – Stiftelsen for Landbrukets næringsmiddelforskning*Styret*

Åse Berg, Sør-Trøndelag, til 31.05.2011

Representantskapet:

Kjersti Hoff, NBS, til 31.12.2012

Vara: Olaf Godli, NBS, til 31.12.2012

Norsk Landbrukssamvirke*Styret*

Ann Merete Furuberg, Hedmark

Vara: Olaf Godli, NBS-sekretariatet

Rådet:

Ann Merete Furuberg, Hedmark

Inge Staldvik, Nord-Trøndelag

Modulf Aukan, Møre og Romsdal

Olaf Godli, NBS-sekretariatet

Rådgivende utvalg for næringspolitikk

John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Landbrukets risikogruppe

John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Norsk senter for bygdeforskning, styret

John Petter Løvstad, NBS- sekretariatet (2010-2011)

Norsk Landbruksmuseum

Representantskapet: Reidar Isebakke

Styret: Vara: Anne Jorunn Avdem, Sogn og Fjordane, fra 25.06.2009

Norsk Sau- og Geit, representantskapet

Ann Merete Furuberg

Omsetningsrådet

Ann Merete Furuberg, Hedmark (fra 07.11.2010)

Vara: Modulf Aukan, Møre og Romsdal fra (01.11.2009)

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG), styret

Arne Lofthus, Hordaland, til februar 2011

Ola Langvasbråten, Buskerud, fra februar 2011

Vara: Kirsti Sollid, Troms

Produsentutvalget for markedsregulering, korn

Reidar Isebakke

Redusert risiko ved bruk av plantevernmidler, arbeidsgruppe

Siv Eilertsen, Hordaland

Einar Meisfjord, NBS-sekretariatet

Referansegruppe for nye gardskart

Modulf Aukan, Møre og Romsdal

Regjeringens kontaktutvalg

Ann Merete Furuberg, Hedmark

Olaf Godli, generalsekretær NBS

Reklamasjonsnemnda for såvarer

Olaf Godli, NBS- sekretariatet

Reklamasjonsnemnda for korn

Olaf Godli, NBS- sekretariatet

Representantskapet i Forum for internasjonale kvinnespørsmål (FOKUS)

Ilona M. Drivdal, Hedmark

Rådet for dyreetikk

Brita Skallerud, Norges Bondelag

Vara: Geir Grosberg, Oppland

Rådgivende utvalg for landbruksstatistikk - Statistisk sentralbyrå

Olaf Godli, NBS-sekretariatet

Vara: Svein Løken, Oppland

Samarbeidsforum for Arbeidstilsynets region 3-Hedmark, Oppland og Buskerud
Hilde Kristin Mellum, Hedmark

Samarbeidsgruppe mot GMO

Ole-Jacob Christensen

Vara: Inger Dag

Selskapet for Norges Vel, representantskapet

John Petter Løvstad, NBS-sekretariat

Sentralt kontaktutvalg for rovdyr

John Petter Løvstad, NBS-sekretariat

Inge Staldevik, Nord-Trøndelag

Studieforbundet natur og miljø, styret

Kjell Buraas, NBS-sekretariatet, til 30.05.2011

Styret for Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter

Ole-Anton Teigen, fra 01.01.2009-31.12.2010

Vara: Modulf Aukan

Ann Merete Furuberg, Hedmark, fra 01.01.2011

Vara: Mari Søbstad Amundsen, fra 01.01.2011

Styret for forskningsmidler over jordbruksavtalen

Ole-Anton Teigen, fra 01.01.2009-31.12.2010

Vara: Modulf Aukan

Ann Merete Furuberg, Hedmark fra 01.01.2011 - 31.12.2011

Vara: Mari Søbstad Amundsen, fra 01.01.2011 - 31.12.2011

Styringsgruppe for E-sporingsprosjektet

Knut Sjøvold, Sør-Trøndelag

Styringsgruppe for handlingsplan innlandsfiske

Jørgen Bjørkli, Troms

Styringsgruppe for Mat langs Nasjonale Turistveger

Stein Brubæk, Møre og Romsdal

Styringsgruppe for nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap

Knut Sjøvold, Sør-Trøndelag

Styringsgruppe for Lokalmatprogrammet

John Petter Løvstad, NBS-sekretariatet

Vara: Kirsti Sollid, Troms

Styringsgruppe for prosjektet "Friskere føtter"

Olaf Godli, NBS-sekretariatet

Vara: Ann Merete Furuberg, Hedmark

Styringsgruppe for prosjektet Rekruttering til landbruksutdanning

Rakel Nystabakk, Nordland

Therese Rudi, Oppland

Styringsgruppe for Rett landbruksutdanning

Ann Merete Furuberg, Hedmark

Styringsgruppe for "Økologiske veiledningsprosjekt i LFR" (GFR, OGFR og dyrkingsgrupper).

Thomas Cottis, Hedmark (april 2005-)

Internasjonale vervEuropean Coordination La Via Campesina, styret

Marit Jordal, Vest-Agder, til mars 2011

Gjermund Haga, Nord-Trøndelag, fra mars 2011

Europarepresentant i den internasjonale koordinasjonskomiteen i La Via Campesina.

Ingeborg Tangeraa, Nordland

La Via Campesina komite for bærekraftig småbruk

Ann Merete Furuberg, Hedmark

La Via Campesina, matsuverenitetsgruppe

Stein Brubæk, Møre og Romsdal

La Via Campesina internasjonale komité for menneskerettigheter

Anne Røde, Nordland

3.7 Sekretariatet**Norsk Bonde- og Småbrukarlag sitt sekretariat og avisa Bonde og Småbruker.**

Adresse: Øvre Vollgate 9, 0158 Oslo

Internett: www.smabrukarlaget.noE-post: post@smabrukarlaget.no

Telefon: 24 14 89 50 / Telefaks 24 14 89 51

Ansatte pr. 30.06. 2011

Olaf Godli, generalsekretær

John Petter Løvstad, assisterende generalsekretær

Ronny Holm, rådgiver (permisjon 01.01.-31.12.2011)

Einar Meisfjord, rådgiver (vikar 01.01.-31.12.2011)

Grethe Ludvigsen, medlems- og organisasjonskonsulent (80%)

Romelia Goboy Brataker, økonomikonsulent (80%)

Kristin Lia Svendsen, kontomedarbeider (80 %)

Svein Løken, forsikrings- og skatterådgiver (20 %)

Leonid Rødsten, Redaktør i Bonde og Småbruker

Ansatte i prosjekter denne perioden:

Slipp oss til, ungdom inn i landbruket

Bente Kristine Lorentzen (50%)

Grønt Spa'tak

Øyvind Aukrust, prosjektkoordinator

Omdømmeprojektet

Siv Mossleth, prosjektkoordinator

4 Møter i organisasjonen

4.1 Landsmøtet 2010

Det 81. ordinære landsmøte ble avviklet på Clarion Hotell, Flesland, Bergen 6. og 7. november 2010. Talen til leder, behandlingen av lovendringsforslag, forslag til prinsipp-program samt andre innkomne forslag og uttalelser fra landsmøtet er gjengitt i heftet nett.no nr. 5-2010.

4.1.1 Lovendringsforslag

Forslagene til lovendringer ble meldt inn i rett tid, og ble lagt fram for landsmøtet. Det var i alt tre forslag til lovendringer.

Endringsforslagene og landsmøtets behandling av disse er gjengitt under.

A Forslag fra styret i NBS

Ungdomsutsending fra hvert fylke til landsmøtet

Styret fremmet et lovendringsforslag som innebærer at hvert fylke kan tildeles retten til å stille på landsmøtet med en ungdomskandidat (under 35 år) som skal komme i tillegg til utsendingene fra lokallagene. Ungdomskandidaten gis samme rettigheter som ordinære utsendinger mht. tale-, forslags- og stemmerett.

Bakgrunnen for forslaget er å øke interessen for organisasjonen og landsmøtet spesielt blant yngre medlemmer. Det forutsettes at kostnadene med å sende en ungdomsutsending fra hvert fylke må dekkes av det enkelte fylkeslaget.

Forslaget vil berøre § 5 Landsmøtet i lovene for Norsk Bonde- og Småbrukarlag der det foreslås følgende tillegg/ending i henholdsvis fjerde og femte avsnitt:

Fjerde avsnitt:

I tillegg har kvart fylkeslag rett til å stille med ein eigen fylkesutsending som må vere under 35 år.

Femte avsnitt, forslag til nytt avsnitt. Endringen er markert med understreking.

Røysterett på landsmøtet har berre de valde utsendingane fra lokallagene og ungdomsrepresentantane fra fylkeslaga.

Vedtak:

Landsmøtet vedtar forslaget fra styret om at følgende tillegg tas inn i § 5, fjerde avsnitt samt endringer i femte avsnitt:

I tillegg har kvart fylkeslag rett til å stille med ein eigen fylkesutsending som må vere under 35 år.

Røysterett på landsmøtet har berre de valde utsendingane fra lokallagene og ungdomsrepresentantane fra fylkeslaga.

Enstemmig vedtatt.

B Forslag fra ungdomsutvalget v/Therese Rudi, Rakel Nystabakk og Georg Smedsland

Landsmøtevalgt ungdomsutvalg

Ungdomsutvalget har kommet med forslag om at ungdomsutvalget skal velges på og av landsmøtet på samme måte som for styret, kvinneutvalget osv.

Forslaget innebærer endringer i § 5 Landsmøtet i lovene for Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

*Forslag til nytt punkt H. Eksisterande punkt H vert nytt punkt I.
H. Val av tre personar til ungdomsutval i tillegg til ein frå styret, samt leiar i utvalet.
Leiar i utvalet vert valt for eitt år om gongen. Begge kjønn skal vere representerte i utvalet. Funksjonstida er to år.*

Vedtak:

Landsmøtet vedtar forlaget fra ungdomsutvalget om at følgende endring tas inn i et nytt pkt H i § 5. Eksisterende pkt H blir punkt I.

H. Val av tre personar til ungdomsutval i tillegg til ein frå styret, samt leiar i utvalet. Leiar i utvalet vert valt for eitt år om gongen. Begge kjønn skal vere representerte i utvalet. Funksjonstida er to år.

Enstemmig vedtatt

C Forslag fra Folldal BS v/Ståle Støen

Vedtektsfestet regulering av fylkesledermøte

Til Generalsekretær i NBS,
Olaf Godli.

Folldal Bonde og Småbrukarlag har i styremøte den 24.08.2010 drøfta vedtektenes manglende regulering av fylkesledermøte. Vi vil derfor foreslå følgende:

- 1) Ny paragraf "Fylkesledermøte og fylkesledere samla i telefonkonferanse ledes av ordføreren i representantskapet".
- 2) Det nedsettes et internt utvalg, for eksempel 3 personer, som utarbeider lovforslag som omhandler fylkesledersamling sitt mandat og sine oppgaver.

For Folldal BS, Ståle Støen, leder.

Vedtak:

Landsmøtet avviser pkt 1) i forslaget fra Follidal BS. Landsmøtet vedtar at pkt. 2 behandles under innkomne forslag.

Enstemmig vedtatt.

4.1.2 Årsmelding 2009 - 2010

Landsmøtet hadde ingen kommentarer til den framlagte årsmeldingen.

Vedtak:

Landsmøtet godkjenner årsmelding for 2009 – 2010.

Enstemmig vedtatt.

4.1.3 Innkomne forslag**A Saker innsendt fra lokallag og fylkeslag til behandling på landsmøtet****Forslag nr. 1 Fra Follidal Bonde- og Småbrukarlag****Utarbeiding av mandat for fylkesledermøte**

Follidal Bonde og Småbrukarlag har i styremøte den 24.08.2010 drøfta vedtektenes manglende regulering av fylkesledermøte. Vi vil derfor foreslå følgende:

Det nedsettes et internt utvalg, for eksempel 3 personer, som utarbeider lovforslag som omhandler fylkesledersamling sitt mandat og sine oppgaver.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Follidal BS og oppnevner Ståle Støen, Katharina Sparstad og ordfører i representantskapet til å sitte i dette utvalget. Utvalget rapporterer til styret.

Enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 2 Fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag**Ansvar for å unngå tap til rovdyr der forebyggende tiltak ikke virker og/eller der beitedyr har prioritet**

Ved store tap av beitedyr grunnet årsaker som ikke beitedyreier kan belastes, eller har ansvar for, går Mattilsynet inn og forlanger utbedringer av ansvarshavende. Jamfør Jernbaneverket og manglende gjerding langs jernbanelinjen.

Ved store tap til freda rovvilt har ikke Mattilsynet samme mulighet for pålegg om fjerning av rovviltet. De kan kun pålegge restriksjoner ovenfor dyreeier som påfører dyreeiere store utgifter og merarbeid. Derfor må lovverket endres slik at Mattilsynet også kan pålegge eierne

av det freda rovviltet, den norske stat, uttak av skadedyr i beiteområder som er prioritert beiting eller innen rovviltsoner hvor andre tiltak ikke virker eller er uhensiktsmessig.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Oppland BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 3 Fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Heving av statusen for organisatorisk arbeid innen alle ledd i NBS

Det er liten aktivitet og kunnskap innen fylkeslag og lokallag om viktigheten av organisatorisk arbeid.

Etter samlingen i september kom det klart fram at de fleste fylkesledere har liten oversikt over de økonomiske konsekvensene ved utmeldinger og ubetalte medlemmer. Mangelen på slik kunnskap gjør at arbeidet heller ikke prioriteres. Derfor er det helt nødvendig at hele organisasjonen legger stor vekt på arbeidet med økt kunnskap og informasjon, slik at fylkes- og lokallag prioriterer høyere arbeidet med verving og gjenbetaling av ubetalte.

Landsmøtet pålegger organisatorisk nestleder i samarbeid med styret å gå gjennom rutinene og legge fram forslag til forbedringer/endringer innen 1. desember 2010. Forslaget sendes til høring blant fylkeslagene og gjennomføres fra 1.1.2011.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Oppland BS. Saken oversendes styret ved organisatorisk nestleder for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 4 Fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Mistillit til rovviltforvaltninga.

Verken rovviltforliket av 2004 eller gjeldende regjeringsplattform ang. rovviltforvaltningen blir respektert av Miljøverndepartementet.

Tilliten til Miljøverndepartementet er sterkt redusert mht. rovviltforvaltningen. Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil derfor be om at rovviltforvaltningen overføres fra Miljøverndepartementet til Landbruks- og Matdepartementet, som har innsikt i utnytting av utmarksbeite som en økologisk ressurs.

Vedtak:

Landsmøtet støtter redaksjonskomiteens forslag og oversender den til regjeringa.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 5 Fra Grue Bonde- og Småbrukarlag

Juridisk sikring av beiteretten

Grue Bonde- og Småbrukarlag mener at beiteretten må sikres juridisk, slik at denne retten og verdien ikke faller fra noe gårdsbruk i landet vårt.

Områder der økende antall rovvilt er årsak til at husdyr ikke lenger får beite i utmark, brer seg dessverre i omfang. Inntil det blir en forbedring, og man lykkes med å få klart lavere bestand av gaupe, ulv, jerv og bjørn i Norge, tvinges flere bønder over ”på tunge tiltak” slik som ”omstilling”, ”hjemmebeite”, ”beite innenfor såkalt rovviltsikre gjerder på utmark” eller at dyr blir sendt på beite til andre deler av landet. Utmarksbeite blir dessverre forbudt i flere områder.

Hva skjer med beiteretten dersom den ikke brukes gjennom flere år? Hvordan kan beiteretten sikres slik at den ikke bortfaller?

Det er også flere sider som må belyses i saken, for eksempel:

1) Hvis en tenker at beiteretten ikke kan skiller fra grunneieretten slik det er med jaktretten, da bør vel det gjelde på prinsipielt grunnlag over hele landet uavhengig av rovviltsituasjonen?

2) Dersom en tenker at beitebrukere som nå har hevd på beiting i et område og så blir beiteretten enda sterkere knyttet til grunneierretten, vil da tålt og hevda beiting få problemer?

Grue Bonde- og Småbrukarlag fremmer følgende forslag overfor landsmøtet:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) ber styret ta initiativ til et arbeid, gjerne sammen med Norsk Sau og Geit og Norges Bondelag, slik at beiteretten sikres juridisk til det enkelte bruk i områder der utmarksbeite forbyes. Det skal utarbeides et verktøy som sikrer beiteretten og informasjon skal spres slik at ingen av uvitenhet mister beiteretten.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Grue BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 6 Fra Ann Merete Furuberg, fylkesleder i Hedmark Bonde- og Småbrukarlag

Oppgaver for kvinneutvalget i 2011

Fra tid til annen reises det i ulike organisasjoner forslag om å nedlegge egne kvinneorganisasjoner eller egne kvinneutvalg. Jeg mener at det er feil å legge ned Kvinneutvalget i NBS. Siden det er landsmøtet i NBS som velger Kvinneutvalget, mener jeg at landsmøtet også burde engasjere seg i arbeidsplanen (hovedtrekkene) for Kvinneutvalget i det påfølgende året.

For å skape engasjement for kvinneutvalgets oppgaver under landsmøtet, fremmer jeg derfor følgende forslag:

I 2011 skal Kvinneutvalget i NBS:

- Fortsette sitt internasjonale engasjement og være aktiv innen paraplyorganisasjonen FOKUS (samarbeidsorganet for alle landets kvinneorganisasjoner og kvinneutvalg der særlig internasjonale spørsmål vektlegges). Det er viktig å delta i FOKUS, fordi dette bl.a. gjør NBS og våre verdier synlige for andre samfunnsgrupper, FOKUS er en viktig finansieringskilde m.m.
- Synliggjøre "Agroforestry". I 2011 er FN-året "Skogens År". Jenter i Skogbruket vil bringe skogen inn under FN's Kvinnekommisjon. Kvinneutvalget bør følge opp dette med å løfte frem "Agroforestry".
- Gjenreise odelsjentesamlinger rundt i landet sammen med bl.a. Jenter i Skogbruket.
- Kartlegge gjennom stikkprøvestudium (av ressurs hensyn) hva som er jenters og kvinners behov i landbruket i Norge i dag/og innen organisasjonen NBS.
- Initiere FoU om kvinner, jordbruk, rekruttering, makt, landbrukspolitikk. Hvilke landbrukspolitiske tiltak må til for å rekruttere flere "kvinnebønder"? Gjerne initiere et nytt forskningsprogram å la "Kvinner i landbruket".
- Forsøke å få til samarbeid med Kvinnemuséet og Landbruksmuséet om konkrete oppgaver som skal vise "Småbrukerkvinna gjennom 100 år" til bruk under NBS 100 års markering i 2013.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Ann Merete Furuberg. Saken oversendes til Kvinneutvalget for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 7 Fra Hordaland Bonde- og Småbrukarlag

Kartlegging av fråflytta gardsbruk – "Slepp oss til-Ungdom i landbruket"

I Norge har talet på gardsbruk i drift vorte halvert frå 1989 til i dag. I 2009 stod 34 500 landbrukseigedomar med boligbygning ubebudde. Det er særleg landbrukseigedomar med relativt lite jordbruksareal, og der det ikkje lenger er aktiv drift, som blir fråflytta.

Men få gardsbruk blir lagt ut for sal, og det er særleg dei små bruka som er etterspurde. Dette er ei utvikling som Norsk Bonde- og Småbrukarlag ynskjer å gjera noko med. Regjeringa må no, dersom dei synes dette er eit problem, setja inn naudsynte administrative, juridiske og økonomiske verkemiddel for å få fleire ungdommar til å satsa på landbruket framover. Dette vil føra til meir livskraftige bygder framover, der også nærbutikken, skular og lokalmiljøa i distrikta vert styrka.

Kartlegging og markedsføring av fråflytta bruk kan auka rekrutteringa til landbruket og styrka busettinga i bygdene. Dette kan gje mange lokalsamfunn ei vitamininnsprøyting med nye menneske og idear. Gardane må drivast om vi skal ha levande bygder, om kulturlandskapet skal takast vare på, og om vi skal få til ein berekraftig matproduksjon.

Prosjekt " Slipp oss til – ungdom inn i landbruket " starta som eit samarbeid mellom Natur og Ungdom, Noregs Bygdeungdomslag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag i 1998, og prosjektet har dei siste åra arbeidd med å bringa erfaringane med kartlegging av fråflytta gardsbruk ut til fleire av landet sine kommunar. Prosjektet driv og nettsida gardsbruk.no.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag, samla til landsmøte i Bergen 6.-7. november, krev eit nytt fokus på ressursane som ligg i nedlagde bruk i Norge. Småbrukarlaget ynskjer at regjering, fylkeskommunar og kommunar satsar på eit klima- og miljøvennleg landbruk i heile landet. Det vil vera å ta ungdom som ynskjer ei framtid i norsk landbruk på alvor.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Hordaland BS. Saken oversendes til styret for vidare oppfølging.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 8 Fra Lindesnes og Mandal Bonde- og Småbrukarlag

Landbruksstøtte

Lindesnes- og Mandal BS foreslår å redusere landbruksstøtten til dyr i ekstremt fangenskap som for eksempel pelsdyr, burhøns, lakseoppdrett og konvensjonelt grisehold.

Vedtak:

Landsmøtet avviser forslaget fra Lindesnes og Mandal BS.

Vedtatt mot 2 stemmer

Forslag nr. 9 Fra Lindesnes og Mandal Bonde- og Småbrukarlag

Sted for landsmøtet

NBS har som grunnverdi å skape et produksjons- og næringsliv som tar vare på livsgrunnlaget gjennom å bytte ut ikke fornybar energi med bærekraftige energikilder.

Utover det er det et landbrukspolitisk mål å fjerne globale trusler mot livsmiljøet som forurensing av luft, jord og vann samt menneskeskapte klimaendringer (se punkt 2.1 og 2.3 prinsipp-program).

Praksisen om å gjennomføre landsmøte rett ved siden av en flyplass motsier våre grunnverdier. Dette er nærmest en invitasjon til deltakerne å ta fly for å reise til landsmøtet framfor å velge et transportmiddel som slipper ut bare en brøkdel av avgasser av det flyet gjør, f. eks. tog eller buss. Lindesnes- og Mandal BS foreslår derfor at fremtidige landsmøter legges i nærheten av en togstasjon.

Vedtak:

Landsmøtet pålegger styret å ta forslaget fra Lindesnes og Mandal BS til orientering for plassering av senere års landsmøter.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 10 Fra Rana Bonde- og Småbrukarlag**Nei til ynglende bjørn i indre Helgeland**

Rana Bonde- og Småbrukerlag har tidligere fremmet forslag om at kommunene på indre Helgeland ikke skal ha yngling av bjørn. Det gjelder Grane, Hattfjelldal, Hemmes og Rana.

Nå har rovdyrutvalget i Nordland vedtatt å fremme dette kravet overfor de ansvarlige myndigheter. Med bakgrunn i dette ber Rana BS landsmøtet i NBS å støtte opp om det foreslåtte vedtak fra rovdyrutvalget i Nordland.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Rana BS og ber videre styret om å vurdere forvaltningsplanene i samtlige rovviltregioner.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 11 Fra Vestre Slidre Bonde- og Småbrukarlag**Måling av landbruksareal**

Nye kart over landbruksareal oppmåles etter retningslinjer som sier at arealet skal måles flatt, dvs. etter luftlinjer. Så sent som ved nydyrking på 80-tallet ble areal målt i terreng, og her viser det tydelige avvik fra målingene i dag. Nye målinger vil gi et riktig bilde av eiendommens grenser, men ikke av landbruksarealet dersom dette er kupert eller brattlendt. Det er derfor viktig at vi får anledning til å justere arealmål som vi mener ikke stemmer med faktisk areal, ved GPS-måling i terreng. Dette gjelder også skogsareal i bratte fjellsider hvor vi har eksempler på store arealreduksjoner med konsekvenser i forhold til jakt.

Hvis man for eksempel tenker seg at man målte en eggkartong fra hjørnet til hjørnet, beregnet flateinnhold og kjøpte maling for å male kartongen, så ville man fort mangle maling. Tilsvarende vil det arealet som skal gjødsles, dyrkes, beites og på forskjellig måte drives landbruksmessig, fort vise seg å være større enn forventet, hvis man ikke måler i terrenget. Dersom man i tillegg mister 2-3 meter av dyrka mark som fra luftmåling blir borte pga. skogvekst på flat mark, kommer samla landbruk ut med mange mål i minus. Og dette kan gi konsekvenser for både husdyrhold og all anna dyrking.

Felles standard for kartoppmåling er på de fleste områder et gode, men for landbruket er bruksarealet viktigere enn flatemålet, og landbruksareal bør gås opp i terreng med GPS for å sikre at målingene blir rett dersom man skal endre gamle målinger og det er tvil om resultatet. Vi kjører eksempelvis traktor i terrenget og forbruker diesel og arbeidstimer etter det, og ikke etter kartflater.

Aktive brukere reagerer og bør kunne kreve at lokale landbrukskontor foretar nye målinger dersom arealet avviker mye fra tidligere målinger gjort i terreng, men vi har et stort antall bruk som ikke er i aktiv drift og hvor en redusering av areal kanskje ikke vil bli bemerket i dag. Det er imidlertid prinsipielt viktig at alle landbrukseiendommer får riktig arealbeskrivelse i forhold til den jorda det skal arbeides på. Vi mener derfor at ved store avvik bør det sjekkes i terrenget og tas kontakt med grunneier før endelige endringer blir gjort.

Vi vet foreløpig ikke hvor stort samlet avvik de nye målingene vil vise, men det er god grunn for den enkelte til å sjekke gårdskartene, både i forhold til konsesjonsgrenser og arealtilskudd. Det kan også se ut som praktisk gjennomføring av måling varierer fra kommune til kommune. Vi ber NBS om å orientere medlemmene om hvilke rettigheter vi har i forhold til justering av det vi mener er feil. Vi ber NBS se på hvilke konsekvenser en måleteknisk redusering av areal vil innebære for norsk matproduksjon. Dersom man mener at flyfotografert flateareal skal gjelde og ikke bruksarealet målt i terreng, må dette synliggjøres, og en mulighet ville være å kompensere med graderte tilskudd ut ifra helningsgrad, samt at det tas hensyn til at skogsvekst inntil jorder skjuler dyrka mark på flyfoto. Vi ber også NBS vurdere dette.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Vestre Slidre BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging.

Vedtatt med 49 mot 42 stemmer

Forslag nr. 12 Fra Gjemnes Bonde- og Småbrukarlag**Jordfond**

Matjorda vår er ein begrensa ressurs. I Norge har vi berre 2 da dyrka jord pr. innbyggjar. I åra 1999-2003 vart 11400 da dyrkamark årleg omdisponert til formål som hindrer framtidig jordbruksproduksjon. Regjeringa satte seg som mål å halverer det årlege avgangen i 2010. Det er difor dei siste åra gjort ein del tiltak for å bremse denne utviklinga. Tala for 2009 viser at framleis går 8300 da tapt. I tillegg gjekk over 5000 da av den dyrkbare jorda med. Det er alt for mykje. Vi kan ikkje lenger sjå på at desse verdifulle ressursane går tapt for framtida.

Vi foreslår difor at det må opprettast eit jordfond - ein «jordbank» - der utbyggjar betaler eit erstatningsbeløp for den kapitalen som går tapt ved nedbyggjing av dyrka jord. Jordfondet må vidaer forvaltast på ein slik måte at totalarealet av dyrka mark aukar og tilstanden på jordbruksarealane betrast.

Er dette ein tanke det kan arbeidast vidare med i Småbrukarlaget?

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Gjemnes BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging i jordbruksforhandlingene 2011 og som grunnlag for et eget innspill til regjeringa.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 13 Fra Etne Bonde- og Småbrukarlag**Verdsetting av dyrka areal**

Dyrka og overflatedyrka areal som blir nytta til industriutbygging er feil disponering av verdiar som er opparbeida av tidlegare generasjonar. Etne Bonde- og Småbrukarlag meiner at dersom dyrka areal blir nytta til utbyggingsformål, skal tilsvarande areal bli erstatta av nydyrking.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Etne BS. Landsmøtet sender forslaget videre til styret for videre behandling og samordning for å få til ei stor mobilisering mot nedbygging av jord

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 14 Fra Etne Bonde- og Småbrukarlag**Bu og driveplikt**

Landbruksforvaltninga i kommunane må føra kontroll over bu og driveplikta. Mange gardsbruk som får nye eigarar vert ikkje drive jmf. krava for bu og driveplikta. Mange eigerar av gardsbruk ynskjer at bruket skal vera i slekta, dette fører til bruk som ikkje vert drive. Andre brukseigarar ynskjer å få økonomiske gevinstar ut av investering i gardsbruk, dei ventar på verdiauking av eigedommen for så å selja med god gevinst. Etne bonde og småbrukarlag meiner at det er landbruksforvaltninga i kommunen som må føra kontroll over om bu og driveplikta på det einskilde gardsbruka vert overholdt.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Etne BS. Saken oversendes styret for vidare oppfølging mot Landbruks- og matdepartementet.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 15 Fra Etne Bonde- og Småbrukarlag**Beitebruk og kulturlandskap**

Etne bonde og småbrukarlag meiner at ein må auka tilskottsatsane for beitedyr for å oppretthalda og utvida kulturlandskapet. Ved å stimulera til større beitetrykk vil ein halda vedlike og utvida kulturlandskapet noko som vil gi ein betre resursutnytting og vera meir miljøvennleg framfor auka bruk av kraftfor- baserte produksjonar. Utviding av kulturlandskapet vil og komma turistnæringa til gode.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Etne BS. Saken oversendes styret for vidare oppfølging under jordbruksforhandlingene.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 16 Fra Hedmark Bonde- og Småbrukarlag**Fare for utryddelse av arter – ta initiativ!**

Det er sterkt engasjement for biologisk mangfold og kamp for å hindre utryddelse av arter. Dette er bra og viktig. Dersom insekter av stor betydning for pollinering blir utryddet, fører dette til katastrofe på kloden. Brun bie er eksempel på uunnværlige arter. I deler av Kina må pollinering skje ved hjelp av mennesker.

Fokuset og satsingen både retorisk, politisk og økonomisk i Norge har fått faretruende feil fokus. De store rovdyrene utgjør noen få enkeltarter blant et betydelig antall av antatt truede og sårbare arter. Vi kan i liten grad se en tilsvarende innsats for å kartlegge og fremme disse øvrige artene. Noen av artene er beitebetingede. Den innsatsen som legges i store rovdyr er politisk besluttet, på lik linje med at de øvrige artene ikke tildeles særlige ressurser for overvåking. Det er derfor nærliggende å understreke at disse prioriteringene er symbolvalg, snarere enn biologisk forankrede prioriteringer.

I lys av dette synes det drastisk å bidra til en nedbygging av beitebruken i Norge, også i en tid da behovet for økologisk matproduksjon er på et høydepunkt, og stadig tiltakende. Og Norge burde, pga matkrise i verden, satse på bruk av grasressursen i utmarka. Det stor kunnskapsmangel innen området.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber styret initiere arbeid på ulike plan for å endre fokus, politisk og økonomisk satsing når det gjelder Norges satsing for å bevare truede arter og sikre biologisk mangfold. Kunnskap - oppbygging og spredning – og informasjon er nødvendig for å hindre misforstått (bevisst eller ubevisst) naturvern.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Hedmark BS.

Vedtatt mot 2 stemmer

Forslag nr. 17

Fra Hedmark Bonde- og Småbrukarlag

Krisehjelp til katastroferammede bønder

Oftere opplever vi katastrofer av ulike årsaker. Eksempelvis denne sommerens avlingssvikt i nord eller ”rovviltmasakre” der bønder har mistet hele besetninger av beitedyr. I tillegg til den økonomiske situasjonen i jordbruket og hardt arbeidspress, blir situasjonen tung å takle. Hedmark Bonde- og Småbrukarlag mener at krisehjelp av ulike former må opprettes, og at staten må finansiere denne i sin helhet.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber styret - gjerne i samarbeid med Norges Bondelag og Norsk Sau og Geit, ta kontakt med Landbrukets HMS tjeneste for å etablere mental krisehjelp for bønder.

Vedtak:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber styret - gjerne i samarbeid med Norges Bondelag og Norsk Sau og Geit, ta kontakt med Landbrukets HMS tjeneste for å etablere mental krisehjelp for bønder.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 18 Fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag**Kompensasjon ved nedfôring av småfe og storfe grunnet radioaktivitet.**

Ordningen i dag omfatter:

- 1 uke uten kompensasjon
- Satsen pr. sau pr. dag er kr. 5.- for sau og kr. 14.- for storfe.

Kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite på grunn av rovdyr er beregnet i NILF etter oppdrag fra SLF som har sitt oppdrag fra MD, til kr. 8.- pr. sau pr. dag og kr. 37.- pr. storfe. pr. dag. Denne beregningen ble gjort 9.12.09.

Ved nedfôring grunnet radioaktivitet vil også slakteoppgjøret komme inn da prisen fra først i sankesesongen er høyest og minker jo lenger en holder dyrene på oppfôring.

- Tapt pris pr. kilo kjøtt grunnet nedgang i prisavtaler slakteri
- Tapt pris pr. kilo grunnet mulig dårligere klassefisering
- Økte fôrkostnader
- Økte arbeidskostnader
- Økte gjerdeutgifter
- Nedslitte beiteområder på innmark

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil derfor kreve at satsene for nedfôring grunnet radioaktivitet høynes i forhold til utregning ved rovviltrestriksjoner og i tillegg gis et kompensasjonsbeløp for tapt slakteoppgjør. I tillegg innføres samme sats for geit som for sau. Det gis også kompensasjon fra første dag.

NILF gis i oppdrag og regne ut et anbefalt kompensasjonsbeløp som må indeksreguleres i forhold til slaktepris og endrede forutgifter det enkelte år. Ordningen må tre i kraft fra neste beitesesong.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Oppland BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging mot Landbruks- og matdepartementet og Statens landbruksforvaltning.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 19 Fra Hedmark og Oppland Bonde- og Småbrukarlag**Om rovvilt og næring - til Storting og Regjering**

Rovviltforliket i Stortinget i juni 2004 skulle gi lavere konfliktnivå og mindre tap av beitedyr. Slik gikk det ikke. Tapene av beitedyr inkl tamrein, er uakseptabelt høye og konfliktomfanget er ikke redusert.

Hvorfor ble det slik?

Mye av forklaringen ligger i altfor høye mål om bestandsutvikling og Stortingets lett naive og lettvinde delegering av rovviltforvaltninga til MD, DN og fylkesmennene. Stortingsforliket og Stortingsmelding nr. 15 er i sin utforming og ordvalg såpass uklar at tolkninger har hatt alt for stort rom. Når utfordringene har oppstått, har ikke forvaltninga håndtert problemstillingene på bakgrunn av Stortingets ambisjon om å sikre aktiv beitebruk, også i rovviltområdene. Dette er og har vært en av de viktigste årsakene til konfliktnivået, og i mange tilfeller, svekket tilliten

til rovviltforvaltninga. Et av hovedkravene til en ny gjennomgang må derfor bli lavere bestandsmål og en mye tydeligere ordbruk og mindre handlingsrom for forvaltning og departement.

Det er både for det norske landbruket og for den globale mattilgangen viktig at forvaltningen ses i sammenheng med den totale landbrukspolitikken i Norge. Da Norge er et høykostland må landbruksproduksjonen bygge på de produksjonsmetoder vi har best forutsetninger for. Norge har store utmarksarealer og beregninger viser at vi kan 3-doble beitetrykket uten å overbeite.

En husdyrproduksjon hvor utmarksbeite forringes øker kravet til mer kraftfôrbruk i produksjonen. Høsting av grovfôr krever i dag et landskap hvor moderne maskiner kan stå for høsting, Vanskelige tilgjengelige beiter kan kun utnyttes effektivt ved slipp av beitedyr. Derfor er det viktig at det tenkes helhetlig når spørsmålet i forhold til freda rovvilt diskuteres. Ved stadige nedleggelse av beiteområder forringes kulturlandskapet og vi må spørre oss selv om det er formålstjenelig, både på vegne av norsk matproduksjon, men også på vegne av det unike kulturlandskapet som igjen er viktig for norsk reiseliv og legitimiteten til et spredt landbruk.

Det freda rovviltet forvaltes gjennom Miljøverndepartementet (MD). MD tar i liten grad hensyn til disse spørsmålene i sin vurdering, men ser alt for isolert på hensynet til rovviltets overlevelse. Landbruk og Matdepartementet som skal utøve hensynet til landbruksdrift, har i for liten grad forsvart beitenæringas interesser.

I tillegg skal Mattilsynet ivareta husdyras velferd. De har i dag ingen sanksjonsmuligheter ovenfor rovviltet og kommer derfor i den situasjon at uheldige vedtak knyttet til restriksjoner for beitedyrene og deres eiere, blir løsningen. Dyrevelferden hos husdyra på utmark og innmarksbeite har blitt en salderingspost for å oppnå vedtatte ynglemål av freda rovvilt.

Setring/støling er også et av Norges fortrinn. Siste årene har vi sett en nedgang i antall setrer/støler i drift. En rekke satsinger er i verksatt for å stimulere til bruk av gamle og nye setrer og i denne sammenheng er beiting et av de viktigste faktorene.

Økonomien i småfeholdet må bedres vesentlig via virkemiddelbruken, men for å gjøre slike grep må det sikres at småfe- og, i større grad, storfeholdet, kan drives med fôropptak fra utmarksbeite i sommermånedene. Både økt setring og styrking av økonomien i beitenæringa er helt avhengig av at rovdyr ikke er til hinder for disse satsingene.

Gjennomgangen av Stortingsforliket av 2004 vil bli en gjennomgang av bestandene av ulv og bjørn. Det er avgjørende at Stortinget ved et nytt forlik tar utfordringene nemt over, inn over seg, og vektlegger innspillene fra faglag og næringsorganisasjoner samt Mattilsynets bekymring over deres mangel på virkemidler i forhold til rovdyra og oppgaven de er satt til å uttøve.

Ulv:

Det er gjort henvendelser til den Svenske forvaltningen om deling av grenseflokkene av ulv. Dette er ifølge statssekretær Heidi Sørensen, Sverige ikke uten videre villige til. Sverige har et mål om 20 revirhevdende flokker hvor 7 av disse har revir på tvers av grensene mellom Sverige og Norge. Norge har 4 revirhevdende flokker hvor grenseflokkene ikke inngår. Hvis Norge hadde hatt disse med og ikke Sverige, ville Norge pr. i dag hatt 12 flokker og Sverige

13 flokker. Deles grenseflokkene mellom landene vil Sverige ha 16,5 flokker og Norge 7,5 flokker. Med 3 årlige ynglinger vil målet for Norge være overoppfyllt og flere flokker kan tas ut, mens Sverige kan øke sitt antall med 3,5 flokker.

Ifølge Scanulv er vandringen av unglulver fra Svenske revirer en stor utfordring for Norge, mens utvandringen fra norske flokker en mindre utfordring. Skal en legge denne forskningen til grunn, vil konsekvent uttak av streifende ulv på Norsk jord bli helt nødvendig. Mattilsynet har i flere sammenhenger påpekt nødvendigheten av å ta ut streifulv før skade oppstår, da det er udiskutabelt at ulv vil ta sau på sin vandring. Dette synet deler vi med Mattilsynet og tilføyer at det er uetisk å tillate ulv inn i beiteområder og et stort brudd på dyrs velferd.

Bjørn:

Skadene på beitedyr forårsaket av bjørn er økende. Dette skyldes et stort antall hannbjørner både bofast og på vandring. Skadefelling lykkes i få tilfeller og lisensjakta oppnår ikke pr i dag regulering av bestanden i alle regioner. Det er derfor nødvendig å iverksette tiltak som kan øke skadefellingsuttaket og arbeidet med økt interesse og skolering for lisensfelling.

Sverige har en av verdens tetteste bjørnebestand og vil uansett ynglemål i Norge, ha stor påvirkning på skadeomfanget. De utfordringene beitenæringa sliter med har også nær sammenheng med ynglemålet i Norge. Det er også påvist stedfaste hannbjørner utenom bjørneområdene. Disse mener forvaltningen er å betrakte som streifere, en tolkning vi ikke kan akseptere. I tillegg er flere av disse bjørnene store skadegjørere, men blir likevel vernet. Dette er et etisk problem beitenæringa ikke kan leve med og det bør heller ikke politikerne gjøre.

Jerv og gaupe:

Disse artene står for store tap av småfe i utmark. Likevel omfattes disse artene av uttaksordninger som i dag fungerer. Jegere har opparbeidet seg god kompetanse på gaupe og kvoten tas ut hvert år. Det er derimot viktig å se på forbedringer i forhold til skadevoldere i beitesesongen og uttak av disse. Uttak av jerv i hi har vist seg som et godt forebyggende tiltak. Det er derimot en utfordring med spredning utenom sonene og aksept for ynglinger i såkalte grønne soner. I mange områder med store jerveskader over flere år, er beitenæringa lagt ned. Dette er en utvikling vi ikke kan akseptere ut fra et landbrukspolitisk ståsted.

Bestandsmålet må overholdes, vi kan ikke, som i dag, akseptere at flere områder har økning av jervebestanden langt over vedtatte bestandsmål.

Gråulv og brunbjørn har stort fokus i forhold til andre arter i naturen. Begge arter har stor utbredelse og kan ikke sies å være utrydningstruet. Det er likevel viktig for verneinteressene å påpeke at vi skal ha en levedyktig bestand og henviser ofte til genetiske variasjoner. Det er ikke påvist ved DNA-analyser forskjell ved ulver og bjørn i Skandinavia som kan hevde at disse har andre gener enn sine frender i Russland og nordøst-Europa. Dessuten er det ofte påpekt viktigheten av innføring av nye gener fra samme områdene for å unngå innavl. En slik politikk tilsier at vi ikke pr. definisjon på neon måte kan betrakte disse artene som spesielle for Sverige/Norge. Ønske om en egen bestand kan derfor ikke gå på bekostning av andre sårbare eller utrydningstruede arter i naturen. Flere av disse artene er direkte knyttet til beiteutøvelse og kulturlandskapet. Rovdyras forrang blir derfor i mange tilfeller en fare for disse artenes overlevelse.

Oppland og Hedmark Bonde- og Småbrukarlag krever derfor:

1. Et nytt rovviltforlik må ha klare formuleringer som ikke gir rom for tolkninger og bortforklaringer.
2. Halvert bestandsmål for bjørn og ulv.
3. Konkretisert og politisk operativt mål om utmarksbeite som halvdelen av den todelte målsettingen
4. Rovviltmyndighetene må større myndighet over rovviltforvaltningen
5. Erstatningsoppgjøret må legge til grunn tapssituasjonen bygd på historiske data før rovviltet ble gjeninnført. Dokumentasjonsprosent som virkemiddel i erstatningsoppgjøret må avvikles.
6. Forliket må klargjøre ovenfor forvaltningen at vedtak skal etterfølges av handling for å sikre måloppnåelse og forutsigbarhet for beitenæring og reindrift.
7. Beiterettigheter og næringsdrift med økt fokus på opptak av gras på beite skal vurderes som et viktig prinsipp i diskusjonen rundt forvaltning og bestandsmål for freda rovvilt. Dette innebærer økt fokus på kartlegging og konsekvensutredninger for beitenæring og reindrift.
8. Landbruks- og Matdepartementet må gis reell innflytelse slik at landbrukets interesser blir ivaretatt.
9. Mattilsynet må gis virkemidler som innebærer pålegg om fjerning av rovvilt når dette er nødvendig for å sikre husdyras og reinens velferd på beite.
10. Tiltak som sikrer høyere måloppnåelse av skadefelling og lisensjakt.
11. Uttak av ulv utenom sona.
12. Uttak av stedfast og/eller skadebjørn utenom leveområdene.
13. Større fokus på sårbare og utrydningstruede arter grunnet gjengroing av kulturlandskap og nedprioriterte beiteområder.
14. Ved nedleggelse av beite grunnet rovvilt skal det gis omstillingsmidler som ligger i MD sitt budsjett.
15. Ved nedleggelse eller hvor beiteområder gjøres utilgjengelig grunnet rovvilt, skal staten betale leie for beiteområdene til beiterettshaver så lenge beitene ikke er tilgjengelige grunnet rovvilt.

Vedtak:

Landsmøtet oversender forslaget til styret for videre behandling.

Enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 20

Fra Verdal Bonde- og Småbrukarlag

Vri investeringsvirkemidlene

Årelatinga av bygdene er i dag et stort samfunnsproblem. Det er avgjørende at bruksnedlegginga blir stoppa. Investeringsvirkemiddel er avgjørende for å få dette til. Statistikken fra Innovasjon Norge viser at det ofte er utbyggingssaker med stort omfang som får tilgang på fellesskapets midler. Dette er et mektig virkemiddel i statens strukturrasjonaliseringspolitikk, siden det i praksis blir de få utvalgte som blir tilgodesett. Det må legges stor tyngde i kravet om ei anna fordeling av disse midlene. Framfor alt må restaurering av eksisterende driftsbygninger ha like stor rett på midler som nybygg.

Bonden som privat næringsdrivende er den nærmeste til å bedømme hva som er rett økonomisk, og skal ikke dikteres av statsbyråkrater. Det er nå så få aktive bønder igjen at hver eneste gjenværende gård er viktig. Alle bruk som har fornuftige fornyingsplaner bør sikres tilgang til investeringsstøtte. Slik støtte letter den økonomiske situasjonen og innebærer en aksept fra storsamfunnet av at gården og drifta er verdsatt. En slik oppmuntring vil i mange tilfelle være avgjørende for om drifta blir ført videre.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Verdal BS. Landsmøtet støtter også forslaget fra Riksrevisjonen om å overføre de fylkesvise BU-midlene fra Innovasjon Norge til FMLA/Statens Landbruksforvaltning.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 21 Fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Gardbrukere og landbruksrådgiving

Oppland Bonde- og Småbrukarlag har mottatt følgende innspill fra Regiongruppa av LHMS i Gudbrandsdalen:

Det er mange gardbrukere som føler behov for et rådgivingstilbud som er mer skreddersydd for hver enkelt gardbrukers behov. Mange ønsker at ett rådgivingskontor kan tilpasse et tilbud for hele garden, slik at gardbrukeren får færre instanser å forholde seg til.

Vegvalg

Mange gardbrukere er frustrert over strukturutviklinga i landbruket og er usikre på vegvalg og om de skal investere i ei næring som er så lite forutsigbar. I bygder med grovfôrproduksjon på små arealer er det ikke alltid hensiktsmessig å bygge store driftsbygninger med dertil økonomiske forpliktelser.

Altfor ofte ser vi oppslag i landbrukstidsskrifter der det kan virke rosenrødt å bygge ny stor driftsbygning. Ofte er det ikke skrevet noe om økte kostnader ved mange små arealer, bratte jorder som er dårlig arrondert. For enkelte som investerer kan det eneste de sitter igjen med være mer arbeid, i tillegg til økte finansielle forpliktelser. Stort fokus på volumleveranser kan få en del dyktige gardbruker til å føle at de er på et B-lag. Dette kan gi som resultat at de ikke vil anbefale sine barn å starte med landbruksproduksjon. Vi vil da miste mye god kompetanse. Landbruksnæringa har ingen å miste.

*Regiongruppa peker på at faglaga i landbruket ikke informerer nok om at det er mulig å drive slik en gjør. Det må fokuseres mer på **yrkesstolthet** og gleden ved å spille på lag med natur. Det vil få gardbrukerne til å **føle seg nyttige** i samfunnet. Det er tross alt maten vi lever av.*

Oppland Bonde- og Småbrukarlag støtter uttalelsen fra regiongruppa i LHMS-tjenesten i Gudbrandsdalen og foreslår at NBS øker fokuset på informasjon rundt NBS sine satsningsområder og arbeidet for verdsetting av små og mellomstore bruk og deres viktige bidrag for matproduksjon og andre positive samfunnseffekter disse gårdsbrukene utgjør.

NBS vil vurdere å sette ned et utvalg som kan jobbe med forslag til samordning av rådgivningstjenesten og gjennomgang av ulike modeller som gir det enkelte gardsbruk de råd de har behov for ut fra sitt ståsted og ikke kun basert på styrt strukturutvikling. Rådgivingen må bygge på gårdens samlede ressurser.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget fra Oppland BS. Saken oversendes styret for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

B Saker lagt fram på landsmøtet

Forslag nr. 22 Fra Hjartdal BS

Fondsavsetning med skattefordel.

Vedtak:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber sentralstyret arbeide for å innføre en frivillig fondsavsetningsordning med skattefordel i jordbruket.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 23 Fra Rana BS

Kraftverk

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber sentralstyret arbeide for å innføre grønne sertifikater i forb. med mikro-, mini - og småkraftverk.

Vedtak:

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber sentralstyret arbeide for å innføre grønne sertifikater i forb. med mikro-, mini - og småkraftverk.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 24 Fra Internasjonalt utvalg.

Import av fôr

Landsmøtet i NBS mener det er moralsk uakseptabelt at Norge og norske matprodusenter blir involvert i en landbruksproduksjon som fordriver lokalbefolkning i f. eks. Brasils, som bidrar til at store skogarealer blir hogd, som krever store mengder plantegift i produksjonen, som øker bruken av transport, som fører til enormt tap av biologisk mangfold og som presser lokale ressurser i Norge ut av bruk.

Landsmøtet i NBS krever derfor at rammevilkårene for norsk matproduksjon utformes slik at det blir lønnsomt å ta i bruk lokale og fornybare ressurser og at kraftfôrimporten trappes ned. Evt. import av proteinkraftfôr må omfatte GMO-fritt fôr, dyrka på miljømessig akseptabel måte og i hht. regler for rettferdig handel.

Vedtak:

Landsmøtet vedtar uttalelsen og oversender den til Landbruks- og matdepartementet.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 25**Fra Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal BS****Ny landbruksmelding, en visjon for landbruket**

Det er i dag et økende internasjonalt fokus på ”alle nasjoner sin rett og plikt til selvforsyning av mat”.

Norge ligger svært lavt når det gjelder selvforsyning av landbruksbaserte matvarer og dyrket areal pr. innbygger. I dagens internasjonale situasjon med økende folketall og store grupper som ikke får dekket matbehovet, blir matproduksjon og fordeling stadig viktigere. Økning i den norske matproduksjonen, basert på egne ressurser vil være en solidaritetshandling i en verden der matmangel er et økende problem.

En forpliktende målsetting om norsk selvforsyning på et vesentlig høyere nivå enn i dag, vil også gi trygghet for norske forbrukere.

Produksjon av mat og dyrefôr i Norge, under svært varierte og krevende klimatiske og topografiske forhold er arbeidskrevende, og derigjennom dyrt. Dette er en kostnad et av verden rikeste land må ta seg råd til, i stedet for å basere seg på billig import.

Økt matproduksjon i norsk jordbruk vil trenge økt areal med dyrket jord i drift, i tillegg til bedre utnyttelse av beiteressurser i fjell og utmark. Ringvirkningene av dette vil være økt arbeidskraftsbehov og økt verdiskaping rundt i hele landet.

Dersom rammevilkårene blir lagt til rette vil gjerne norske bønder gjøre sin del av jobben. Optimismen vil igjen blomstre rundt om i bygdene, og landbruket vil bli i stand til å også å produsere de fellesgodene som storsamfunnet forventer.

Deler den rødgrønne regjeringen vår visjon eller er det bare fine ord i festlig samvær?

Vedtak:

Landsmøtet vedtar forslaget, saken oversendes media og Landbruks- og Matdepartementet.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 26**Fra Internasjonalt utvalg****Hele Norge må være GMO-fri sone**

Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) ber regjeringen sørge for at Norge viderefører vår genteknologilov som stiller strenge krav til godkjenning av GMO-er med bl.a krav om vurdering av sosiale og miljømessige konsekvenser. Norge har pr. i dag ikke godkjent noen GMO- produkter. Det er svært viktig at Norge ikke endrer genteknologiloven i EU-retning.

Den største trusselen mot GMO-fri mat i Norge kommer fra den økende importen av fôrprotein pga. intensiveringen av husdyrholdet i Norge (mer svin og fjørfe, høyere melkeproduksjon og tilvekst hos storfe). En landbrukspolitikk for å bruke norske fôrressurser i inn og utmark bedre, er en viktig garanti mot at vi i fremtiden kan bli presset til å akseptere genmodifisert fôr.

Landsmøtet i NBS viser til at en rekke regioner/kommuner/fylker i Europa har erklært seg som GMO-frie områder. Foreløpig er det bare Oppland fylke i Norge som har erklært seg som GMO-fri sone. Landsmøtet i NBS henstiller fylker og kommuner om å erklære seg GMO-frie og knytte seg til organisasjonen for GMO-frie regioner i Europa.

Landsmøtet i NBS vil at hele Norge skal være en GMO-fri sone.

Vedtak:

Landsmøtet støtter saken og oversender den til regjeringa.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 27 Fra Oslo og Akershus BS

Skjerpa krav til driveplikt

Landbrukskontorene må skjerpe krava til driveplikta og følge opp med trekk i produksjonstillegg eller bøter hvis jorda ikke drives forskriftsmessig. Det er på høg tid at landbrukskontorene rundt om i landet begynner å håndheve jordloven, spesielt driveplikta. Dette for å hindre at store godseiere, udelte dødsbo og andre kan la store landområder gro igjen med kratt og ugress. Gjengroing er med på å ødelegge kulturlandskapet rundt om i landet vårt. Dette har betydning både for matsikkerheten, for levende bygder i hele landet og for turistnæringa.

Vedtak:

Landsmøtet vedtar redaksjonskomiteens forslag og oversender den til Landbruks og matdepartementet og Kommunenes Sentralforbund.

Enstemmig vedtatt

C Forslag oversendt fra representantskapet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag til landsmøtet

Forslag nr. 28 Fra Representantskapet

Styrking av skadefondet

Troms har i år opplevd et katastrofeår av de sjeldne, med ekstrem avlingssvikt pga isbrann, kald og våt sommer og tela som ikke gikk ut før i juli.

I dag har vi et skadefond som en del av jordbruksavtalen. Reforhandlinger medførte at støtten for innkjøpt fôr ble økt fra 2 til 4 kr/fe for de som har mer enn 30 % avlingssvikt.

4 kr/fe dekker kun innkjøp av kraftfôr siden grovfôrprisen er dobbelt så høy. Det betyr at de kriseramme bøndene må dekke alt ekstra grovfôrinnkjøp av egen lomme, og med en egenandel på 30 % og den anstrengte likviditeten som bønder nå har, har Nortura opplevd en pågang av dyr til slakt som er tre ganger høyere enn normalt. I tillegg velger flere å legge ned. Ulike kriser og katastrofer vil alltid ramme bøndene i landet med jevne mellomrom. Landsmøtet i Norsk bonde og Småbrukarlag krever at skadefondet må styrkes og at egenandelen må settes ned.

Vedtak:

Landsmøtet støtter forslaget om styrking av skadefondet og oversender saken til styret for videre behandling.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 29 Fra Representantskapet

Beiting - en forutsetning for å ta vare på det biologiske mangfoldet

Store begrensninger på utøvelse av beitebruk i form av rovdyrers herjinger er en årsak til mindre beiting i utmarka vår. Dette vil gå utover det biologiske mangfoldet. 1300 planter på rødlista er knyttet opp til jordbrukets kulturlandskap, - flere er direkte avhengig av beiting for å overleve. (Jfr. rapporten Påvirkningsfaktorer og miljøtilstand av Frode Ødegaard, NINA.) Et spirende, kravlende, biologisk mangfold bidrar sterkt til matsikkerhet og et økosystem i balanse.

Landsmøtet i Norsk Bonde-og Småbrukarlag mener at dyr på utmarksbeite, er det som best ivaretar det biologiske mangfoldet i vår flotte natur.

Vedtak:

Landsmøtet støtter saken og oversender den til Miljøverndepartementet.

Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 30 Fra Representantskapet

Framtidas matproduksjon er avhengig av vern av dyrka jord

Matjorda er en av våre viktigste ressurser, men under stadig press. Det tar flere tusen år å bygge opp et skikkelig matjordlag. Manglende bevissthet har medført at mye god matjord er bygd ned, spesielt rundt byene, og fulldyrka mark pr. innbygger i Norge er nå 1,75 daa, som er rekordlavt. Vi støtter landbruksministerens forslag om varig vern av dyrka mark forankra i jordloven. Saken ligger i Miljøverndepartementet.

Når vi vet at bare 3 % av Norges areal er dyrka mark, og at folketallet her øker med ca 50.000 pr år, bør vi ta vare på hvert eneste da dyrka mark vi har og i tillegg stimulere til mer nydyrking.

Vi kan ikke forvente at vi i framtida kan legge beslag på jord i utlandet slik vi nå gjør jfr. den store kraftfôrimporten. Slik import er ikke etisk forsvarlig av hensyn til den globale matvaresituasjon. Det er på høy tid vi begynner å satse mer på egne ressurser.

Landsmøtet i NBS pålegger styret :

A: initiere et møte med Miljøverndepartementet med tema jordvern.

B: arbeide for at NILF utarbeider et overslag over hvor mye jordbruksareal Norge vil trenge i 2030.

Vedtak:

Landsmøtet vedtar uttalelsen og oversender den til styret for videre oppfølging.

Enstemmig vedtatt

4.1.4 Resultat av valgene

Etter valgene fikk styret, ordførerskapet, kvinneutvalget og valgmennd følgende sammensetning:

Styret:

Leder:	Ann Merete Furuberg, Hedmark	Ny - 1 år
Styremedlemmer:	Modulf Aukan, Møre og Romsdal Johnny Følling, Sogn og Fjordane Rakel Nystabakk, Nordland Mari Søbstad Amundsen, Troms Inge Staldvik, Nord-Trøndelag Lynn Hege Røyne Myrvang, Oppland	Ikke på valg Ikke på valg Ikke på valg Gjenvalg – 2 år Ny – 2 år Ny – 2 år
Politisk nestleder:	Modulf Aukan	Gjenvalg - 1 år
Organisatorisk nestleder:	Rakel Nystabakk	Ny - 1 år
Varamedlemmer:	1. Øystein Pugerud, Hordaland 2. Marit Jordal, Vest-Agder 3. Svein Narve Veshovda, Rogaland 4. Ketil Melvold, Akershus 5. Sigrid Fonnli, Telemark	Gjenvalg - 1 år Ny - 1 år Ny - 1 år Gjenvalg – 1 år Ny – 1 år
Ordfører i representantskapet:	Reidar Isebakke, Østfold	Gjenvalg - 1 år
Varaordfører i representantskapet:	Randi Karlstrøm, Finnmark	Ny - 1 år

Kvinneutvalget:

Leder:	Hilde Mellum, Hedmark	Gjenvalg - 1 år
Øvrige medlemmer:	Ilona Drivdal, Hedmark Fride Gunn Rudi, Oppland	Ny - 1 år Ny – 2 år
Varamedlemmer:	Yvonne Christensen, Oppland Manuela Køvener, Vest-Agder	Gjenvalg - 1 år Ny – 1 år

Valgnemnd:

Leder:

Per Anton Nesjan

Nordland

Gjenvalg

Nestleder:

Ingolf Folven

Sogn og Fjordane

Ny

Region	Medlemmer	Varamedlemmer:	
Region Oslofjorden/Østlandet Østfold, Vestfold, Akershus, Hedmark	Lars Reidar Ek Sukkebråten	Bergljot Styrvold	Ikke på valg
Region Indre Østland - Oppland	Ole-Jacob Christensen	Anne S. Hanslien	Ikke på valg
Region Sør-Norge Buskerud, Telemark, Aust- Agder, Vest-Agder	Olav Langåsdaalen	Jørn Bakke	Nye – valgt for 2 år
Region Vestlandet Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane	Ingolf Folven	Arne Lofthus	Nye – valgt for 2 år
Region Midt-Norge Møre og Romsdal, Sør- Trøndelag, Nord-Trøndelag	Siv K. Remetun	Peder Andresen	Nye – valgt for 2 år
Region Nord-Norge Nordland, Troms, Finnmark	Randi Johansen	Jon Lamøy	Ikke på valg

4.2 Møter i representantskapet

Representantskapet har vært samlet til 2 møter i årsmeldingsperioden.

4.2.1 Representantskapsmøte 2/2010

Bergen 4. og 5. november 2010

De viktigste sakene på møtet var:

Budsjett, årsmelding, forberedelse av saker til landsmøtet, uttaler fra representantskapet, prosjekt Organisasjonsprofil

Uttaler fra representantskapet:

Representantskapet avga tre uttaler som alle ble oversendt til redaksjonskomiteen for landsmøtet for videre behandling, se pkt. 4.1.3.

4.2.2 Representantskapsmøte 1/2011

Oslo 30. mars 2011

De viktigste sakene på møtet var:

Regnskap for 2010, jordbruksforhandlingene 2011, arbeid med ny stortingsmelding om landbrukspolitikken, egen sak om BU-midlene

Uttaler fra representantskapet:

Snu utviklinga!

Bakteppet for jordbruksforhandlingene 2011 gjør dette oppgjøret spesielt viktig for jordbruket og for norsk matproduksjon. Etter misvekst og naturkatastrofer flere steder i verden, har matprisene steget til rekordnivå. Stortingsmeldinga om landbruket skal leveres nå i vår, og den skal sette kursen for norsk landbruk i mange år framover. Da er det viktig at årets jordbruksoppgjør gir signal om brudd med nedleggingslinja.

Fylkesledermøtet ser flere negative utviklingstrekk i norsk landbruk:

- jevn tilbakegang i antall gardsbruk i drift
- distriktsjordbruket taper andel av jordbruksproduksjonen
- norsk sjølforsyning går ned i samme takt som importen av matvarer og dyrefôr øker
- jordbruket taper stadig inntekt i forhold til andre grupper i Norge

Jordbruksforhandlingene 2011 må rettes inn mot å snu disse trendene ved å øke inntektene i jordbruket, beholde arbeidskrafta og øke bruken av norske landbruksressurser.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag må sette krav for å gå i forhandlinger med staten:

- **Staten må legge fram en plan for opptrapping av inntektene i jordbruket med sikte på jamstilling med andre grupper i løpet av fem år.**
- **Melkebørs og kvoteleie må avvikles.**

Norsk Bonde- og Småbrukarlag må i forhandlingene kreve:

- Bedre lønnsomhet i å holde jord i hevd, gjennom økt arealtilskott for de første 200 daa og nytt driftsvansketilskott for bratte/arbeidskrevende arealer
- Økt lønnsomhet, spesielt i de grasbaserte produksjonene, gjennom økt dyretilskott og tilskott til beitedyr på inn- og utmark, økt pris på husdyrprodukter og økt tilskott til avløsning.
- Tetting av inntektsgapet. Som en start innføres et flatt forvaltertilskott på kr 50.000 for gardsbruk i drift
- Sette landbruket i stand til å forsvare investeringer og vedlikehold: Ordninga med investeringsmidler trappes ned og omfordes som årlig investeringsstøtte til alle bruk i drift
- Letting av generasjonsskifte og rekruttering gjennom rekrutteringstilskott for nye brukere under 35 år, kr 50.000 årlig de første fem åra.
- Snu avgangen av dyrka jord, gjennom gjeninnføring av grøftetilskott og nydyrkingstilskott.
- Et sterkere importvern.
- Gjeninnføring av beredskapslagring av mat- og såkorn.

Tett gapet på fem år!

Fylkesledermøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) krev ein forpliktande opptrappingsplan for å tetta inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i løpet av ein 5-årsperiode. Denne opptrappinga må ta til ved jordbruksoppgjæret 2011.

Det er dramatiske tilstandar i Bygde-Norge. Siste året vart 1000 norske gardsbruk lagt ned. Det er ikkje tvil om at inntektsnivået i landbruket er sterkt medvirkande til denne utviklinga. Årsinntekta for gjennomsnittsbonden ligg no på omlag halvparten av gjennomsnittleg lønstakarinntekt.

Viss det skal vera muleg å driva landbruk over heile landet, og sikra kulturlandskap og busetjing, er det naudsynt med eit krafttak. NBS krev at det i årets jordbruksoppgjæret:

- Blir kompensert for auka kostnader
- Blir gitt eit kronetillegg minst på linje med andre grupper i samfunnet
- Tas et første skritt på vegen til inntektsutjamning innan 5 år

NBS legg til grunn at regjeringa i jordbruksoppgjæret og den komande landbruksmeldinga forpliktar seg til ein plan for anstendig inntektsnivå for norske bønder.

Reduser bestandene av rovvilt!

Dagens rovviltforvaltning er ikke i samsvar med regjeringas målsetning om et aktivt hold av beitedyr. Tapstallene for sau og rein har for lengst passert grensa for hva som er akseptabelt, samtidig som bestandene av de store rovdyra er mer enn levedyktig - og har vært det lenge.

Forvaltninga må legges om, og det må skje raskt dersom vi skal beholde ei beitenæring som er viktig for bosetting, kulturlandskap og - ikke minst - matproduksjon. Vi kan ikke akseptere at våre beitedyr skal brukes som levende føde for å opprettholde en kunstig høg bestand av rovvilt. Forvaltningsplaner for rovvilt må bygge på vitenskapelig og kunnskapsbasert data, og de må inneholde konkrete beregninger av hva rovviltet skal leve av.

Fylkesledermøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag godtar ikke at ei risikobasert erstatningsordning innføres i Norge. Ei slik ordning vil innebære forhåndsutbetaling i forhold til stipulert tap, i stedet for erstatning for faktiske tap. Fylkesledermøtet ber Stortinget presisere retten til full erstatning.

Vi må ha en sterkere nødvergerett som gir dyreeier en reell mulighet til å beskytte buskap og gjeter-/jakthunder.

Fylkesledermøtet krever også at Soria Moria II sine målsettinger må gjennomføres i praksis, ved at rovviltbestandene blir redusert til bestandsmåltallene.

Skogavgiftsmidler til utmarksgjerding

Fylkesledermøtet ber NBS arbeide for at innestående skogavgiftsmidler kan frigis til opprettelse og vedlikehold av gjerder mot utmark. Mange steder er manglende gjerder mot utmark et hinder for mer utmarksbeiting. For husdyrløse grunneiere kan forståelig nok det å holde vedlike utmarksgjerder oppfattes som et tungt økonomisk løft. Hvis noe av kostnaden kan tas fra innestående skogavgiftsmidler, gjerne med samme skattefordel som kulturarbeide i skogen, kan dette bidra til bedre gjerder mot utmark.

Ved siden av at beiteressursene i skogen utnyttes, er husdyrbeiting bra for skogen. Dyra holder uønsket vegetasjon nede, og gir grunnlag for naturlig foryngelse.

4.3 Møter i styret

Styret har hatt 11 styremøter; 8 fysiske møter og 3 telefonmøter.

5 Politiske arbeidsområder

5.1 Jordbruksforhandlingene

5.1.1 Innledning

Grunnlagsmaterialet fra Budsjettnemnda for jordbruket fra april 2011 viste at jordbruket hadde hatt en inntektsøkning de siste årene fram til og med 2010, regnet pr. årsverk. Fra 2004 til 2006 lå inntektene på nesten samme nivå i alle tre år, for deretter å øke mye fra 2006 til 2007. Endelige tall for 2008 viser en sterk økning fra 2007 til 2008, deretter omtrent stabilt inntektsnivå fra 2008 til 2009 og med en ny, sterk økning fra 2009 til 2010.

Prognosene for 2011 anviste at inntektsnivået igjen ville gå ned sammenlignet med 2010. Budsjettnemndas beregninger gjelder for totaljordbruket. Disse skjuler at det er store interne forskjeller mellom produksjoner, distrikter og driftsomfang. Resultatmålet som er brukt er vederlag til arbeid og egenkapital pr. årsverk.

5.1.2 Hva forhandler vi om?

Jordbruket har forhandlingsrett med Staten gjennom Hovedavtalen. Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag må fremme et felles krav til staten om budsjettstøtte, priser på produserte varer og fordelingen av disse samt eventuelle andre krav, - bare da er vi regnet som forhandlingsdyktige.

Varig ramme

Den varige rammen uttrykker hvor mye mer eller mindre penger som skal fordeles i jordbruket på varig basis. Rammen er summen av endringer i målpriser, endring i budsjettstøtte og varige endringer i andre elementer fra året før.

Budsjettstøtte

Budsjettstøtte er et samlebegrep på alle ulike typer tilskudd og støtteformer som blir finansiert over jordbruksavtalen i statsbudsjettet. Dette kan være mengdeavhengige støtteformer som blir utbetalt pr. kg eller liter produsert mengde, mengdeuavhengige støtteformer knyttet til areal eller husdyr eller støtte til velferdsordninger, investeringsvirkemidler, forskning, utviklingstiltak osv.

Målpriser

Målpriser er de priser en forventer å kunne ta ut i et marked i balanse. Målprisene gjelder på engrosnivå og er ikke de priser som produsentene mottar for sine produkter.

Ikke varige midler

I tillegg til den varige rammen, kan oppgjøret også inneholde engangsutbetalinger. Dette er som regel penger "tilgode" fra avtalen året før, og som ikke er brukt opp (fordi det ikke er samsvar mellom budsjett og forbruk).

Andre elementer

De siste årene er det tatt inn andre elementer i forhandlingene på linje med budsjetttramme og produktpriser. Dette kan være forhold som spesielle skatteordninger for jordbruket,

avgiftsreduksjoner på driftsmidler, endringer i tollvernet osv. Slike forhold er strengt tatt ikke forhandlingstema i jordbruksforhandlingene og må håndteres særskilt av Stortinget i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen.

5.1.3 Jordbruksforhandlingene 2011

Forløp i årets forhandlinger

Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag gjennomførte ordinære drøftinger for å komme fram til et felles krav fra jordbruket og dette ble overlevert staten 28. april. Staten på sin side responderte på vanlig måte gjennom et tilbudsdokument som først ble lagt frem 11. mai, seks dager forsinket og etter en hard diskusjon internt i regjeringen. Dette tilbudet var på 1 milliard kroner. Dette tilbudet ble av jordbruket ikke oppfattet som tilfredsstillende, og staten og jordbruket gikk inn i en prosess med uformelle sonderinger rundt størrelsen på ramma. Under disse sonderingene ble det klart at staten var villig til å strekke seg til en ramme på 1420 millioner kroner.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag meddelte 16. mai at den framlagte sonderingsskissen på 1420 millioner kroner ikke tilfredsstilte de krav som jordbrukets krav var bygd på og gikk ikke inn i sluttforhandlinger. Avtale ble inngått med Norges Bondelag 16. mai med den samme rammen på 1420 mill. kroner. Bakgrunnen for at Norsk Bonde- og Småbrukarlag valgte å bryte årets jordbruksforhandlinger var at verken jordbruket eller NBS oppnådde sin hovedprioritering i årets forhandlinger, tetting av inntektsgap. For å oppnå dette måtte jordbruket ha fått en ramme utover 1,7 mrd kroner, ifølge jordbrukets krav.

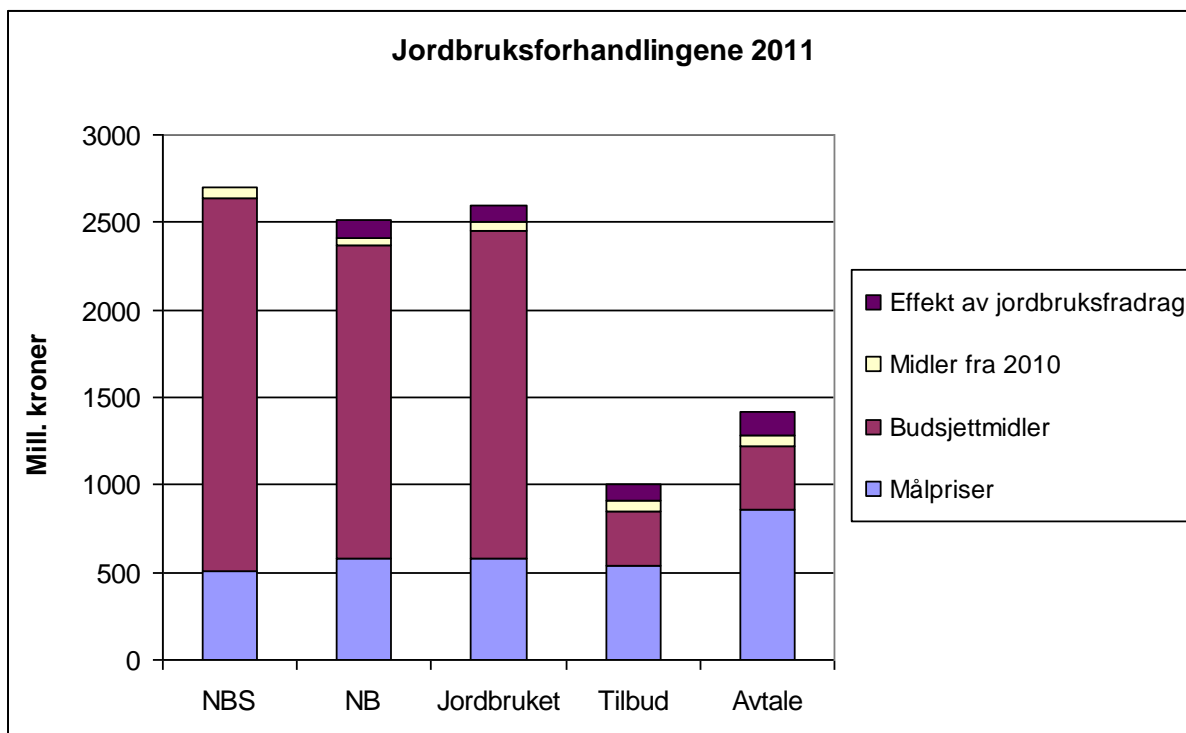
Ledige midler fra 2011 er holdt utenfor rammen, mens ledige midler fra 2010 ligger inne i finansieringen av rammen.

Krav om ramme og fordeling

Hovedtall fra den økonomiske rammen:

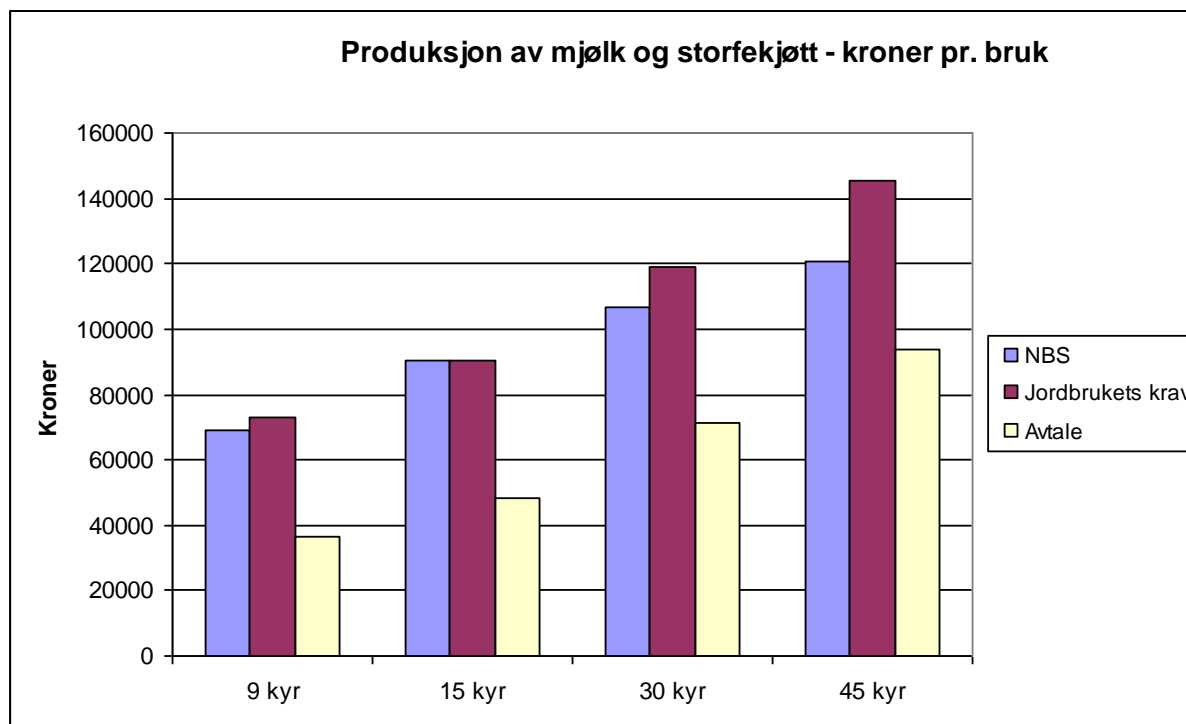
	Jordbrukets				
	NBS	NB	felleskrav	Staten	Avtale
Målpriser	506	580	580	535	860
Kapittel 1150	2133	1785	1875	315	365
Ledige midler 2010	61	45	45	60	60
Effekt av jordbruksfradrag	0	100	100	90	135
Sum	2700	2510	2600	1000	1420

I det følgende er det vist hvordan de økonomiske virkemidlene ble fordelt mellom produksjonene mjølk, sau og korn i krav, tilbud og endelig avtale. Fordelingen av de direkte økonomiske virkemidlene henger selvsagt sammen med politikktutforming for øvrig. Endringen i inntekt er vist som kroner pr. bruk med angitt størrelse.

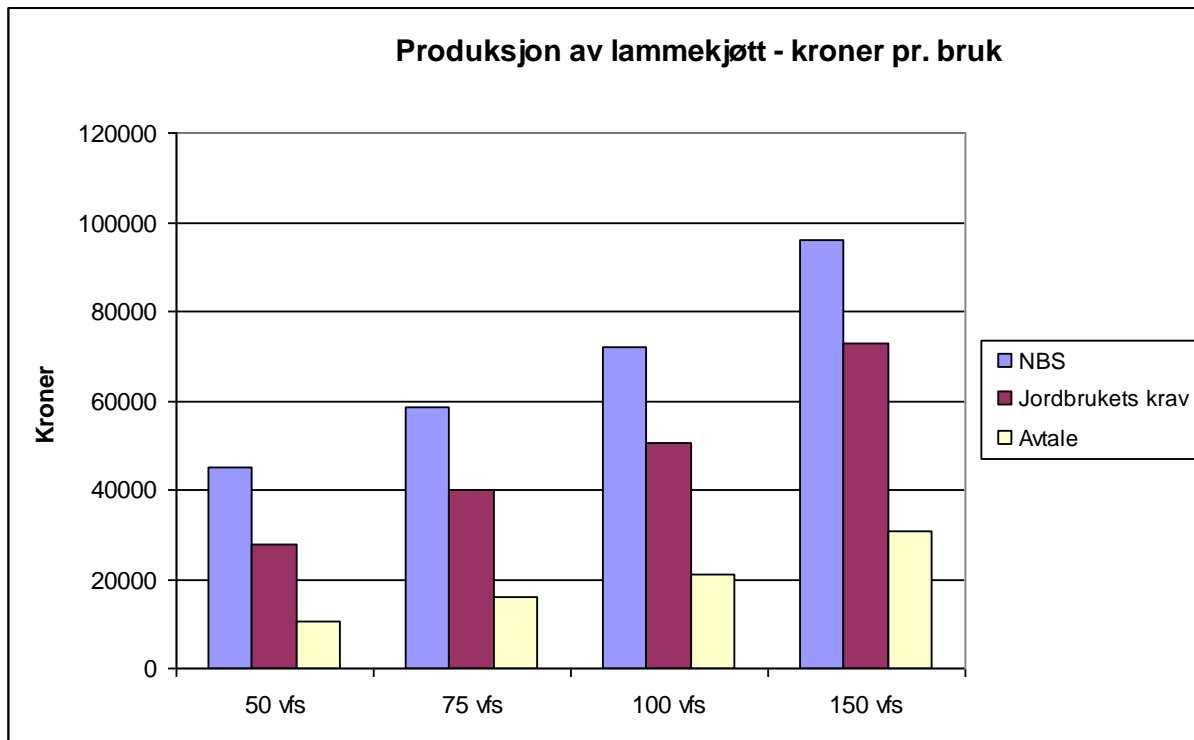
Prioriteringer mjølkeproduksjon

	NBS	Jordbr.	Avtale
Målpris, mjølk	0,10	0,10	0,19
Distriktstilskudd mjølk	-	-	-
Distriktstilskudd kjøtt	-	-	-
Driftstilskudd, pr. bruk	22000	43000	18000
Husdyrtilskudd, ku			
1-16	1000	1000	268
17-25	100	500	268
26-50	-	444	244
Husdyrtilskudd, andre storfe			
1-250	113	150	30
Utmarksbeitetilskudd	100	110	30
Beitetilskudd storfe m.m. sone 5	40	150	15
Kulturlandskapstilskudd	-	-	-
Arealtilskudd grovfôr, sone 5			
0-200	89	25	25
200 - 250	89	25	25
Over 250	-	-	-
Forvaltertilskudd	10000	-	-
Avløsertilskudd - økning	15%	7%	4%
Toppavgrensning avløser, nivå	73600	68500	66600
Dagsats sjukdomsavløsning, heving	187,5	50	50
Redusert bunnfradrag	3000	3000	0
Endring i kraftfôrpris (minus er økt pris)	-0,04	-0,05	-0,07

Prioriteringer sauekjøttproduksjon

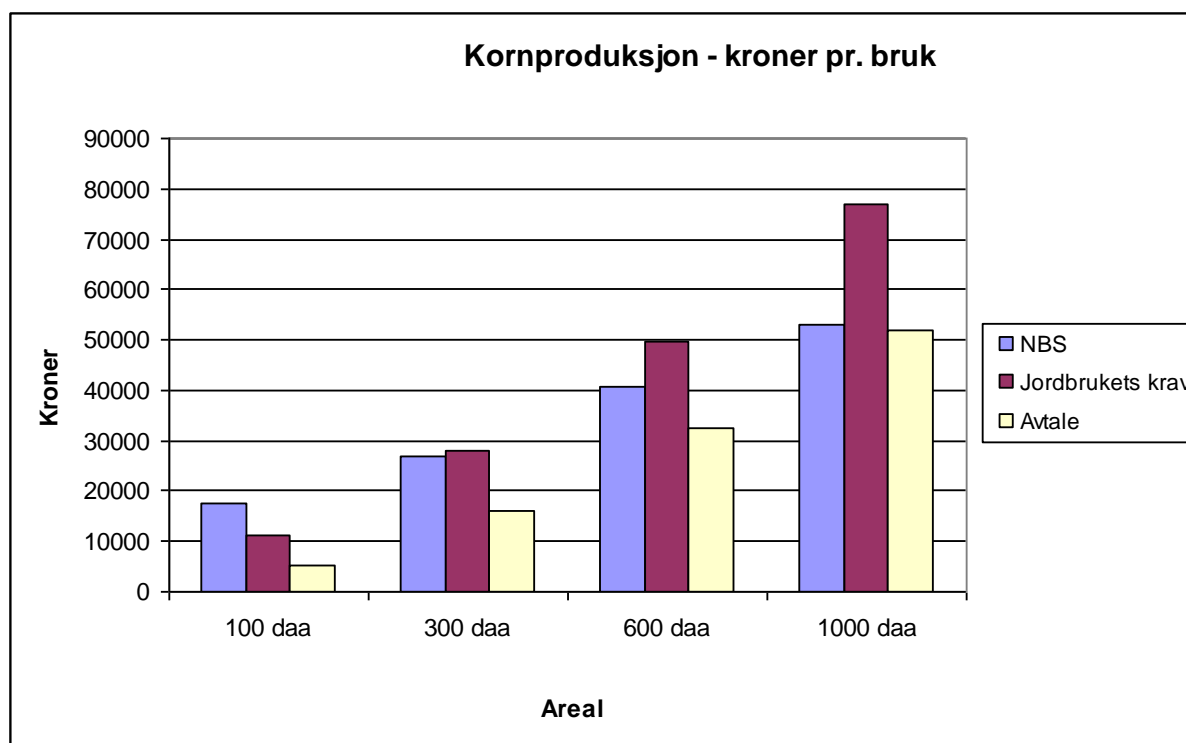
	NBS	Jordbr.	Avtale
Målpris sau	1,50	1,50	2,05
Tilskudd til ull	-	-	-
Distriktstilskudd kjøtt	-	-	-
Husdyrtilskudd, sau over 1 år			
1-50	150	168	95
51-75	51	155	95
76-100	51	120	95
101-200	30	100	77
200-300	-	-	-
Lammetilskudd klasse O og bedre	11	21	6
Klasse O-	7	0	-63
Utmarksbeitetilskudd, småfe	75	65	10
Beitetilskudd sone 5	40	20	-
Kulturlandskapstilskudd	-	-	-
Arealtilskudd grovfôr, sone 5			
0-200	89	25	25
200-250	-	25	25
Over 250	-	-	-
Forvaltertilskudd	10000	-	-
Avløsertilskudd - økning	15 %	7 %	4 %
Toppavgrensing avløser, nivå	73600	68500	66600
Dagsats sjukdomsavløsning	187,5	50	50
Redusert bunnfradrag	3000	3000	0
Endring i kraftfôrpris (minus er økt pris)	-0,04	-0,05	-0,07

Prioriteringer kornproduksjon

	NBS	Jordbr.	Avtale
Målpris, korn *)	0,04	0,17	0,11
Kulturlandskapstilskudd	-	-	-
Arealtilskudd korn			
0-800, sone 1	30	15	10
800<, sone 1	-	-	-
Forvaltertilskudd	10000		
Redusert bunnfradrag	3000	3000	0

* Gjennomsnittlige priser for alt korn

5.1.4 Partenes hovedprioriteringer:

I dette kapitlet er det gitt en oversikt over noen av de viktigste prioriteringene i kravet til Norsk Bonde- og Småbrukarlag, jordbrukets felleskrav og i den endelig avtalen.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag:

- Samlet ramme på 2.700 mrd. kroner, herav bl.a. 506 mill. kr i målprisendringer og 2.133 mill. kroner i økte overføringer over budsjettet

Målpriser:

Melk 10 øre pr. liter
 Gris 1,00 kr pr. kg
 Lam 1,50 kr pr. kg
 Egg 1,30 kr pr. kg
 Potet 30 øre pr. kg
 Grønnsaker 2,0 %
 Frukt 2,0 %
 Korn 4 øre pr. kg

Budsjettmidler:

- Etablering av en femårig opptrappingsplan for jamstilling mellom inntektene i jordbruket og andre grupper
- Innføring av et flatt forvaltertillskudd til alle aktive bruk som ledd i opptrappingsplanen; i 2011 med 10 000 kroner
- Fjerning av bunnfradraget

- Kompensasjon for økte kostnader
- Sterkere styring av BU-midlene mot utbedring og fornuftig oppgradering av eksisterende produksjonskapasitet
- Økte arealtilskudd for de første intervallene – ingen utflating av strukturprofil
- At det blir satt i gang en utgreiing for innføring av en øvre begrensning for budsjettmidler
- Meir målrettet bruk av budsjettmidlene for å sikre at utsatte produksjoner og distrikter sikres
- Gjeninnføring av beredskapslagring av såkorn kombinert med nedskrivning av prisen på såkorn
- Styrket matproduksjonsevne gjennom midler til grøfting av jordbruksarealer
- Styrket lønnsomhet i de grasbaserte produksjonene med særlig vekt på beitebruk
- Oppgradering av velferdsordningene
- Tiltak for å sikre det nasjonale målet om 15 % økologisk produksjon og omsetning innen 2020 gjennom en tydeligere ansvars plassering av forvaltninga av utviklingsmidlene
- Økt satsing på landbruksrelatert forskning, utvikling og utdanning
- Utvikling av parameter for fellesgoder som matvareberedskap, bosetting, kulturlandskap og miljø- og ressursvern som mål for framtidige jordbruksavtaler
- Sterkere importvern

Andre forhold:

- Prinsipp om kronemessig lik inntektsutvikling for jordbruket som andre grupper
- Tetting av inntektsgap

Jordbrukets fellekrav:

- Samlet ramme på 2.600 mill. kroner, 580 mill. kroner i økte målpriser og 1.875 mill. kroner i økte budsjettoverføringer

Målpriser:
Melk 10 øre pr. liter
Gris 1,20 kr pr. kg
Lam 1,50 kr pr. kg
Egg 1,30 kr pr. kg
Potet 25 øre pr. kg
Grønnsaker 2,5 %
Frukt 2,5 %
Korn 17 øre pr. kg

Budsjettmidler:

- Kompensasjon for dårligere inntektsutvikling enn forutsatt i fjorårets jordbruksoppgjør
- Kompensasjon for økte kostnader framover
- Sikre en kronemessig lik inntektsutvikling sammenlignet med andre grupper i samfunnet

- Innføring av et lavinntektsinnlegg slik at den inntektsmessige avstanden til andre grupper blir betydelig redusert
- En sterkere styring av BU-midlene mot utbedring og fornuftig oppgradering av eksisterende produksjonskapasitet
- Fjerning av bunnfradraget
- Opprettholde og forsterke strukturen i budsjettvirkemidlene
- Foreta en sterkere målretting av budsjettmidlene for å sikre utsatte produksjoner og distrikter
- Gjeninnføre beredskapslagring av såkorn
- Styrke lønnsomheten i de grasbaserte produksjonene, med særlig vekt på beitebruk
- Ha satsing på landbruksrelatert forskning, utvikling og utdanning

Andre forhold:

- Prinsipp om kronesmessig lik inntektsutvikling for jordbruket som andre grupper
- Tetting av inntektsgap
- Økt arealproduktivitet gjennom for eksempel økt grøfting
- Importvernet styrkes gjennom utnyttelse av fleksibiliteten som ligger i det norske tollregimet for å sikre norsk produksjon og foredling

Avtale:

- Samlet ramme på 1420 mill. kroner, 860 mill. kroner i økte målpriser, 365 mill. kroner i økte budsjettoverføringer og gjenbruk av ledige midler fra 2010 på 60 mill. kroner.

<i>Målpriser:</i>
Melk 19 øre pr. liter
Gris 1,70 pr. kg
Lam 2,05 kr pr. kg
Egg 1,66 kr pr. kg
Potet 28 øre pr. kg
Grønnsaker 2,9 %
Frukt 2,9 %
Korn 11 øre pr. kg

Budsjettmidler:

- Ledige midler på 137,1 mill. kroner brukes til styrking av LUF-fondet
- Økt bevilgning til fylkesvise BU-midler med 28,5 millioner kroner
- Maksimalsatsen for BU-støtten økes fra 750 000 til 900 000 kroner
- Bortfall av matproduksjonsavgiften. Dette ga rom for å øke målprisene fra 1.1.2012 med 280 millioner kroner
- Økt avsetning til skogbruk og bioenergi med 15 millioner kroner
- Innføring av tilskudd for beredskapslagring av såkorn på 60 øre /kg for overlagret såkorn innenfor en bevilgning på 3,5 millioner kroner
- Redusert tilskudd til økologisk grovfôrareal fra 75 kroner til 50 kroner per dekar
- Satsene i driftstilskudd til melkeproduksjon og spesialisert storfekjøttproduksjon økte med vel 225 millioner kroner

- Satsene i tilskudd til husdyr økte med vel 165 millioner kroner for de grasbaserte produksjonene.
- Toppavgrensingen økte med 25 000 kroner til 275 000 kroner
- Det gis ikke lenger tilskudd til lammeslakt for kvaliteten O-.
- Satsene for arealtilskuddet til grovfôr økte med vel 138 millioner kroner. Tilskuddet økte i alle områder unntatt Jæren (sone 2)
- Satsene for arealtilskudd til korn økte med nær 30 millioner kroner
- Satsene for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid økte med 4 % og maksimalbeløpet per foretak ble hevet med 2 600 kroner til 66 600 kroner. Satsen for ammeku ble særskilt økt med vel 12 %.
- Maksimal dagsats for tilskudd til avløsning ved sykdom økte med 50 kroner fra 1 250 til 1 300 kroner

Andre forhold:

- Kostnadskompensasjon
- Prosentvis inntektsutvikling som andre grupper – ikke kronemessig likt som jordbruket krevde
- Ingen tetting av inntektsgap

Bruddprotokoll fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til statens tilbud av 11. mai 2011 og de sonderinger og avklaringer som har foregått mellom partene.

1. Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag konstaterer at det er meget stor avstand mellom krav og tilbud i årets jordbruksforhandlinger. Jordbruket la fram et krav med en ramme på 2.600 mill. kroner mens statens tilbud var på 1.000 mill. kroner, en differanse på 1.600 mill. kroner.
2. Fra statens tilbud ble avgitt og fram til 15.05.2011 har det vært gjennomført uformelle møter mellom partene. Gjennom disse møtene har jordbrukets faglag fått fullt innsyn i statens endelige økonomiske ramme for årets jordbruksavtale.
3. Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til den politiske plattformen for flertallsregjeringen 2009-2013 der det bl.a. heter: *"Regjeringen vil videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken fra forrige periode"*
4. Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag tolker utsagnet i regjeringsplattformen slik at regjeringen i de følgende jordbruksoppgjørene ville videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken for jordbruket gjennom følgende tre elementer:
 - a. Kostnadsdekking
 - b. Samme kronemessig utvikling som i sammenligningsgruppen
 - c. Nivåheving – reduksjon av inntektsforskjellen mellom jordbruket og sammenligningsgruppen
5. I arbeidsdokumentet fra Jordbrukets forhandlingsutvalg til staten av 13. mai heter det bl.a.: *"Hovedprioriteringen til Jordbrukets forhandlingsutvalg i dette jordbruksoppgjøret er reduksjon av inntektsforskjellen til andre grupper"*. Jordbruket har krevd kompensasjon for økte kostnader, dekking av manglende inntektsvekst i perioden 2009 – 2011 og samme kronemessige inntektsutvikling som andre grupper i 2012. Totalt utgjør denne delen av kravet 1,7 mrd. kroner. Dersom jordbrukets hovedprioritering skal kunne innfris fullt ut må det tilføres ytterligere 900 mill. kroner.

6. Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag konstaterer at statens endelige økonomiske ramme i årets jordbruksforhandlinger ikke tilfredsstillende jordbrukets krav om kompensasjon for økte kostnader, dekning av manglende inntektsvekst i perioden 2009 – 2011, krav til inntektsvekst fra 2011 til 2012 samt reduksjon av inntektsforskjellen mellom jordbruket og sammenligningsgruppen.

Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag beklager at det ikke var mulig å komme fram til en forhandlingsløsning i årets jordbruksforhandlinger

5.2 Næringsutvikling

5.2.1 Tradisjonelt jordbruk

Norsk Bonde- og Småbrukarlag følger arbeidet med næringsutvikling innenfor tradisjonelt jordbruk nøye. Dette gjelder på sentralt hold og spesielt i forbindelse med jordbruksforhandlingene. Det gjelder også på fylkesnivå der fylkeslagene er aktive inn mot FMLAene i forbindelse med fylkesvise strategiplaner og i de fylker der Norsk Bonde- og Småbrukarlag er representert i fylkesstyrene i Innovasjon Norge.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er opptatt av at de investeringsmidlene som stilles til rådighet for jordbruket over jordbruksavtalen skal komme et vidt spekter av produksjoner, distrikter og bruksstørrelser til gode. Andre deler ikke denne oppfatningen mht. hvordan midlene skal fordeles, men meiner at midlene må tildeles noen få, satsingsvillige bønder. Det siste året er det presentert rapporter utarbeidet av NILF og bl.a. FMLA-Nordland som gir grunnlag for å stille spørsmål ved de prioriteringene som er foretatt. Rapportene viser at store utbyggingsbruk innenfor mjølkeproduksjon har en svært dårlig lønnsomhet, til tross for store investeringstilskudd, lån med rentestøtte og betydelige tilskudd over den løpende drifta. Disse brukene er de som i utgangspunktet og klassisk vurdert ut fra størrelse, skulle ha de beste forutsetninger for å oppnå lønnsom drift og med en så betydelig subsidiering.

Disse funnene er for så vidt ikke helt overraskende. Tidligere evalueringer av BU-midlene viser at disse midlene primært virker til å redusere investeringskostnadene i en næring med låg lønnsomhet, men at de ofte ikke gir bedre lønnsomhet etter investeringen.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det er all grunn for å finne ut av om situasjonen i Nordland er representativ for utviklingen i andre fylker. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har derfor gjennom sine fylkeslag sendt brev til Innovasjon Norge i samtlige fylker med klar beskjed om å gjennomføre den samme undersøkelsen som er foretatt i Nordland.

5.2.2 Utviklingsprogrammet for matspesialiteter

Se under punkt 5.5.2

Til jordbruksforhandlingene i 2010 la en arbeidsgruppe fram forslag om ny satsing knyttet til verdiskapingsprogrammet for mat, som hadde gått ut etter 10 år.

”Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres et Utviklingsprogram for matspesialiteter fra norsk landbruk. Programmet bør videreutvikle, tydeliggjøre og målrette tilbudene

som i dag er en del av VSP mat. Utviklingsprogrammet bør i større grad legge vekt på å styrke regionale produsentnettverk som inngår forpliktende samarbeid om utvikling av produkter, merkevarer og kommersialisering av disse. Tilbud til kompetanseutvikling bør videreutvikles og det bør etableres en satsing på markeds tjenester som kan bistå i arbeidet med markedsadgang og salg. Arbeidsgruppen anbefaler også en samordnet satsing på omdømmebygging”.

Hovedmålet for Lokalmatprogrammet bør være økt verdiskaping i primærproduksjonen gjennom å bidra til utvikling, produksjon, kommersialisering og salg av norske matspesialiteter.

Det ble avsatt 62 mill. kroner til programmet for 2011.

Som en følge at jordbruksforhandlingene ble det opprettet en styringsgruppe for programmet. Styringsgruppen ledes av Landbruks- og matdepartementet og har medlemmer fra fylkesmannens landbruksavdeling, fylkeskommunen, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Innovasjon Norge er sekretariat for styringsgruppen.

Satsingsområdene til lokalmatprogrammet er:

1. Mobilisering, bedriftsutvikling og finansiering
2. Kompetanse
3. Omdømme

Styringsgruppa sine viktigste oppgaver har vært konkretisering av strategien, fordeling av midler på satsingsområdene og resultatkontroll.

5.2.3 Faglig møtearena reiseliv.

Under jordbruksforhandlingene i 2010 ble det satt av 18 mill. kroner til utvikling av grønt reiseliv. Faglig møtearena reiseliv er et rådgivende utvalg for Innovasjon Norges prioritering av midler. Norsk Bonde- og Småbrukarlag er representert i møtearenaen.

Økt verdiskaping og bedriftsøkonomisk lønnsomhet basert på aktivitetsbaserte natur- og kulturopplevelser i kombinasjon med lokal mat, kultur og tradisjoner, er hovedmål for prosjektet.

Hovedmålet har forankring i Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling 2007-2009 ”Ta landet i bruk!”. Hovedmålet er videre formulert i samarbeid med, og forankret hos, relevante næringsorganisasjoner.

5.2.4 Inn på Tunet

Inn på tunet-utvalg

Siste halvår 2010 arbeidet NBS sitt Inn på Tunet utvalg med flere store spørsmål. Inn på Tunetløftet var godt i gang og tilbakemeldingene var gode. Prosjektet som er finansiert over

jordbruksavtalen har til formål å få flere kommuner til å kartlegge muligheten for Inn på Tunet virksomhet i sin kommune.

Kvalitetssikringsprosjektet for IPT ble overlevert fra faglagene til KSL-Matmerk sommeren 2010. KSL fikk dermed ansvaret for systemet og oppgaven med å følge opp alle som ønsket å gjennomføre kvalitetssystemet på sin gård og for sitt tilbud. Systemet er bygd på samme lest som KSL sine andre kvalitetssystemer og stiller på samme måte krav om årvis revisjon og oppfølging. Landbrukets HMS-tjeneste har fått ansvaret for kursvirksomheten på systemet.

NBS sitt IPT-utvalg har videre deltatt aktivt i spørsmålet om hvilken organisering for Inn på Tunet tilbydere som er mest formålstjenlig. Det har med tiden vokst frem flere ulike lokale og regionale nettverk og tilbyderorganisasjoner, noen i samarbeid med fylkesmannen og kommunen, mens andre har basert seg på samvirkemodellen som også var det som faglagene har landet på som den beste organisasjonsmodellen.

Inn på tunet-utvalget har også gitt innspill til og fulgt med på Landbruks- og Matdepartementets eget strategiutvalg. Dette utvalget ble opprettet høsten 2010, samtidig som arbeidet med ny Stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken var i full gang. Utvalget forventer at arbeidet med strategi og melding vil følge hverandre tett. Departementets strategiutvalg varslet at det vil gå noe dypere ned i ulike problemstillinger og ta tak i mer kortsiktige utfordringer enn det meldinga vil gjøre. Meldinga har som overordnet mål å stake ut veien videre med overordnede prinsipper og langsiktige utviklingsmål for Inn på Tunet.

Faglig møtearena for Inn på Tunet

Faglig møtearena har hatt 2 ordinære møter i perioden og vært delaktig i et oppstartsmøte for Inn på Tunet-løftet, samt hatt et «arbeidsutvalgsmøte» hvor NBS har deltatt som en del av utvalget. Antall møter har vært mindre enn i tidligere år, noe som skyldes at målene i handlingsplanen for IPT (2007) mer eller mindre er realisert.

Arenaen har til hensikt å samle representanter fra både premissleverandørsiden, kjøpegruppen og tilbydergruppen. Arenaen, som har sekretariat hos Innovasjon Norge, skal gi selvstendige råd eller råd om konkrete pålagte oppgaver for Landbruks- og Matdepartementet som «oppdragsgiver». Arenaen har arbeidet med oppfølging av Inn på Tunet-løftet og kvalitetssikringsarbeidet som KSL-Matmerk nå har overtatt ansvaret for. I tillegg har det vært diskusjoner om behovet for en nasjonal tilbyderorganisering og hvilken rolle landbrukets faglag bør ha i arbeidet. Informasjonsarbeid og nettstedet www.innpaatonet.no har også vært oppe til debatt og arenaen har langt på vei konkludert med at det må være opp til tilbyderne og en evt. felles organisering å forvalte dette ansvaret. Arenaens rolle har som nevnt vært noe mindre i perioden juli 2010-juni 2011, og arenaens fremtid avhenger mye av konklusjonene fra LMD sitt strategi- og Stortingsmeldingsarbeid og hvilke behov de ser for et slikt bredt sammensatt utvalg.

Nærmere om viktige oppgaver for Inn på Tunet-utvalge

- Innspill til jordbruksforhandlingene
- Midler til å kunne fortsette Inn på tunet-løftet satsingen. Det blir i etterkant av dette prosjektet viktig å hente erfaringer og dokumentere virkningene. Dette vil kreve ressurser ut over det som er gitt pr i dag.

- Momsfritak på helse- og sosialtjenester. Her er det mange fallgruber som kan få store konsekvenser for IPT-bonden da en i enkelte tilfeller har rett på momsrefusjon, andre ikke.
- Behov for krav til kvalitetssikring av IPT- tiltak. Her er KSL Matmerk godt i gang, og både kjøpergrupper og tilbydere trenger informasjon om dette.
- Få på plass hensiktsmessige nettverk regionalt og nasjonalt. Her er det mye å ta tak i da det er en skog av ulike typer nettverk rundt om i Norge. Dette gjør det vanskelig for ulike institusjoner å vite hvem de skal henvende seg til for å nå IPT-bonden.
- Samarbeid/fellesmøte med Norges Bondelag
- Behov for kompetanse/kunnskapsformidlingscenter nasjonalt og regionalt. IPT-bonden trenger mye kunnskap utover det jordbruksfaglige alt etter hvilken IPT-tjeneste han utfører. Etter hvert er det mange som har mye erfaring på ulike områder og dette må samles av noen og gjøres tilgjengelig for andre. Det må også formidles kunnskap om IPT ut til kjøpergruppene. Videre trengs det kurs og utdanningsløp for de som vil satse på IPT, og vi trenger dokumentasjon og forskning rundt virkningene i IPT-tiltak.

5.2.5 Faglig møtearena for økologisk produksjon og forbruk.

Under jordbruksforhandlingene i 2010 ble det satt av 44 mill. kroner til utviklingstiltak innen økologisk jordbruk. Faglig møtearena økologisk produksjon og forbruk er et rådgivende utvalg for Landbruks- og matdepartementet i økologiske spørsmål.

Faglig møtearena har hatt 3 møter i perioden, SLF har sekretariatsansvar. Den viktigste saken har vært innspill til jordbruksforhandlingene.

I møtearenaen sin uttalelse heter det bl.a.:

For å kunne utvikle og dra nytte av det potensialet som økologisk landbruk har, mener Møtearenaen at dokumentasjonsgrunnlaget må bli bedre dersom innretningen skal ha tilstrekkelig overføringsverdi til landbruket generelt. Det er opparbeidet mye nyttig kunnskap på bakgrunn av erfaringer og gjennom ulike forsknings- og utviklingsprogrammer, men hvordan økologisk landbruk fungerer i en større sammenheng – og relatert til miljø- og klimautfordringer -, er i liten grad utprøvd under norske forhold.

Møtearenaen foreslår på denne bakgrunn at det utredes hvorvidt det er aktuelt at et større arealområde dedikeres til utprøving av effekter av økologisk landbruk i sammenheng med vannkvalitet, jordkvalitet, biodiversitet osv.

Et slikt klyngeområde vil kunne ha stor betydning som læringsarena for landbruket generelt, og gi økologisk landbruk et bedre dokumentasjonsgrunnlag i sammenheng med spydspissfunksjonen.

Anbefaling: Møtearenaen anbefaler at det i 2011 nedsettes en bredt sammensatt faggruppe som skal utrede muligheter og begrensninger for å etablere et storskalaforsøk hvor effekter av

økologisk landbruk ses i sammenheng med klima-, miljø og ressursforvaltning. Siktemålet bør være at de eventuelt første etableringstiltak kan skje i løpet av 2012.”

Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag støtter forslaget fra Møtearenaen om å utrede etablering av et storskalaforsøk, hvor effekter av økologisk landbruk ses i sammenheng med klima-,miljø og ressursforvaltning.

5.3 Markedsordninger

Inntektsutviklingen i jordbruket er avhengig av et marked med avsetning for råvarene til de målpriser som er avtalt i jordbruksavtalen og også for produkter der prisene ikke er bestemt gjennom forhandlingene.

Det er utviklet et sett av instrumenter - markedsordninger – som skal hjelpe til med å sikre at balansen mellom tilbud og etterspørsel er mest mulig jevn over tid. Dette vil igjen sikre bondens inntekter og forbrukerens tilgang på matvarer.

Markedsreguleringen fungerer som et ledd innenfor et tre-beinet system der målprissystemet og tollvernet utgjør de to andre leddene. De tre leddene er gjensidig avhengig av hverandre. Endringer i et av leddene vil påvirke de to andre. Resultatet av endringene vil i første rekke bli merkbar for norske primærprodusenter, for eksempel gjennom mer ustabile priser, mer ustabil avsetning, mer styrt produksjon (produksjonskvoter) osv.

Det praktiske og operative ansvaret med å gjennomføre markedsreguleringen er lagt til en markedsregulator som også er aktør i markedet. Dette er hjemlet i Hovedavtalen for jordbruket. Det er partene i jordbruksforhandlingene som er oppdragsgiver for markedsregulatoren og som også har ansvaret for å bestemme de overordnede rammene som markedsreguleringen skal skje innenfor. Markedsreguleringen vedtas av Omsetningsrådet der Norsk Bonde- og Småbrukarlag har plass. Finansieringen av markedsreguleringen skjer gjennom innkreving av omsetningsavgiftsmidler på de enkelte råvarene og fordeling ut igjen til markedsregulatoren etter vedtak i Omsetningsrådet. Den praktiske markedsreguleringen bedrives av TINE BA, Nortura og Norske Felleskjøp. Markedsreguleringen foregår i nært samarbeid med Statens Landbruksforvaltning.

Markedsordningene er mer eller mindre i kontinuerlig utvikling. Virkemidlene som brukes vil hele tiden variere ut fra tilgang og etterspørsel. Innenfor markedsordningen for mjølk skjer det planmessige endringer hvert år, både knyttet til kvoteordningen for mjølk og til prisutjevningsordningen.

Markedsordningen for korn er den yngste av ordningene og ble etablert 2001 etter at det statlige innkjøpsmonopolet for korn ble avviklet. Norske Felleskjøp har ansvaret med å følge med på utviklingen i forbruket av norsk og importert korn, utarbeide prognoser over tilgangen av norsk korn og ut fra det anslå behovet for importert korn og eventuelt behovet for overlagering/omdisponering av norsk korn. Norske Felleskjøp er ikke sjøl aktør i kornmarkedet og i praksis er det Felleskjøpet Agri, på vegne av Norske Felleskjøp, som står for mottak av og prisnotering på korn på deres målprisanlegg rundt Oslofjorden og i Trondheim samt andre kornmottak

Når det gjelder kjøtt- og eggsktoeren så ble fjørfekjøtt tatt ut av målprissystemet fra 01.01.2007. Det eksisterer fortsatt en markedsordning for fjørfekjøtt, men de direkte reguleringstiltakene som lå inne i ordningen er fjernet.

Taket i gul boks i WTO-sammenheng (AMS på 11,449 mrd. kroner) har de siste årene satt begrensninger for det samlede markedsprisuttaket for norske bønder så lenge det understøttes av et system med administrerte målpriser. Med bakgrunn i denne realiteten ble det vinteren 2009 gjennomført en omfattende vurdering av de eksisterende markedsordningene for firbeinte dyreslag med tanke på å finne fram til ordninger som kunne fungere i det norske kjøttmarkedet, men uten målpris for ett eller flere kjøttslag. På bakgrunn av dette arbeidet bestemte avtalepartene ved jordbruksforhandlingene i 2009 at storfekjøtt skulle tas ut av målprissystemet fra 01.07.2009. Denne beslutningen reduserte norsk AMS med 2-2,5 mrd. kroner og ga rom for prisøkninger på andre produkter. Gjennom de prisøkninger som er gjennomført i jordbruksforhandlingene i de tre siste årene er dette rommet betydelig redusert.

Sjøl om målprisen for storfekjøtt er fjernet eksisterer det likevel en ordning med regulering av storfekjøtt-tilførselen til markedet innenfor et bestemt volum (sesonglagring) dersom produksjonen skulle utvikle seg til å bli større enn behovet. Dette stiller store krav til markedsregulator mht. å ha full oversikt over tilgangen til enhver tid. For Norsk Bonde- og Småbrukarlag var det viktig å få på plass en ordning som vil sikre jordbruket en reell mulighet til økte prisuttak i markedet samtidig som retten for en samvirkebasert markedsregulator til å bedrive produksjons- og markedsregulering kan videreføres.

I løpet av det siste året er mottakspliktens innhold i markedsreguleringen nærmere utredet. Se pkt. 5.6.1

5.4 Rovdyrpolitikk

På omlag 15 år har Stortinget behandlet 3 stortingsmeldinger om rovdyrpolitikken. Målsettingene har vært mange og tildels svært motstridende. Beiting over hele landet, forutsigbare rammebetingelser, lavere konfliktnivå, bonden skal holdes økonomisk skadesløs og økning av bestandene har vært noen av målsettingene som har gått igjen. Den 17. juni 2011 vedtok et samlet Storting et rovviltforlik, med ambisjon om at konfliktnivået skal reduseres og beitenæringa få forutsigbare rammebetingelser. Spørsmålet er hva som skjer når ”rovviltforliket møter forvaltningen”?

I desember 2010 tok beitebrukere i Nord-Trøndelag initiativet til en demonstrasjon i Oslo, med krav om en ny rovviltpolitikk. Demonstrasjonen samlet 2000 mennesker, og var et tydelig uttrykk for at tålegrensa for beitebrukerne er overskredet. Våren 2011 ble det tre fredager på rad gjennomført markeringer utenfor Stortinget mot dagens rovviltpolitikk. Demonstrantene hadde med kadavre av sau, lam og rein som var tatt av rovdyr. Aksjonen var ikke organisert av noen organisasjon, men var enkeltmenneskers uttrykk for at de ikke blir sett eller hørt av storsamfunnet. De spontane aksjonene fikk stor mediadekning og var med å øke trykket på politikerne om at rovviltpolitikken må legges om.

De viktigste “rovdryrsakene” i meldingsperioden har vært:

- Operasjonalisering av regjeringserklæringen
- Etablere et nytt fellesprosjekt om landbruk - rovvilt
- Ekspertutvalg vedrørende erstatningsordningen for rovviltskader på husdyr

- Mattilsynets ”orienteringsbrev om beitenekt 2012”
- Bistand til enkeltpersoner

Operasjonalisering av regjeringserklæringen/ rovviltforliket.

I regjeringserklæringen fra 2009 er det hele 16 konkrete punkt som omhandler rovdyr. Et viktig, men uavklart punkt var:

- Invitere Stortinget til et bredt forlik om bestandsmål for ulv og bjørn. Dette skal skje innen utgangen av 2010

Norges Skogeierforbund, Norges Fjellstyresamband, Utmarkskommunenes Sammenslutning, Norske Reindriftssamers Landsforbund, Norsk Sau og geit, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag utarbeidet i november 2010 et felles innspill til en ny rovviltpolitikk. Innspillet tok opp bestand av bjørn og ulv samt nødverge på hund. Organisasjonene foreslo maksimalt 80 bjørner i Norge og at grenseflokkene av ulv inngår i den norske bestandsstatus med en faktor på 0,5.

Siden regjeringspartiene ikke greide å utforme noen felles plattform for et forlik ble saken sendt til Stortinget, uten noen innstilling eller forslag. Etter et intenst spill, og et ”havari”, lykkes det alle partier på Stortinget å bli enige den 17. juni 2011 om et rovviltforlik. Forliket tar spesielt opp fire punkter:

- Bestandsovervåking og registrering
- Konfliktdempende og forebyggende tiltak
- Bjørn
- Ulv

Forliket slår fast at antall ynglinger for bjørn skal være 13 og ikke 15 som Stortinget tidligere hadde vedtatt. Antall hannbjørner skal ikke overstige 1,5 ganger antall binner. Antall binner settes til 6,5 pr. yngling. Forliket slår fast at det ” ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein”.Ulverevirer i grenseområdene skal regnes inn i det norske måltallet og ulvesonen skal evalueres. Kommentaren fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag på forliket var: ”Hva skjer når rovviltforliket møter forvaltningen?”.

Ekspertutvalg vedrørende erstatningsordningen for rovviltskader på husdyr.

Miljøverndepartementet satte i brev av 22.11.2010 ned et ekspertutvalg som skulle vurdere endringer i erstatningsordningen for husdyr. Medlemmene i utvalget ble delvis direkte oppnevnt, eller valgt ut av Direktoratet for naturforvaltning i henhold til oppdragsbrevet. Næringsorganisasjoner og faglag foreslo selv kandidater til ekspertutvalget. Fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag ble styremedlem Inge Staldvik oppnevnt som medlem. Bakgrunnen for nedsetting av ekspertutvalget er Regjeringens politiske plattform for 2009-2013, der det blant annet framgår at:

Regjeringen vil endre erstatningsordningen for husdyr med sikte på at faktisk rovdyratap skal erstattes.

Utvalget konkluderer med at det ikke finnes en ny enhetlig og enkel løsning som et samlet utvalg kan anbefale med dagens kunnskapsnivå. Utvalget mener at alternativet som innebærer en justering av dagens ordning bør iverksettes raskt. Endringen bør være på plass til beitesesongen 2012. Samtidig anbefaler utvalget en nærmere utredning av modellene med geografisk differensiert erstatning og en ordning med erstatning for alt tap på beite. Utredningen av disse modellene, samt justeringen av dagens modell bør ha utgangspunkt i de kriterier som utvalget har lagt til grunn og som på en bedre måte enn dagens modell oppfyller disse.

Nytt fellesprosjekt om landbruk – rovvilt

I perioden 2000 – 2004 ble det gjennomført et samarbeidsprosjekt ”Landbruk og rovvilt” mellom NB, NBS og NSG. Prosjektet hadde som formål å styrke landbruket sitt arbeid for å ivareta beitebruk i utmark i forhold til forvaltning av rovvilt i Norge. Det ble videre lagt vekt på å koordinere interessene som arbeider for beitebruk, synliggjøre konsekvensene av rovviltpolitikken opp mot beitebruk, husdyrholdet og distriktene, samt å finne løsninger på utfordringene. Prosjektet pågikk i fire år og ble finansiert av Tiltaksfondet for småfe og fjørfe m.m. samt andre midler fra Jordbruksavtalen med 0,5 mill. kroner i årlig tilskudd.

I november 2009 henvendte Norsk Sau og Geit seg til faglagene med forslag om å etablere et nytt fellesprosjekt om ”landbruk – rovvilt”. I brevet het det bl.a.

”På bakgrunn av dette vil NSG foreslå at de tre organisasjonene i første omgang søker om et 2 årig samarbeidsprosjekt for å møte de store utfordringene i rovviltforvaltningen. Det er aktuelt å søke sentrale BU-midler til finansiering av prosjektet”.

Styret i Norsk Bonde- og Småbrukarlag svarte positivt på henvendelsen.

Først 28. mars 2011 ble det sendt en felles søknad til Direktoratet for naturforvaltning om midler til et ”fellesprosjekt med fokus på forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltområder”. Den 10. juli var det klart at søknaden om prosjektmidler var innvilget og arbeidet med å ansette prosjektleder kunne starte.

Mattilsynets ”orienteringsbrev om beitenekt 2012”

I slutten av mars 2011 sendte Mattilsynet ut brev til om lag 400 dyreholdere med store tap av beitedyr. I brevet skriver Mattilsynet bl.a.

”Dersom nye tiltak ikke settes inn, eller tapene i beitesesongen 2011 fortsetter i samme størrelsesorden som de foregående årene vil Mattilsynet vurdere å gi pålegg om begrensninger i bruken av utmarksbeite til beitedyr i beitesesongen 2012”.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har hatt møte med Mattilsynet for å få en oversikt over hvor mange beitebrukere som har fått varsel, fordelt på kommuner og hva årsaken til tapene er. Til tross for møte og div. e-poster har vi ikke mottatt noe tilfredsstillende svar fra Mattilsynet i meldingsåret.

Den 27.5.2011 sendte Utmarkskommunenes Sammenslutning, Norsk Sau og Geit, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag et felles brev til Landbruks- og matdepartementet om saken. Brevet ble avsluttet med, ”Vi ber om at statsråden pålegger Mattilsynet å trekke brevet til de 400 dyreeierne umiddelbart”.

Den 8. juli mottok organisasjonene et svarbrev fra Landbruks- og matdepartementet uten av hovedkravet var kommentert. Siden statsråden ikke svarte på organisasjonenes hovedkrav, vil det bli bedt om møte med statsråden for å drøfte saken

Bistand til enkeltpersoner

Både lokallag, fylkeslag og landslaget bistår enkeltmedlemmer med rovviltspørsmål. Dette kan være saker knyttet til søknader om skadefelling, erstatningsoppgjør eller søknader om omstilling. Det siste året har landslaget særlig vært koblet inn i saken til Magne Fjeldseth, Hedmark. Fjeldseth, som bor innenfor ulvesonen, ønsker omstilling fra sau til storfe. Han har søkt fylkesmannen flere år om midler til omstilling, men fått avslag. Begrunnelsen har delvis vært at han "allerede er omstilt", siden han har måtte redusere sin sauebesetning og økt noe på storfe.

Den samme personen har imidlertid fått klar beskjed fra Mattilsynet om at han ikke har hus som tilfredsstillende dagens krav til storfe. En offentlig instans gir beskjed om at han ikke driver etter forskriftene mens en annen sier at han er "omstilt". Søknad om omstillingsmidler fra 12.1. 2010, ble sluttbehandlet av Direktoratet for naturforvaltning og avslått i brev datert 5.7.2011, ett år og 7 mnd. etter at søknaden ble sendt. Mattilsynet har i brev av 1.7. 2011 varslet at de vil "avvikle dyreholdet ned til den mengde dyr som har forskriftsmessig akseptabel liggeplass". Sommeren 2011 fikk denne store oppslag i lokale media og Nationen.

5.5 Oppfølging av utredningsoppgaver vedtatt i jordbruksforhandlingene

I dette kapitlet er det presentert en kortfattet oversikt over alle de ulike utredningsoppgaver som ble vedtatt gjennomført i jordbruksforhandlingene 2010 som forberedelse til jordbruksforhandlingene i 2011.

5.5.1 Mottaksplikten i markedsordningene

I jordbruksforhandlingene 2010 ble det vedtatt å foreta en gjennomgang av markedsregulatorrollen, med hovedvekt på innholdet i mottaksplikten. Gjennomgangen skulle foretas for alle sektorer med markedsregulering. Forslaget om en gjennomgang ble fremmet av staten og utgangspunktet for forslaget var behovet for å se nærmere på effekten av den sterke differensieringen i puljetilleggene for slaktegris som Nortura innførte fra 01.01.2010. Etter statens oppfatning var Norturas leveringsbetingelser utformet på en slik måte at de innebar en vesentlig premiering av store leveranser i forhold til små leveranser og at disse betingelsene også motvirket de strukturiltak som var lagt inn i jordbruksavtalen for å utjevne økonomien på bruk med ulik størrelse.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin representant i arbeidsgruppa var Olaf Godli. Utvalgsarbeidet var svært interessant. Denne gjennomgangen var i realiteten første systematiske vurdering av innholdet i mottakspliktbegrepet, sjøl om dette har eksistert i lang tid.

Rapporten fra utvalget beskriver arbeidet i detalj. Det er ikke gått noe nærmere inn på dette i denne årsmeldingen. De som er interessert i flere detaljer om arbeidet kan studere dette i

rapporten. En har valgt å gjengi anbefalingene fra et flertall i arbeidsgruppen, primært representanter for fagliga og Landbruks- og matdepartementet.

Anbefalingene fra arbeidsgruppen er formulert slik:

Etter dagens bestemmelser om mottaksplikten skal markedsregulator ikke diskriminere mellom egne leverandører/medlemmer og andre/ikke-medlemmer når det gjelder pris- og leveransebetingelsene på råvareleveranser. Gjennomgangen av praktiseringen av mottaksplikten har vist at det er pristillegg som kun gis til medlemmer. Arbeidsgruppen vil vise til det ansvaret Omsetningsrådet har for å følge opp eget regelverk for mottaksplikt, når det gjelder likebehandling av medlemmer og andre leverandører.

Samvirkeloven regulerer i dag at etterbetaling kun skal utbetales til medlemmene. Arbeidsgruppen har merket seg at det for råfisklagene er unntak i loven for å kunne gi etterbetaling også til de som ikke er medlem av et råfisklag. Dette er et eksempel på at det er mulig å oppnå unntak fra lovens bestemmelser på dette området.

Konkurransen om råvarene fra jordbruksforetakene har økt i alle sektorene med markedsregulering. For å kunne opprettholde muligheten til å drive effektiv markedsregulering er det viktig at markedsregulator har en høy markedsandel i produsentmarkedet. Markedsregulator har understreket betydningen av adgang til prisdifferensiering som virkemiddel for å kunne oppnå dette. Arbeidsgruppen vektlegger at landbrukssamvirket skal ha en tilstrekkelig evne til å gjennomføre sitt ansvar som markedsregulator.

Arbeidsgruppen vil imidlertid vise til den økende grad av prisdifferensiering innen flere sektorer. Etter gruppens vurdering er dette utfordrende sett i forhold til mottaksplikstens innhold og de landbrukspolitiske målene. Arbeidsgruppen mener derfor at markedsregulator bør framlegge sine prisbetingelser for partene i forkant av jordbruksforhandlingene. Noe av den informasjon som legges fram for avtalepartene kan være av bedriftssensitiv karakter, og må derfor behandles i henhold til dette, jmfør § 2-5 i Hovedavtalen for jordbruket. Partene kan eventuelt følge opp aktuelle problemstillinger videre under jordbruksforhandlingene.

Ved framleggelsen av sine prisbetingelser rettet mot jordbruksforetakene for avtalepartene, er det viktig at markedsregulator klargjør i hvor stor grad prisdifferensieringen overfor leverandør/eier er basert på hhv. kostnadsbetingede og eventuelle andre hensyn. Arbeidsgruppen er videre kjent med Norturas selvkostkalkyler, "Nettonoteringen", for beregning av en basispris til produsent med grunnlag i målprisene. Arbeidsgruppen mener å ha fått indikasjoner på at kostnadselementene i kalkylene er for lite oppdatert. Arbeidsgruppen vil understreke behovet for at markedsregulator til enhver tid har gode og oppdaterte kalkyler og som bl.a. kan gi et mest mulig riktig bilde av verdiskapingen for de ulike deler av verdikjeden fram til målprispunktet. I den grad kostnadskalkylene i dag opererer med for høye kostnader, vil beregnet basispris for slakt bli for lav. Dette kan i neste omgang også være noe av forklaringen til utviklingen de senere årene med mange ulike og lite transparente pristillegg. Arbeidsgruppen kan vanskelig se at denne utviklingen i seg selv er tjenlig verken for produsentene, markedsregulator eller for

Øvrige markedsaktører. Arbeidsgruppen vil videre peke på at bransjen med fordel bør etablere mer transparente prisbetingelser.

Det er verdt å merke seg at arbeidsgruppens medlemmer fra FAD og Fin.dep hadde særmerknader til denne anbefalingen som ikke er tatt med her og som avviker fra flertallets anbefaling på viktige punkter. Hovedpoenget i særmerknadene er at begge disse departementene, underlig nok, fant det mindre problematisk med forskjellsbehandling mellom ulike leverandører, altså ulik prising, enn det både Landbruks- og matdepartementet og faglaga gjorde. Det er interessant å merke seg at de ulike departementene har ulikt syn på innholdet i norsk landbrukspolitik.

Nå gjenstår arbeidet med å gjøre disse forslagene om til konkrete, praktiske ordninger.

5.5.2 Flere utbetalinger av avløsertilskudd

I jordbruksforhandlingene 2010 ble det vedtatt å gi SLF oppdraget med "å gjennomgå juridiske og forvaltningsmessige sider med sikte på å innføre en ekstra delutbetaling av avløsertilskuddet til ferie og fritid." Det ble opprettet en egen referansegruppe som har bistått SLF i arbeidet. Jarle Helland, fylkesleder i Hordaland Bonde- og Småbrukarlag, representerte Norsk Bonde- og Småbrukarlag i referansegruppa.

Referansegruppa utredet i alt 6 ulike forslag som er gjengitt i en foreløpig rapport fra gruppa høsten 2010. I den endelige rapporten fra SLF (februar 2011) er det bare presentert tre alternativer. Disse alternativene er:

1. Delutbetaling i februar på grunnlag av søknad i januar året før. Det er en løsning for alle foretak med etterskuddsvis halvårlig utbetaling. I februar utbetales tilskuddet for første halvår året før. I juni utbetales tilskuddet for andre halvår året før.
2. Forskuddsutbetaling i juni på grunnlag av søknad i januar. Det er en løsning for alle foretak med forskuddsvis halvårlig utbetaling. I juni utbetales tilskudd uten dokumentasjonskrav og i februar året etter foretas sluttutbetaling basert på dokumentasjon for hele året.
3. Søknad i januar, samordnet med søknad om produksjonstilskudd, men utbetaling umiddelbart etter at søknad om avløsertilskudd er kontrollert mot lønns- og trekkoppgavedatabasen i Skattedirektoratet. Det vil si at utbetaling av avløsertilskuddet kan skje i månedsskiftet mars/april i stedet for i begynnelsen av juni.

Alternativ 2 er samme modell som avløserordningen hadde fra 2000 - 2004. Alternativet går ut på at ved søknad om avløsertilskudd i januar 2012 kan foretak søke om å få utbetalt et forskudd på avløsertilskudd som kan bli utbetalt i juni samme år. Foretakene trenger ikke å dokumentere utgifter for å få utbetalt forskuddet.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin representant i referansegruppa gikk inn for alternativ 2. Det samme gjorde Forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ved årets jordbruksforhandlinger.

SLF anbefalte at det ikke skulle gjøres endringer i utbetalingsrutinene i det hele tatt. Dette er ikke overraskende, men helt i tråd med den holdningen vi kjente til fra tidligere. I statens tilbudsdokument ble SLFs anbefaling støttet av statens forhandlingsutvalg.

Ved årets jordbruksforhandlinger ble det ikke foretatt endringer i utbetalingsrutinene for avløsertilskudd.

5.6 Sentrale høringer i perioden

5.6.1 Diverse høringer om import, prosessering, dyrking og bruk av GMO-vekster i Norge

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er med i et nettverk som avgir høringssvar i forbindelse med søknader om import, prosessering, dyrking og bruk av GMO-vekster i Norge. Dette nettverket teller i alt 10-12 sentrale norske organisasjoner med svært forskjellige interesseområder, men som også har det til felles at en er opptatt av bærekraftig produksjon og forbruk av mat. Dette nettverket gjør det mulig å avgi svært kompetente og felles høringssvar på søknader om GMO-vekster i Norge.

I løpet av det siste året har nettverket behandlet søknader som gjelder i alt 4 ulike linjer innenfor 3 ulike plantearter. Det gjelder 2 forskjellige soyalinjer, 1 maislinje og 1 bomullslinje. Felles for alle søknadene er at disse linjene er gjort tolerante/resistente mot glyfosat eller mot bestemte insekter. Det er ulike produsenter av plantevernmidler som står bak søknadene.

I høringssvarene er det argumentert med at kulturplanter som er utviklet for å tåle store doser av kjemiske plantevernmidler ikke kan inngå i et bærekraftig jordbruk. Det er videre vist til en dramatisk økning i forekomsten av matallergi i de landene som har tillatt bruk av GMO-vekster i mat og at bruk av GMO-vekster har ført til spredning av glyfosatresistente planter fra jordbruksarealer til viltvoksende planter.

Konklusjonen har vært den samme i alle høringssvar, nemlig å avslå søknaden. I tillegg har en hatt med en kommentar til høringsbrevene for disse søknadene. Det er Direktoratet for naturforvaltning som er høringsinstans.

5.6.2 Evaluering av Innovasjon Norge

Næringsdepartementet ba om innspill til evalueringsrapporten av Innovasjon Norge. Norsk Bonde- og Småbrukarlag valgte i hovedsak å kommentere de forhold som omfatter Bygdeutviklingsordningen, altså BU-midlene.

Innovasjon Norge forvalter BU-midlene etter politiske målsetninger. Sentrale målsetninger for fordeling av midler er i øyeblikket:

- Å heve inntektene til bøndene
- Å opprettholde en variert bruksstruktur
- Være særskilt oppmerksom på områder med svak utvikling i produksjon og arealbruk
- Styrke distriktsprofilen gjennom virkemidlene
- Styrke landbrukets miljøprofil (det heter bl.a. at økologisk landbruk skal prioriteres ved bruk av BU-midler)
- Ivareta kulturlandskapet og øke beitingen av husdyr
- Ha en økt satsing på klimatiltak i landbruket

I rundskriv for næringsutvikling for 2010 står følgende om midler til bygdeutvikling:

” Målet for landbruksrelatert næringsutvikling er å skape lønnsomme arbeidsplasser og å bidra til bosetting og sysselsetting over hele landet. Det understrekes at landbrukspolitikken generelt og den landbruksrelaterte næringsutviklingen spesielt skal være et verktøy for å nå distriktpolitiske målsetninger. Det forutsettes at investeringsvirkemidlene i landbruket fordeles på en slik måte at de bidrar til en variert bruksstruktur i hele landet.”

Av de 326,1 millionene som gikk til støtte til tradisjonelt landbruk i 2009, gikk 301,1 millioner til husdyrproduksjoner. De resterende 25 millioner gikk til andre landbruksproduksjoner. Innovasjon Norges rapporter om BU-ordningen (2009) viser at flertallet av tiltakene som mottar støtte får en økning i produksjonsomfang.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag konstaterer at produksjonsøkningen og flyttingen av produksjon mellom bruk dermed fører til at vi får færre og større bruk. Samtidig viser lønnsomhetsregistreringer at disse brukene ofte kommer dårlig ut etter en investeringsrunde. Undersøkelser viser også at sysselsettingseffekten av BU-midlene er svært usikker. I mange tilfeller er det slik at sysselsettingseffekten er negativ, stikk i strid med formålet med BU-midlene.

Det positive ved BU-midlene er at investeringsnivået i jordbruket holdes oppe, tross dårlig lønnsomhet.

Det er opprettet en prøveordning med egne BU-midler til Valdres og Nord-Gudbrandsdal og lokal forvaltning av disse. Disse ordningene fungerer godt og bør videreføres, etter Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin oppfatning.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag konkluderte med at Innovasjon Norge i liten grad har lyktes med å nå de sentrale målsetningene for landbrukspolitikken gjennom sin utøvelse av BU-ordningen. I tillegg bidrar støtten i de færreste tilfeller til innovasjon og nyskaping. Ordningen har også virket negativt inn på bruksstrukturen. Dersom en skal klare å opprettholde bruksstrukturen på om lag dagens nivå, er det avgjørende at midlene prioriteres annerledes enn i dag. Ideelt sett burde bondens inntekt være så høy at investeringsordninger som denne ikke var nødvendig.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag støttet opp om vurderingen i evalueringsrapporten som sier at BU-midlene bør forvaltes utenfor Innovasjon Norge. Dette skyldes de uønskede landbrukspolitiske effektene ordningen fører med seg, i tillegg til at midlene til tradisjonelt landbruk i liten grad medfører innovasjon og nyskaping. Fra NBS sin side er det ønskelig at forvaltningen av disse midlene overtas av fylkesmannens landbruksavdeling.

5.6.3 Høring – forslag til endringer i kvoteordningen for mjølk

Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til høringsbrev om diverse forslag til endringer i kvoteordningen for mjølk.

Hovedtrekkene i endringsforslaget

Kvoteberegningsreglene, maksimalgrensen for produksjon og de geografiske avgrensingene er alle videreført. De materielle endringene er begrenset til områder der det er mulig å øke fleksibiliteten i hvordan melkeproduksjonen kan innrettes.

Samdrifter

Med forslaget vil det bli enklere å produsere på flere kvoter, enten gjennom leieforhold eller ved å inngå i ulike former for samarbeid eller fellesforetak (for eksempel samdrift). Ut over dette vil foretakets melkeproduksjon bare begrenses av dagens omsetningsregioner og maksimalgrensen på 400 000 liter kumelkkvote eller 200 000 liter geitemelkkvote. Kvoteleie er ikke særskilt regulert i forslaget. Dette innebærer at leieforholdet blir et rent privatrettslig forhold, produsentene i mellom. Dermed bortfaller dagens vilkår for kvoteleie, herunder kravet om 5 års leiekontrakt og regelen om at det ikke er mulig å være utleier og leietaker samtidig. Fellesforetak vil få samme regelverk som enkeltpersonsforetak. Så lenge foretaket ikke produserer mer enn samlet disponibel kvote, under maksimalgrensen for produksjon og de benyttede kvotene ligger i samme region, foreslås det ingen ytterligere begrensninger. Dette innebærer bl.a. at antalls- og avstandsbegrensningen fjernes, og at alle typer foretak også kan leie kvote. Derimot foreslås det ingen materielle endringer i forhold til dagens regelverk når det gjelder samdrifter over 400 000 liter kumelkkvote eller 200 000 liter geitemelkkvote. Dette innebærer bl.a. at dagens vilkår knyttet til etablering av samdrift videreføres.

Leveransekravet ved gjenopptakelse av melkeproduksjon avvikles (sovende kvoter)

De fleste produsenter som vurderer en midlertidig eller permanent avvikling av melkeproduksjonen på eget bruk, vil i dag kunne inngå samdrift, leie ut eller selge kvoten. Dermed er behovet for å legge kvoten ”sovende” relativt begrenset. Departementet foreslår på den bakgrunn å avvikle kravet om at det må produseres på egen eiendom i to år før kvoten igjen kan disponeres fritt. Avviklingen av dette kravet vil også gjelde de som allerede har sovende kvote i dag. Kvoterettigheten vil likevel bortfalle dersom det ikke har vært produsert på den i løpet av de siste 10 år.

Likestilling mellom alle kjøpere av statlig kvote

Ved kjøp av kvote fra staten, kan melkeprodusentene i dag innmelde et ønsket kvantum på inntil 30 prosent av eiendommens kvote. Dette favoriserer de største melkeproduksjonsforetakene. For å likestille alle kjøpere foreslås det at tilgjengelig kvote fordeles likt mellom kjøperne, oppad begrenset til innmeldt mengde.

Lettere for nye produsenter å etablere seg

I dag kan man søke om å kjøpe nyetableringskvote fra staten. For å bidra til mer fleksible rammevilkår, foreslås det at foretak som ønsker å starte melkeproduksjon også bør kunne kjøpe kvote på det private markedet. Dette innebærer at foretak som ikke har kvote likestilles med foretak som har kvote fra før. Dersom et foretak kjøper en viss andel kvote privat, vil man allerede samme år også ha anledning til å kjøpe kvote over den statlige omsetningsordningen.

Åpning for salg av deler av kvoten

Kvoteselger må i dag selge hele landbrukseiendommens kvote. For å øke fleksibiliteten i kvoteordningen, og for å skape bedre sammenheng med øvrige forslag, foreslås det å åpne for at deler av kvoten kan selges.

Effekter

Sovende kvoter

Det foreslås å avvikle kravet om at produsenter med ”sovende” kvote må produsere melk på egen eiendom i to år før kvoten igjen kan disponeres fritt. Dette vil gjøre det enklere og mer

attraktivt for eiere av sovende kvoter å kvitte seg med dem. Står valget mellom å ha en ikke-produktiv kvote på gården, og salg, eksempelvis på det private markedet med høye kvotepriser, vil valget for mange være enkelt. Går forslaget gjennom har man i praksis innvilget en "fallsjerm" til avviklingsbønder som ønsker å selge melkekvote.

Det er i dag en kvote på 923 produsenter med totalt 42 millioner liter som ligger "sovende." Dette tilsvarer om lag 3 % av totalproduksjonen i Norge. Dersom en "over natta" skulle fått dette kvantumet inn i markedet, vil avsetningsmulighetene i markedet være små, slik markedssituasjonen på melk er i dag. Dette forslaget vil derfor ikke gagne de gjenværende produsentene, men kun være til fordel for de som velger å selge kvoten. Dette underbygges av generelt høy kvotepris i det private markedet. Denne prisen blir en kostnad som i neste omgang belastes kvotekjøperne. En har i dag anledning til å selge 50 % av kvoten sin privat. Dersom 50 % av det totale kvantumet (tilsvarende 21 millioner liter) blir solgt privat til en snittpris på 7,50 kr/l, vil en påføre melkeprodusenter en total kostnad på 230 millioner kroner med dette forslaget.

Nye regler for samdrifter

Samdrifter under 400 000 liter vil regnes som enkeltforetak – I praksis vil en med lovendringsforslaget kun ha samdrifter i størrelsen 400 – 750 000 liter. Siden samdrifter under 400 000 liter vil regnes som enkeltforetak, vil de måtte søke om husdyr og arealtilskudd som en enhet istedenfor hver for seg. Dette betyr at disse mister strukturfordelene av tilskuddene som inngår i samdrifta. Dette vil gi særlig utslag i deler av landet med sterk strukturprofil på arealtilskuddene. Et konkret eksempel fra en samdrift med to deltakere på Vega i Nordland, viser effekten av dette. Med de nye samdriftsreglene vil denne samdrifta miste 150 000 kroner, i form av tapt areal- og avløsertilskudd.

Ut fra endringsforslaget er det slik å forstå at eventuelle andre produksjoner som samdriftsdeltakerne måtte ha, ikke inngår i samdrifta. Dette betyr at hver enkelt deltaker fortsatt kan søke om tilskudd individuelt for disse produksjonene. Det er uklart hvordan fôrproduksjonen til slike tilleggsproduksjoner vil bli håndtert.

I tillegg foreslås det å fjerne avstands- og antallsbegrensningene for foretak under 400 000 liter. Det er ikke oppgitt noen grunn til hvorfor skillet burde gå ved akkurat 400 000 liter. Det foreslås ingen endringer for samdrifter over 400 000 liter – her vil det fortsatt være maks 5 deltakere, og maks 17 km fra hver deltaker til samdriftsfjøset.

Det er uheldig at det lages ulike regler for same type produksjon som balanserer rundt 400 000 liter. Dette vil føre til et betydelig press for å komme over 400 000 liter for dem som er i posisjon til det, samtidig som det vil utfordre lojaliteten innad i næringa.

Salg, leie og omsetning av melkekvote

Det er foreslått å fjerne kravet om minimum 5-årsleieavtale for kvoter. Dette vil bli regnet som et rent privatrettslig anliggende mellom utleier og leietaker. Uten et klart regelverk og et minimumskrav for leie, forsvinner noe av forutsigbarheten og tryggheten som er nødvendig for å drive melkeproduksjon. Å produsere mer melk krever mer areal og ofte større fjøs plass. Uten en langsiktig leieavtale, blir melkeproduksjonen på det enkelte bruk mer usikker. Å fjerne kravet om 5 års leiekontrakt gagnar etter vårt syn først og fremst utleieren.

Det åpnes også for at et foretak kan være både leietaker og utleier av kvote, og det åpnes for at deler av melkekvote kan selges. Endringsforslagene rundt salg og leie av kvote kan åpne

for ”kvotespekulasjoner” hvor en til stadighet omsetter kvoter for å oppnå profitt. En kan for eksempel kjøpe statlig kvote til en rimelig pris for så å selge videre et tilsvarende kvantum, og oppnå betydelig fortjeneste på den delen som selges i det private markedet. Dette kan bety økte kostnader for satsende melkebønder og økt uforutsigbarhet. Det er en overhengende fare for at disse endringsforslagene vil være kostnadsdrivende, og påføre satsende melkebønder betydelige kostnader.

Privat kvotekjøp ved nyetablering

Det foreslås nå å likestille foretak uten kvote med foretak som har kvote fra før. Eneste kravet vil være at en kjøper er ”eier av landbrukseiendom”. Forslaget vil innebære at en gir fra seg muligheten for politisk styring av melkeproduksjonen mht. alder på nyetablerere, geografi osv.

Dersom et foretak kjøper en viss andel kvote privat, vil man allerede samme år også ha anledning til å kjøpe kvote over den statlige omsetningsordningen. Dette blir problematisk med tanke på hvor foretaket og produksjonen er lokalisert. Dersom en skal etablere seg som melkeprodusent i Nordland eller Finnmark, vil en være nødt til å betale opp mot 10 kr/l for privat kvote, mens en i andre regioner kommer unna med en kvotepris ned mot 3,50 kr/l.

Selv om dette forslaget i prinsippet skal bidra til å oppnå flere nyetableringer, vil produsenter i noen regioner ha mer gunstige forutsetninger for å lykkes økonomisk som følge av forskjellene i kvotepris. Ved nyetablering skal man finansiere både dyr og fjøs i tillegg til melkekvote. Den totale kostnaden vil da bli urimelig høy i enkelte deler av landet. Dersom en heller avvirket melkebørsen ville en hatt større mulighet til å styrke melkeproduksjonen i de delene av landet der det er ønskelig. Dette som følge av at staten da ville hatt et større kvantum å dele ut. Dette forslaget framstår som lite målrettet for å styrke distriktsjordbruket. Det vil også gi store økonomiske forskjeller mellom nyetablerere i forskjellige deler av landet.

Melkebørsen

Denne høringen reiser ikke spørsmål om hvorvidt melkebørsen bør videreføres eller avvikles. Men siden avviklingen av melkebørsen har vært et mål for NBS helt siden innføringen i 2002 er det viktig å se den i sammenheng med de endringer som nå er foreslått. Siden innføringen har den private omsetningen av melkekvote kostet norske melkebønder om lag 500 millioner kroner. Melkebøndene har altså selv betalt kostnaden for strukturrasjonaliseringen i melkesektoren. Med de endringsforslagene det nå er lagt opp til, er det grunn til å tro at den private omsetningen av melkekvote vil øke, noe som i sin tur vil påføre melkebøndene ytterligere kostnader.

Administrative konsekvenser

I sitt høringssvar er TINE bekymret for at forslagsendringene vil medføre en større administrativ belastning. Ett-årig kvoteleie, inn- og utleie fra samme bruk, kjøp og salg av deler av kvoten vil øke kvotetransaksjonene og gjøre det vanskeligere å holde rede på hvor produksjonsrettighetene befinner seg. Forslagene vil dermed medføre mer arbeid og en forvanskning av forskriften, noe som er stikk i strid med målet om å gjøre kvoteordningen enklere og mer fleksibel.

I sum må disse endringsforslagene sies å stå i konflikt med formålene i kvoteordningen for melk. Endringsforslagene vil etter alt å dømme ha en strukturdrivende effekt, og ikke være forenlig med målene om en variert bruksstruktur. Forslagene er heller ikke positive mht distriktsjordbruket, og forslaget om å fjerne produksjonskravet på sovende kvoter vil kunne tenkes å forrykke markedsbalansen. Dermed forsvinner også hovedformålet med

kvoteordningen, nemlig å tilpasse produksjonen til avsetningsmulighetene i markedet. I tillegg vil forslagene vedrørende kjøp, salg og utleie av kvote påføre gjenværende melkeprodusenter store kostnader.

Konklusjon

- NBS støtter videreføringen og presiseringen av formålsparagrafen for kvoteordning for melk.
- NBS mener at det fornuftig å erstatte begrepet kvotetak med produksjonstak.
- NBS støtter forslaget om at regelverket for lokal foredling av melk videreføres.
- NBS støtter forslaget om at statlig kvote fordeles med likt litertall per søker, og ikke prosentvis som i dag.
- NBS støtter ikke at samdrifter med kvoter under 400 000 liter (ku) og 200 000 liter (geit) får felles regelverk med enkeltbruk.
- NBS støtter ikke forslaget om å fjerne avstands- og antallsbegrensningen i samdrifter under 400 000 liter.
- NBS mener kravet om 5 års kvoteleie må videreføres.
- NBS mener det ikke bør åpnes for at et foretak både kan leie og leie ut melkekvote samtidig.
- NBS mener at det ikke bør åpnes for at et foretak kan selge deler av kvoten sin.
- NBS støtter ikke forslaget om at leveransekravet ved gjenopptakelse av melkeproduksjonen avvikes.
- NBS støtter ikke at nyetablerere kan kjøpe kvote på det private markedet, slik forslaget foreligger nå. Forslaget vil kun være gunstig i de delene av landet hvor kvoteprisen på det private markedet er lav.
- NBS foreslår å avvikle privat omsetning av melkekvoter. Med tanke på målene om et sterkt distriktsjordbruk, en variert bruksstruktur over hele landet, og hovedmålsetningen med kvoteordningen for melk - å tilpasse produksjonen til avsetningsmulighetene i markedet - er en avvikling av den private omsetningen det mest målrettede grepet som kan tas for å oppnå dette. Med de forslagene departementet fremmer, vil en komme lenger unna å nå disse målene. I tillegg vil endringsforslagene ha negative økonomiske konsekvenser for melkeprodusentene, samtidig som at de vil bidra til mer uforutsigbare rammevilkår for produsentene.
- NBS krever at forslaget til endringer i kvoteforskriften avgjøres i forkant av jordbruksforhandlingene. Dette må gjøres i egne møter mellom avtalepartene og med TINE som sakkyndig deltaker.

5.7 Dyrevelferd og dyresjukdommer

5.7.1 Dyrevelferd

Debatten om dyrevelferd for produksjonsdyr i jordbruket pågår kontinuerlig. Det gjelder for eksempel oppstallingsforhold for pelsdyr, dyretetthet i slaktekylling, innfasing av miljøbur for verpehøner eller problemene som oppstår for beitende husdyr i utmark med en økende rovdyrbestand.

De mest aktuelle sakene det siste året har vært diskusjonen rundt hold av pelsdyr og Mattilsynets varsel om mulig beitenekt for enkelte husdyrbrukere i 2012.

Høsten 2010 ble det igjen store oppslag rundt forholdene for pelsdyr med påstander om uakseptable forhold knyttet til handtering av sjuke dyr, adferdsproblemer for produksjonsdyrene, små bur osv. Landbruks- og matministeren måtte nok en gang ut i media og pålegge pelsdyrholderne å sørge for regelverket rundt hold av pelsdyr blir fulgt opp i praktisk drift.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag engasjerte seg i diskusjonen som oppstod på en slik måte at det ble nødvendig med egne møter med pelsdyroppdretterne for å klarlegge fakta i saken. Dette var nyttig for begge parter. Norsk Bonde- og Småbrukarlag ønsker ikke å forby norsk pelsdyrhold. Næringen bidrar med viktige arbeidsplasser i enkelte distrikter i Norge. På den annen side uttrykte Norsk Bonde- og Småbrukarlag at alt dyrehold skal drives på en slik måte at dyreetiske og dyrevelferdsmessige hensyn blir ivarettatt.

I mars 2011 sendte Mattilsynet ut varsel til vel 200 dyreeiere med store tap på utmarksbeite (> 20 prosent) om mulig beitenekt i 2012. Så store tap på utmarksbeite er helt uakseptabelt og Mattilsynet mente at dette representerte et stort dyrevelferdsmessig problem som det var Mattilsynets plikt å gjøre noe med.

Dette varselet skapte stor oppstandelse rundt omkring i landet fordi de fleste mente at de store tapstallene skyldtes en rovviltpolitikk ute av kontroll og at Mattilsynets varsel om mulig beitenekt i realiteten var å betrakte som et yrkesforbud.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag tok umiddelbart kontakt med Mattilsynet for å få en nærmere oversikt over hvem som hadde fått disse varselsbrevene og hva som var årsaken(e) til det store tapet. Det viste seg at Mattilsynet sentralt ikke satt med en slik oversikt, verken over hvem som hadde fått brevet eller hva som var tapsårsaken. Vår påstand var at dersom Mattilsynet og Direktoratet for naturforvaltning i fellesskap hadde gjort som landbruks- og matministeren og miljøvernministeren påla disse etatene allerede i 2006, nemlig å opprette tett kontakt for å diskutere problemene rundt en økende rovviltbestand og samordne sine aktiviteter, ville denne problemstillingen kunne vært angrepet på en helt annen måte. Problemet oppstod altså ved at Mattilsynet på et generelt dyrevelferdsmessig grunnlag tok tak i de store tapene uten samtidig å skjelle til tapsårsaken. Først et halvt år etter at vi tok opp dette med Mattilsynet, og utenfor meldingsperioden, har vi fått den oversikten som vi etterlyste.

5.7.2 Dyresjukdommer

Fotråte

Seinvinteren 2008 ble det påvist ondartet fotråte i en sauebesetning i Hallingdal. Siden da har en samlet næring lagt ned et stort arbeid for kartlegge omfanget av sjukdommen i Norge, gi råd/påbud om sanering og andre smitteforbyggende tiltak samt å sørge for økonomisk kompensasjon/erstatning til de dyreeierne som har vært rammet. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har siden starten vært representert i styringsgruppen for prosjektet Friskere Føtter.

Forekomsten av fotråte har i all hovedsak vist seg å være et problem for saueholdet i Rogaland og faktisk også noen relativt avgrensede områder i Rogaland. Fotråte er en sjukdom som er en stor dyrevelferdsmessig utfordring for saueholdet og som det er svært viktig å få kontroll med. Samtidig medfører sjukdommen sjølsagt et økonomisk tap for saueeierne.

Det er vanskelig å gjennomføre en effektiv bekjempelse i de mest dyretette områdene, men styringsgruppen har et klart mål om å få kontroll på utbredelsen av fotråte. Dette vil innebære at prosjektet må tildeles nødvendige midler fra fellesskapet, det vil si midler fra omsetningsavgift og midler direkte fra jordbruksavtalen, også i noen år framover. Prosjektet ble tildelt 2 mill. kroner for 2012 ved jordbruksforhandlingene i 2011.

Andre dyresjukdommer

I løpet av året er det ikke rapportert om alvorlige utbrudd av andre husdyrsjukdommer som veterinærmyndighetene ikke har handtert innenfor sitt vanlige apparat.

6 Organisasjonsarbeid

6.1 Informasjonsarbeid

Organisasjonens hjemmeside er www.smabrukarlaget.no. Dette er i dag en svært viktig kanal for formidling av nyheter og politiske standpunkt. Hjemmesidene gir i tillegg til formidling av nyheter også god mulighet til å systematisere arbeidet med viktige saker som blant annet jordbruksforhandlingene og ny stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken.

Under landsmøtet i 2009 ble det for første gang overført lyd og bilde direkte fra møtet på våre hjemmesider. Dette arbeidet ble videreført under landsmøtet i 2010. Det arbeides også med å kunne gjennomføre pressekonferanser og "telefonmøter" på nett-tv.

Alle fylkeslag har tilgang til e-post og internett, og alle i styret er oppe på nettet.

Informasjonsskrivet nett.no sendes til alle lokallagsledere, fylkesledere, fylkessekretærer og styremedlemmer i fylkeslagene samt styret. [Nett.no](http://nett.no) kan en abonnere på. Ved siden av hjemmesidene og Bonde og Småbruker, er [Nett.no](http://nett.no) den viktigste informasjonskanalen ut til de tillitsvalgte. [Nett.no](http://nett.no) har kommet ut med 6 nr. i året.

Ved siden av pressemeldinger er direktekontakt mot journalister den mest brukte arbeidsmåten for å formidle nyheter fra organisasjonen. I tillegg har styret vært aktive med å skrive leserinnlegg og kronikker i årsmeldingsperioden.

Prosjektene www.gardsbruk.no og **Grønt'Spatak** har hatt mange oppslag både i sentrale og regionale media.

6.2 Kvinneutvalget

Utvalget har hatt et telefonmøte og et fysisk møte (KU i HBS var også med) samt kontakt per e-post. Frida Gunn Rudi deltok på representantskapsmøte mens Hilde Mellum deltok på fylkesledersamlinga 7. juni.

Ann Merete Furuberg organiserte 8. mars møte for oss og Internasjonalt Utvalg med tema « Kvinner for norsk mat – sunn produksjon og ernæring».

Yvonne Tonnaers ide om «Eggaksjon» ble realisert 1. juni med hjelp av kvinnebønder fra Hedmark og Oppland (Bente Püther, Kari Kobberød Brustad, Gunnvor Østlund, Frida Gunn Rudi, Yvonne Tonnaer, Bente Lorentzen og undertegnede). Foran Stortinget ble det overlevert egg til Elisabeth Røbekk Nørve, Høyre, Gina Barstad, SV, Rigmor Andersen Eide, KrF, Solveig Horne, Frp, Irene Lange Nordahl, Sp og representant fra Ap. utfordringen vi ga disse kvinnene var om de er villige til å arbeide for kår i landbruket slik at framtidige generasjoner ønsker å produsere mat i Norge. Sammen med oppropet fikk de med seg egg til hver av sine kollegaer med oppfordring om å spre budskapet. Budskapet ble også forsøkt spredt på internett, men har så langt ikke klart å få den helt store oppslutningen. Oppropet kan fortsatt signeres

Ilona har vært vår representant inn i FOKUS samt at hun har blitt med i fagutvalget Økonomiske og politiske rettigheter og deltakelse innen FOKUS. Hennes tilstedeværelse der har ført til samarbeid med Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF) med fokus på matsuverenitet.

Kvinnekalenderen har blitt distribuert og synliggjort gjennom avisa «Bonde og Småbruker» gjennom året. Ilona og Fride Gunn har bidratt med artikler.

Saker:

- Diskusjon om hvor stor kapasitet KU har arbeidsmessig og økonomisk angående hva landsmøtet ga oss i oppgave. Noe er delegert videre (initiere forskning og stikkprøvestudium, noe er lagt på is (synliggjøre «Agroforestry»).
- KU bidrag til 100 års markeringen av NBS. Vi har gjennom året begynt å bearbeide ideen om en bok med fokus på kvinner i det norske landbruket; matprodusentene. Arbeidet er i oppstartsfasen og må snart settes i gang med tanke på søknad om økonomisk støtte fra ulikt hold.
- «Odelsjentesamling» har vært diskutert med konklusjon at det må være arrangement beregnet på jenter og gutter, men med sterkt fokus på å få med jenter. Vi jobber med å finne samarbeidspartnere for dette. Når ideen har vært løftet i ulike forum så har kritikken vært på at det vil tilsvare «Unge Bønder» kurset som Norges Bondelag arrangerer. Derfor er vi i tenkeboksen for å få en vri slik at disse to ikke blir forvekslet.

6.3 Ungdomsarbeid

Ungdomsutvalget har i årsmeldingsperioden hatt tre fysiske møter, i tillegg til fem telefonmøter.

Blant sakene som har vært behandlet eller diskutert er:

- Planlegging av ungdomsseminar
- Innspill til jordbruksforhandlingene
- Aksjoner i forbindelse med jordbruksforhandlingene
- Ulike samarbeidsprosjekter med Bygdeungdomslaget, Natur og Ungdom, Spire

Landsmøte 2010:

Ungdomsutvalget var med å arrangerte politisk seminar fredagskvelden i samarbeid med Kvinneutvalget. Etterpå var det et lite møte der ungdomsutvalget presenterte seg og arbeidet sitt for deltakerne på ungdomsbenken. Ungdomsutvalget hadde ansvar for lotteriet mot at de fikk halvparten av inntektene. Landsmøtet vedtok at ungdomsutvalget skal være landsmøtevalgt.

28. januar arrangerte ungdomsutvalget, i samarbeid med Norges Bygdeungdomslag, Natur og Ungdom og Spire, Matmøte 2011. Målgruppen for seminaret var ungdomspolitikere og tema var landbrukspolitik.

Therese og Rakel har representert NBS i styringsgruppa til prosjektet ”Rekruttering til landbruksutdanning”.

Therese sitter i styringsgruppa for prosjektet ”Slipp oss til”.

6.4 Hagebruksutvalet

Hagebruksutvalet i NBS har sidan førre årsmelding gjeve uttale i ein del saker vedkomande frukt.

Hausten 2010 dukka sjukdomen heksekost på eple opp som eit nytt registrert problem. NBS har på oppmoding frå Hagebruksutvalet engasjert seg med kontaktar til Mattilsynet for å få til gode og handterlege tiltak mot denne sjukdomen. Heksekost er ein bakteriesjukdom som er svært skadeleg for epletre. I fjor haust vart det påvist heksekost i ein planteskule i Sogn, og Mattilsynet gav pålegg om harde tiltak. Seinare vart det og påvist sjukdom i andre distrikt. Dersom Mattilsynet skulle handtere regelverket fullt ut, ville dette få store konsekvensar for næringa. Mattilsynet har etter påtrykk frå faglaga og næringa lempa på handteringa av regelverket, inntil ein har fått kartlagt omfanget og konsekvensane.

Dei årlege jordbrukstingingane krev at Hagebruksutvalet engasjerer seg. Dette skjer til sist i ein uttale omkring frukt/grønt levert til forhandlingsutvalet og styret.

Hagebruksutvalet meiner at tilskotsordningane som Innovasjon Norge i Hordaland tildeler fruktdyrkarane fungerer godt. Modellen kan sikkert nyttast av bønder i andre fylke. Store einskildtilskot til investeringar som berre tilkjem få store bruk er ikkje lenger vegen å gå.

Hagebruksutvalet har og vore med å diskutert nye retningsliner for import av epleaft/konsentrat. Endra toll og anbudsreglar er innført, og det står att å sjå om ordningane er rettvise og verkar betre enn dei gamle.

Mattilsynet har utreda eit nytt regelverk innan plantevern på grunnlag av eit EU-direktiv. Nytt regelverk for plantevern kan gje meir like vilkår i Norden når det gjeld bruk av og tilgang på plantevern. NB&S har etterlyst saka i lengre tid som har lagt hjå LMD. Ein har og støtta forslaget om å få godkjent bruk av kopar innan økologisk frukt dyrking

Norsk pæreproduksjon er no inne i ei skjebnetid, og forbruket av pærer er aukande, men då av importerte pærer. Norske forskarar har no fått fram tre nye, lovande sortar som dei tilrår, noko som kan endra situasjonen. Ein har jobba og må jobba vidare med å få på plass nye tilskotsordningar som vil stimulera til auka satsing på pæreproduksjon.

SLF har utarbeida eit nytt forslag til konserverforskrift. NB&S støttar forslaget som vil gje betre vern av norsk pressepleproduksjon. Det blir og innført eit D/K- tilskot på 1,53 kr/kg eple som vert levert til press

Øystein Pugerud har delteke i faggruppe for revisjon av KSL- standard planter.

Saker ein arbeider vidare med er frakttilskot til frukt og grønnt og eit nytt starttrinn på D/K-tilskotet på frukt. Ein fekk begge krava inn i felleskravet, men staten innfridde ikkje i år

Hagebruksutvalet bør få ei oppgradering i form av eit lite budsjett og fornying av medlemmer som og representerer grønsaker og potet i tillegg til frukt.

Dei gongene Hagebruksutvalet har møtt på møte vedkomande frukt og grønnt, føler me at me vert lytta til, men "grønntklubben" har elles svært lett for å berre referera Bondelaget når

viktige saker vert drøfta. Dette medfører at t.d. tilskotsmidlar over jordbruksavtala vert skeivfordelt i høve til mindre produsentar.

6.5 Styrets arbeid med strategi- og arbeidsplan

6.5.1 Innledning

Styret har også det siste året utarbeidet en overordnet strategi- og arbeidsplan for organisasjonen.

Det har vært lagt vekt på å få til en plan som både sier noe om organisasjonens hovedsatsingsområder og de mer konkrete underarbeidsområdene med tilhørende strategier. Planen er delt inn i tre hovedarbeidsområder:

- Politikk og samfunn
- Kommunikasjon og samarbeid
- Organisasjon og økonomi

Under disse hovedarbeidsområdene er det definert et ulikt antall strategier for arbeidet som igjen oppfylles gjennom konkrete tiltak og handlinger. Forholdsvis mange av disse tiltakene vil være like fra år til år, for eksempel gjennomføring av jordbruksforhandlingene som er den største enkeltaktiviteten gjennom året, mens andre vil variere alt etter hva som er oppe i tida.

Arbeidet med strategi- og arbeidsplanen er noe av det viktigste arbeidet som styret gjør gjennom året og det brukes forholdsvis mye tid på utarbeide årlige planer samt å følge disse opp gjennom en egen halvårsgjennomgang. Tilfanget av arbeidsoppgaver er stort og det er viktig å prioritere oppgavene i rett rekkefølge og med rett ressursinnsats. Årsmeldingen representerer i så måte de prioriteringer som styret har foretatt i samråd med sekretariatet i løpet av det siste året.

6.6 Bank- og forsikringsavtale

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har i lang tid hatt forsikringssamarbeid med Gjensidige. Etter at Gjensidige startet bank, ble det også aktuelt å ta med den delen i avtalen. Etter forhandlinger i 2009 vedtok styret om høsten å inngå ny avtale for 10 år med Gjensidige. Avtalen kan reforhandles i perioden, og skal gjennomgås senest etter 5 år. Ny avtale gjelder fra 1.1.2010.

Bankavtalen sikrer NBS-medlemmer bedre betingelser enn andre landbrukskunder, på flere typer landbrukslån. Se www.gjensidige.no og klikk på organisasjonsmedlem.

Forsikringsfordeler:

- Økt rabatt: Har medlemmene 3 eller flere forsikringer får de 20 % rabatt på private forsikringer. På driftsrelaterte forsikringer får de med tre eller flere forsikringer, opptil 30 % rabatt. Tidligere var maksimal rabatt 20 %. Utgangspunktet er 20 % rabatt, og så får en 3 % ekstra om en har gjennomgått ”Trygg bonde konseptet”. Veldig mange tilfredsstillende dette enkelt. I tillegg får medlemmer i Landbrukets HMS-tjeneste ytterligere 4 %, dvs, at en er oppe i 27 % rabatt. På toppen får en 3 % rabatt om en har gjennomgått kurset ”Praktisk HMS arbeid”.

- Har en færre enn 3 forsikringer, får en 16 % rabatt. mot 14 % tidligere. Dette gjelder både private forsikringer og driftsforsikringer.

De økte rabattene betyr at det blir enda gunstigere å ha forsikringene i Gjensidige og være medlem i Småbrukarlaget. En skal være klar over at også ikke-organiserte får en viss rabatt i Gjensidige, om de har mange forsikringer samlet. Det betyr at en ikke kan regne med at en får opp til 30 % billigere forsikring om en melder seg inn i Bonde- og Småbrukarlaget. De uorganiserte kan imidlertid ikke få mer enn 14 % rabatt, noe som gjør at det er betydelige summer å spare på medlemskap uansett.

Livsforsikring

Foreløpig gjelder samme medlemsfordel som tidligere, dvs at NBS medlemmer slipper å betale årlig stykk-kostnad på kr 360. Den nye avtalen inneholder en intensjon om å få på plass en avtale om gruppeliv. Utdfordringen er å få stor nok oppslutning, slik at den tilfredsstiller myndighetenes krav.

Bankavtale

Gjennom bankavtalen er medlemmer i NBS sikret de beste betingelser i Gjensidige bank. Medlemmer får en rentefordel både på lån og innskudd. Pr 2010 var rentefordelen på landbrukslån 0,25 %.

Organisatorisk

Den nye avtalen med Gjensidige inneholder, i likhet med den forrige, en kompensasjon til Norsk Bonde og Småbrukarlag for arbeidet med forsikringsspørsmål. Mye av denne videreføres til fylkeslagene ut i fra hvor mange medlemmer i hvert fylke som har kundeforhold til Gjensidige.

Avtalen inneholder også et punkt om nøytralitet i forhold til andre organisasjoner. Norsk Bonde og Småbrukarlag er ikke fornøyd med at Gjensidige og Norges Bondelag i ettertid har inngått ny avtale som medfører noe større rabatter til medlemmene i Bondelaget.

I forbindelse med landsmøtet på Gardermoen høsten 2009 ble det arrangert forsikringssamling for fylkesledere, sekretærer m.fl. Hovedtema var ny forsikringsavtale samt info fra Landbrukets HMS-tjeneste.

Samarbeidsavtalen inneholder bestemmelser om et kontaktutvalg på landsplan og samarbeidsutvalg på lands og regionplan. På landsplan har det ikke vært formelle møter i perioden oktober 2009 til september 2010, men det har vært kontakt pr telefon og e-post.

6.7 Rådgiving i forsikring, bank, økonomi, pensjon m.m.

Svein Løken Oppland, er engasjert i deltidsstilling for å svare på spørsmål fra medlemmene på disse områdene. Tilbudet er en del av samarbeidsavtalen med Gjensidige Forsikring.

Løken er tilgjengelig på e-post og telefon. Han har fast kontortid to dager i uken, men er stort sett tilgjengelig også utenom disse tidene.

Det er flest henvendelser i vinterhalvåret. Etter at banktjenester ble en del av avtalen med Gjensidige fra 2010 har det vært jevnlig henvendelser om dette. De fleste vil ha mer kunnskap

om de konkrete fordelene avtalen gir for medlemmene, men også råd om hvordan en går fram for å bytte bank. Ellers er det fortsatt en del spørsmål rundt tidligpensjon for jordbrukere.

Denne ordningen ble innført i 1999, og har dermed virket i over 10 år. De senere år har det blitt færre som bruker ordningen, muligens fordi det er langt færre aktive bønder nå enn i 1999? Ordningen er et godt tilskudd for den som vil overdra garden fra en er 62 år. Den kan fra 2011 kombineres med fleksibel alderspensjon fra Folketrygden.

Den nye ordningen med fleksibel alderspensjon er den enkeltsaken som Løken har hatt flest henvendelser om siste år. Mange medlemmer har blitt skuffet når de har oppfattet at ordningen slett ikke er fleksibel, og at mange ikke har muligheten til å ta ut alderspensjon fra Folketrygden fra 62 år. Løken har notert ca 130 henvendelser. En liten nedgang fra året før, men antallet har variert fra år til år.

De fleste som bruker tjenesten, har mindre spørsmål som kan avklares raskt. Noen saker er mer omfattende. De som henvender seg med større saker, får først og fremst råd om hvordan de skal angripe saken videre, og hvor de kan hente ytterligere hjelp.

Løken sitter i det sentrale forsikringsutvalget med Gjensidige.

6.8 Solidaritetsfondet for småbrukere

Oppland Bonde- og Småbrukarlag har oppnevningsrett ved årsmøte av medlemmene i fondet. Et av medlemmene skal representere styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag.

Vedtektene sier at det i 2011 kan erstattes 3 medlemmer i styret og 2 kan erstattes i 2014. Medlemmene har en virksomhetsperiode på 6 år.

Det er ut fra vedtektene ikke klare retningslinjer for hvem som skal fungere som valgkomite for fondet. Dette var en av årsakene til at det i OBS ikke ble igangsatt arbeid eller forarbeidelse for en nyoppnevning i fondet i 2011.

Geir Grosberg meldte til OBS ønske om fratreden innen OBS sitt årsmøte 2011. Vedtektene for fondet sier at leder skal velges innen fondsstyret. Det ble ikke foretatt oppnevning av nytt medlem til fondet til erstatning for Geir Grosberg og styret i fondet har ikke pr. dags dato lykket med å velge ny leder.

OBS har i tiden etter årsmøte fått på plass et nytt fondsmedlem. Jan Halvorsrud er konstituert som styremedlem fram til årsmøte i 2012 hvor ordinært valg vil bli foretatt. Det arbeides for å finne ny leder av fondet og arbeidet har i perioden uten leder ligget nede.

Fondet hadde pr. 01.01.11 en innestående kapital på 20.045,74 kroner. Dette er også ca. status pr. september 2011. Det foreligger pr. d.d. to ubehandlede søknader.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har i 2011 støttet fondet med 10.660,50 kroner fra landsmøtelotteriet.

Styret har bestått av:

Geir Grosberg, leder (til 27. mars 2011), Terje Holen, Helene Skogli, Olav Randen og Merete Furuberg. Annette Jørstad har ført regnskap og foretatt utbetalinger.

Det har ikke vært avholdt fysiske styremøter i perioden.

6.9 Studiearbeid

Den lokale kursaktiviteten har stor betydning for Norsk Bonde- og Småbrukarlag, både for organisasjonen som helhet og for det enkelte medlem. Gjennom vårt medlemskap i Studieforbundet Natur og Miljø får vi muligheten til å kvalitetssikre denne aktiviteten. Forutsetningen for kurstilskudd er at det foreligger en godkjent studieplan som beskriver innhold og arbeidsmåter for opplæringen.

For å få tilskudd må et kurs være på minimum 8 timer, og minst 3 deltakere må ha fullført kurset for at det skal utbetales tilskudd. Tilskuddsatsene fastsettes årlig, og for 2011 er satsen satt til 95 kroner pr. studietime etter å ha vært nede i 75 kroner på slutten av 2010. I 2010 fordelte Studieforbundet 71.683 kroner til ulike lag i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, noe som var en liten nedgang fra året før. 384 kursdeltakere gjennomførte til sammen 1013 kurstimer på 62 kurs.

Kursaktiviteten i 2011 har vært 53 avsluttede kurs første halvår. Den mest brukte studieplanen har vært "Foran jordbruksforhandlingene". Norsk Bonde- og Småbrukarlag har i perioden laget en studieplan: Foran jordbruksforhandlingene 2011.

6.10 Familien Lies fond til fremme av småbruk

Styret i Norsk Bonde- og Småbrukarlag er fondsstyre i Th. Eriksen Lies fond til fremme av småbruk. Styret har vedtatt at det ikke kan deles ut fondsmidler om kapitalen er under 500 000 kroner. Fondsstyrer er Ole-Jacob Christensen.

Fondet lyses ikke ut hvert år. I 2010 ble det foretatt en utlysning og styret valgte, etter en vurdering av kandidatene av fondsstyrer, å tildele midler til tre av søkerne. Disse var:

Ellen Marie Tangen/Hans Bondal	25.000 kroner
Nils Dolvik	15.000 kroner
Åsfrid Fagervik	5.000 kroner

Styret bestemte videre at mottakere av midler fra fondet heretter skal avgi en rapport om effekten av midlene ett år etter tildelingen.

6.11 Samarbeidsavtale med Norsk Landbrukssamvirke

Avtalen med Norsk Landbrukssamvirke består av to avtaler. Den første avtalen har som formål å sikre en samordning av/samarbeid om viktige saker som Norsk Bonde- og Småbrukarlag og samvirkeorganisasjonene arbeider med. Avtalen gir Norsk Bonde- og Småbrukarlag representasjon i styret og rådet for Norsk Landbrukssamvirke mens Norsk

Landbrukssamvirke er representert i representantskapet til Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Avtalen sikrer dessuten Norsk Bonde- og Småbrukarlag deltakelse i de faglig/politiske arbeidsgruppene som drives i regi av Norsk Landbrukssamvirke. Dette gjelder rådgivende utvalg næringspolitikk, rådgivende utvalg kommunikasjon, landbrukets risikogruppe, og rådgivende utvalg for forskningsbasert innovasjon. Dette gir oss innsikt og kompetanse på mange viktige områder som vi ellers ville brukt mye tid og energi på å skaffe oss.

Den andre avtalen er utformet med tanke på å forankre et regionalt samarbeid om viktige saker gjennom utvikling av samarbeidsnettverk og møtearenaer mellom samvirket, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag. Denne avtalen sikrer Norsk Bonde- og Småbrukarlag et visst økonomisk bidrag som skal gi organisasjonen mulighet til å delta i dette samarbeidet. For 2011 vil bidraget være 458.000 kroner.

Rådsmøtet i Norsk Landbrukssamvirke bestemte høsten 2010 å foreta en evaluering av avtalene som NL har med begge faglagene. Denne evalueringen vil skje høsten 2011.

6.12 Arbeid i valgnemnda

Valgnemndarbeidet høsten 2009 ble sterkt kritisert på landsmøtet høsten 2009. Dette til tross for at organisasjonen i flere år hadde investert i kursing av valgnemndene om nemndas oppgaver, arbeidsmåter og ansvar.

Styret vedtok i januar 2010 retningslinjer for valgnemnda i Norsk Bonde- og Småbrukarlag for å sikre at dette arbeidet blir gjennomført på en tilfredsstillende måte. Retningslinjene er utarbeidet for å lage en struktur på arbeidet i valgnemnda og derigjennom sikre framdrift i arbeidet slik at innstillinger til landsmøtet kan være ferdige i god tid før landmøtet. Retningslinjene inneholder imidlertid også forordninger om prosessene i nemnda som skal sikre at hele valgnemnda, inklusive varamedlemmene, er delaktig i det arbeidet som nemnda skal utføre på vegne av organisasjonen.

Erfaringene fra valgnemndarbeidet i 2010 er svært positive og det lover godt for videre arbeid.

Ved utgangen av beretningsåret var valgnemnda i rute med sine oppgaver. Lokallagene ble tidlig varslet om årets landsmøte, det er innhentet opplysninger fra sittende tillitsvalgte hvorvidt de ønsker gjenvalg eller ikke og resultatet av denne undersøkelsen er formidlet videre til alle lokallag/fylkeslag med oppfordring om å komme med forslag på kandidater til tillitsverv i organisasjonen.

6.13 Aksjonsutvalget

Utvalget har hatt to møter og har samtidig møtt styret i NBS. Utvalget har ellers hatt kontakt på mail og på telefon.

Flere store landbrukspolitiske saker har vært til behandling/under arbeid i 2011 og som har hatt stor oppmerksomhet i aksjonsutvalget. Det gjelder revidering av rovviltforliket fra 2004, jordbruksforhandlingene (hvor NBS ikke kunne stå ansvarlig for statens nedbyggingspolitikk og signerte ikke avtalen) og forberedelsene i departementet til ny landbruksmelding.

Jordbruksforhandlingene 2011

Utvalget spilte inn til styret diverse forslag til markeringer knytta til bruddet i jordbruksforhandlingene. Deler av utvalget samarbeida med ungdomsutvalget i gjennomføringa av en "kjørsakteaksjon" på E6 på Kvam i Gudbrandsdalen.

For å markere Norsk Bonde- og Småbrukarlag sitt brudd i jordbruksforhandlingene 2011, tok fylkeslaget i Rogaland initiativet til en markering utenfor Stortinget i juni. Det ble også reist krav til den nye meldinga om landbrukspolitikken. Parolen for den nye meldinga var, "Økt norsk matproduksjon på norske ressurser - over hele landet". I forbindelse med markeringen ble det gjennomført møter med stortingsrepresentantene.

Revidering av rovviltpolitikken

Soria Moria II lovte rullering av rovviltpolitikken før jul i 2010 med særlig fokus på bestandsmålet for bjørn og ulv. Fram mot avslutningen av vårsesjonen i Stortinget 2011 engasjerte aksjonsutvalget beitebrukere fra særlig Oppland og Hedmark i samarbeid med utmarksutvalget aksjoner i Oslo på tre påfølgende fredager. Med god pressedeckning rullet aksjonistene lammekadaver i trillebåre(r) gjennom Oslos gater opp til Stortinget og miljøverndepartementet. Forhandlingene på Stortinget mellom partiene gikk i en fase i stå og det så ut til at det ikke skulle bli noen endringer. Imidlertid kom forhandlingene i gang igjen og alle partiene på Stortinget stilte seg bak det endelige forliket. Det er mange positive elementer i någjeldende forlik, men vi må passe på slik at praktisk politikk ikke faller tilbake i gamle spor.

Ny landbrukspolitik.

LMD har det siste året skrevet på ny landbruksmelding og offentliggjøringa var varsla før sommeren 2011. Imidlertid er meldinga forsinka og det kan ventes at den blir lagt fram høsten 2011. Prioritert oppgave for aksjonsutvalget er å legge planer for gode aksjoner for en ny kurs i landbrukspolitikken. Norsk jordbruk bygges ned i økende takt ved at: gardar legges ned, areal i inn og utmark går ut av drift, arbeidskraft erstattes av kapital og importerte forråvarer og lave inntekter er virkemiddelet.

Aksjonsutvalget vil anbefale at organisasjonen:

- Trapper opp informasjonen om nedbygginga av norsk jordbruk, skjerper kritikken av dagens landbrukspolitik og er tydelig på alternative løsninger.
- Øker fokuset på alliansebygging i alle ledd
- Tar i bruk intern informasjonsformidling i alle ledd via sms, sosiale medier og e-post på en systematisk måte

Kvinneutvalget i NBS gjennomførte også markeringer på Stortinget i juni. Store maskiner, importert kraftfôr og husdyrhold i industrihaller er ikke et godt svar på morgendagens utfordringer, var det klare budskapet til stortingsrepresentantene.

6.14 Utmarksutvalet

Utvalet har hatt tre møte i perioden – av dette eitt telefonmøte. Til saman har utvalet hatt 11 saker til førehaving

Mellom sakene kan nemnast:

- Oppfølging av saker frå landsmøtet 2011, m.a.
 - o pålegg om uttak av skadedyr som alternativ til beitenekt
 - o ymse saker andsynes den nye rovdrymeldinga
 - o juridisk sikring av beiteretten
 - o felles prosjekt med NSG
 - o krisehjelp til katastroferamma bønder
- Den ekstraordinære situasjonen med rovdyr innafor ”rovdrysikkert gjerde” på Grue-Finnskogen
- Arbeidet i ekspertutvalet for erstatning av tap til rovdyr
- Beiterett for storfe i fellesbeite
- Mattilsynet og trussel om beitenekt
- Friluftsløva
- Leige av beiterett
- Aksjonar

Utvalet har serleg hatt fokus på den nye rovdrypolitikken (m.a. bestandsmål og skadefelling), og konstaterer at det vart eit breidt forlik i Stortinget. Dette forliket inneber at det blir enklare å få skadefelling i område der det ikkje er lagt opp til rovdryngling, men talet på ynglingar er framleis så høgt at presset innafor yngleområda faktisk kan auka.

Utmarksutvalet har sjølv ikkje fronta sakene som har vore til førehaving, men har oversendt sakene til styret for endeleg vedtak og oppfølging. Dette følgjer av utvalets mandat.

Utvalet har hatt eit godt samarbeid med styre og sekretariat, og med andre organisasjonar som Norsk Sau og Geit og Norges Bondelag.

6.15 Organisasjonsutvalget

Hausten 2010 vart det sett ned eit utval som skulle arbeide med saker som gjeld organisatorisk arbeid. Organisasjonsutvalet hadde eit fysisk møte i Oslo den 25. januar. Her diskuterte ein både medlemsrekruttering, skoloring av tillitsvalde, intern kommunikasjon og ekstern alliansebygging. Dei konkrete tiltaka som vart iverksett var ei kartlegging og statusoppdatering av dei minst aktive lokallaga i kvart fylke. Vidare vart det oppnemnt eit vervekorps som skal kontakte potensielle medlemmer med mål om å rekruttere fleire til laget. Fylkeslaga har oppgåva med å melde inn potensielle medlemmer til sekretariatet/vervarane.

6.16 Prosjektsøkegruppa

På styremøte den 26.-27.01.11 ble det vedtatt å opprette en sentral gruppe for arbeidet med prosjektsøknader; *Prosjektsøkegruppa*.

Gruppens mandat er:

- Kartlegge og utarbeide en database over ulike finansieringskilder for prosjekt i regi av landslag og/eller fylkeslag med søknadsfrist og formål.
- Gruppa kan selv utarbeide konkrete søknader eller initiere at andre i NBS søker om midler
- Ha en samordnende rolle for alle søknader i regi av NBS om prosjektmidler
- Bidra til at det sentralt blir etablert en database over alle prosjekt i regi av NBS.
- Kartlegge aktuelle finansieringskilder/bidra med søknader til prosjektet 2013.
- Prosjektgruppa rapporterer til generalsekretæren.

Gruppen hadde sitt første møte i Oslo den 16. mars. Her ble gruppens arbeidsoppgaver diskutert, og det ble lagd en arbeidsliste over aktuelle steder å søke finansiering til prosjekter. Gruppen har ikke klart å fått til flere møter etter dette, men lederen har representert gruppen i flere møter vedrørende NSB 2013 og fikk med tiden fast plass i dette utvalget.

Siden opprettelsen har Prosjektsøkegruppa stått for eller bidratt til følgende søknader:

- Klimaprogrammet – formidling av klimaprogrammets resultater og arbeid for å omgjøre resultatene til faktiske tiltak hos den enkelte bonden. Etter fire runder fikk vi avslag på søknaden.
- Samvirkesøknad – opplæringsopplegg på tema samvirke som organiseringsform. Søknaden er ikke ferdigstilt.
- Fritt ord – kvinnebonden, et bokprosjekt i regi av kvinneutvalget. Søknaden er ikke ferdigstilt.

I tillegg har gruppen engasjert seg for en bedre økonomi i fylkeslagene, deriblant utarbeidet en oversikt over søknadsfristene på midlene til rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket, RUL, men uten at fylkene har vist særlig interesse eller bedt om konkret bistand.

6.17 Landbrukets HMS-tjeneste

6.17.1 Samarbeid mellom Landbrukets HMS-tjeneste og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Landbrukets HMS-tjeneste har i løpet av meldingsåret inngått en samarbeidsavtale om felles innsats innenfor HMS-arbeidet.

Mål: Felles mål for samarbeidet er å redusere ulykker, skader og yrkeslidelser i landbruket, og gjennom dette bidra til økt trivsel, kvalitet og lønnsomhet i næringa gjennom:

1. Informasjon

HMS-arbeidet som tema og L-HMS som tilbyder av tjenester skal bli mer tydelige og synlige gjennom økt informasjon. Norsk Bonde- og Småbrukarlag er medstifter og oppdragsgiver for L-HMS, og vil bidra til økte kunnskaper blant bønder om HMS og økt synlighet på arbeidet som L-HMS utfører.

2. Tilslutning

L-HMS har satt en målsetting om 12.000 foretak og 20.000 personmedlemmer ved utgangen av 2014. Antall kursdeltakere på P-HMS skal være 4.000 pr. år. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil bidra til at disse måltallene nås.

3. Samarbeid med andre organisasjoner

L-HMS skal samarbeide med relevante organisasjoner, virksomheter og myndigheter for å aktivere flest mulig landbruksforetak til å drive et systematisk HMS-arbeid. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil fungere som motivator for dette.

6.17.2 Annet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har deltatt aktivt i diskusjonen i landbruks- og matministerens kontaktforum for HMS som ble opprettet etter JF 2010. Det avholdes to møter i året. Det viktigste resultatet av opprettelsen av dette forumet er at flere organisasjoner og institusjoner legger en større grad av forpliktelse i arbeidet med HMS i jordbruket. Et viktig resultat er f. eks. planleggingen av en landsomfattende kampanje for å øke bevisstheten omkring HMS. Kampanjen vil i hovedsak foregå i 2012 og 2013. Kampanjen har mottoet: ” Gi et løfte-kom trygt hjem”.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har sammen med Norges Bondelag og Landbrukets HMS-tjeneste utarbeidet en søknad om KIL-midler til prosjektet ”Kompetansekrevene prosjekt om helse, miljø og sikkerhet for alle yrkesutøvere i norsk landbruk”. Søknaden omfatter bl.a. en videreutvikling av kurset Praktisk HMS-arbeid. KSL Matmerk innvilget 186.000 kroner til prosjektet.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag deltar aktivt i Landbrukets Brannvernkomite.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har i meldingsåret også deltatt i diskusjoner om etablering av et eget verneutvalg for jordbruket. Dette arbeidet er ikke slutført.

7 Internasjonalt arbeid

7.1 Internasjonalt utvalg

NBS er medlem av den internasjonale småbrukarbevegelsen La Via Campesina.

For tiden består IU av leder Stein Brubæk, nestleder Merete Furuberg, Ingeborg Tangeraas, medlemmer Støle Støen, Ilona Drivdal, Marit Jordal, Ole Jacob Christensen, Anne Røde og Audun E. Tvedten. Ressurspersoner er Inger Dag og Berge Furre.

IU har hatt to styremøter mens to møter ble arbeidsmøter pga manglende oppmøte.

Arbeidsplan og gjennomførte tiltak:

Vi har ikke klart å gjennomføre tiltak rettet mot CAP-2013 og plass i arrangementskomiteen for matsuverenitetskonferansen i Krems 8/2011. Dette skyldes manglende ressurser.

Søknaden til Norad gav et positivt svar med en bevilgning på kr. 60,000 til en konferanse om Matsuverenitet.

Stein Brubæk deltok i World Social Forum i Dakar feb. 2011, samt et møte i Brussel i komiteen for Matsuverenitet i La Via Campesina-Europa (ECVC). Han har i tillegg hatt innlegg om Matsuverenitet i 2 lokallag i Møre og Romsdal.

Merete Furuberg deltok i generalforsamlingen i La Via Campesina-Europa (ECVC). Gjermund Haga ble etter kampvotering valgt inn i styret for ECVC.

Det er gjennomført nettverksmøter med Det kongelige Selskap for Norges Vel, Fokus, Utviklingsfondet og Natur og Ungdom.

Ingeborg Tangeraas deltok på Globaliseringskonferansen.

Marit Jordal har deltatt i styremøter for ECVC i Brussel.

I samarbeid med KU er det utarbeidet og distribuert en internasjonal kvinnekalender.

En søknad om midler til flere møter om Matsuverenitet fra Fritt Ord resulterte i avslag.

Det er på initiativ fra styreleder Merete Furuberg etablert et Nordisk nettverk som har hatt møter i Oslo den 7. mars og i København den 1.-2. mai. Arbeidet er så langt knyttet til å utarbeide en felles forståelse for begrepet Matsuverenitet i Norden.

IU har gitt ut jevnlig internasjonale landbruksoppdateringer samt at medlemmene har hatt ulike artikler i media.

8 Prosjekter

8.1 Slipp oss til – ungdom inn i landbruket 2010 – 2011

Prosjektet ”Slipp oss til – ungdom inn i landbruket” ble startet i 1998 som et samarbeid mellom Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bygdeungdomslag og Natur og Ungdom. Målet har hele tiden vært og er fortsatt å øke rekrutteringen til landbruket, bidra til miljøvennlig matproduksjon og styrke bosetningen i distriktene.

Arbeid med å få ledige bruk ut for salg:

”Slipp oss til – ungdom inn i landbruket” er et nasjonalt rekrutteringsprosjekt med fylkesvise prosjekter. Prosjektlederne i fylkene arbeider aktivt opp mot kommunene for å få kartlagt ubebodde bruk slik at disse kan legges ut for salg. I 2010 - 2011 har vi hatt ett aktivt prosjekt i Hordaland. Prosjektet i Hordaland ble startet i 2009 og har i løpet av perioden 2009 – 2011 samarbeidet med tre kommuner om kartlegging av ubebodde landbrukseiendommer.

Gardsbruk.no:

Nettsiden www.gardsbruk.no er den viktigste møteplassen for kjøp, salg og utleie av gardsbruk i Norge og drives av prosjektansvarlig for ”Slipp oss til”. Med mellom 500 og 800 besøkende hver dag har nettsiden et snitt på ca. 20 000 brukere i måneden. I perioden 2010 – 2011 har det blitt utført endringer på nettsiden som har gjort siden mer brukervennlig og mer tilpasset målet med siden. Ved å fjerne det statiske hovedbildet på nettsiden og flytte opp de 3 nyeste annonsene har Gardsbruk.no blitt mer lik en «markeds plass» og mindre lik en idyllisering av gårdene. Funksjonen «ønskes kjøpt» hvor brukere kan annonsere etter gård er til stadig like populær og det ligger til enhver tid mellom 150 og 200 annonser ute.

Gjennom Gardsbruk.no tilbyr «Slipp oss til - ungdom inn i landbruket» materiell til kommuner og enkeltpersoner. I 2010 - 2011 har handboka «Ei handbok for deg som vil ha gård - bruk for deg» gjennomgått en kraftig revisjon av tekst og bilder. Det nye eksemplaret er trykt opp i 500 eksemplarer. Sist handboka ble revidert var i 2003 og det ble da trykt et så stort opplag at handboka ikke var utsolgt før i 2010. Et mindre opplag sikrer hyppigere revidering som er nødvendig pga. endringer i jordbrukspolitikk, regler og lover. I tillegg til handboka «Bruk for deg» tilbyr «Slipp oss til - ungdom inn i landbruket» en handbok for kommunene kalt «Bruk mulighetene! Økt bosetting på ledige gardsbruk».

Styringsgruppe

Det har i løpet av 2010 - 2011 blitt gjenopstartet en styringsgruppe for prosjektet. I styringsgruppen skal det sitte minst et medlem fra hver av organisasjonene. Per 01.06.11 er medlemmene i styringsgruppa følgende: Espen Syljuåsen - Bygdepolitisk nesteleder i Norges Bygdeungdomslag, Malin Jacob og Irja Frydenlund - medlemmer i Natur og Ungdoms jordbruksutvalg, Therese Rudi - leder av ungdomsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag. I tillegg sitter prosjektleder for «Slipp oss til» i styringsgruppa. Det er et mål at gruppa møtes fire ganger årlig.

Seminar «Bruk mulighetene»

I 2010 ble det gjennomført et seminar i Oslo med tema «bruk mulighetene i ubebodde landbrukseiendommer». Seminaret hadde i overkant av 20 deltagere fra hele landet som representerte forskjellige bygdeutviklingsprosjekter. Blant innlederne var Bygdeforskning, Statens Landbruksforvaltning, Telemarksforskning og en statssekretær fra Kommunal- og Regionaldepartementet.

Media og spredning av prosjektet:

Prosjektet har fått god pressedekning lokalt rundt Slipp oss til prosjektet i Hordaland. I tillegg har prosjektleder kommentert en sak i Nationen og seminaret ga et eget oppslag i Nationen. På nettsiden Gardsbruk.no og gjennom bloggen *www.gardsbruk.origo.no* har det blitt publisert flere nyheter. I tillegg brukes facebook og twitter som en arena for å skape oppmerksomhet rundt prosjektet.

Økonomi:

Arbeidet i 2010– 2011 er finansiert av Landbruks- og matdepartementet og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Ansatte i prosjektet:

Sentral prosjektleder:

Bente Lorentzen (01.06.2010 – d.d)

Prosjektkoordinator i fylkene:

Hordaland: Siri Teigeland

8.2 Grønt Spa`tak

Natur og Ungdom og Norsk Bonde- og småbrukarlag har arrangert Grønt Spa`tak hvert år siden 1993. Formålet med prosjektet er å formidle meningsfulle sommerjobber til ungdom, øke kunnskapen om jordbruk og jordbrukspolitikk, bidra til samarbeid mellom bønder og miljøvernere, og å stimulere til et mer miljøvennlig jordbruk.

I 2011 har 43 ungdommer deltatt på Grønt Spa`tak. Dette er om lag like mange som i fjor, og det er vi greit fornøyde med. Vi tror imidlertid at potensialet for å få med flere er stort. I år har mobiliseringsarbeidet for deltakere først og fremst vært rettet mot Natur og Ungdoms medlemmer. Vi har også sendt brev og plakater til alle Folkehøgskoler, brukt facebook og hengt opp plakater. Videre vil vi arbeide for å gi mer informasjon til egne medlemmer, skrive mer om Spa`tak på NUs nettsider og spre materiell til nye grupper.

Svært mange av deltakerne skriver i påmeldinga at de vil jobbe på seter. Siden vi har avtale med flest gardsbruk uten seterdrift, har ønsket ikke latt seg oppfylle for alle. Fram mot neste års Spa`tak vil vi arbeide for å få kontakt med flere gardsbruk med setre i drift.

Som i tidligere år ble det også i år arrangert et helgeseminar for skoling av Spa`tak-deltakerne. Som del av dette seminaret hadde vi en åpen dagskonferanse i Oslo, med tema «Hvilket landbruk krever verden av Norge?». Konferansen var svært vellykket, og vi kan tenke oss å arrangere noe liknende igjen. Ved å markedsføre seminaret mot andre organisasjoner tror vi det er mulig å mobilisere flere som ikke er med på Spa`tak, for eksempel fra ungdomspartiene. Videre vil vi arbeide for å spre informasjon om prosjektet bedre, både internt og til folk som ikke er med i NU.

Som i fjor har Grønt Spa`taks politiske budskap vært at det er viktig å ta vare på et spredt jordbruk, tilpassa lokale forhold. Det faglige fokuset, både på seminaret og i informasjonsmateriellet som ble gitt til deltakerne gjenspeilet dette.

Det er et mål å få mye presseoppmerksomhet om Grønt Spa`tak, og vi har oppfordret

deltakerne til å ta kontakt med sin lokalavis for å få et oppslag. Vi er godt fornøyde med årets pressedekning av prosjektet. I løpet av sommeren har mange deltakere vært i media.

Øyvind Aukrust er ansatt i NU, som koordinator for Grønt Spa`tak. John Petter Løvstad er prosjektansvarlig i NBS. Jordbruksutvalget til Natur og Ungdom har i 2011 vært med på å arrangere Spa`tak-seminaret og lagd heftet Norsk jordbruk – internasjonal solidaritet, hvor det også står om Spa`tak.

For å realisere visjonen om et miljøvennlig og solidarisk landbruk trengs det samarbeid. Det er nettopp dette samarbeidet vi har fått til gjennom Grønt Spa`tak. Næringa har satt seg sammen med miljøungdommen for å finne løsninger for framtidens jordbruk i Norge.

8.3 Prosjekt organisasjonsprofil

Teksten til studieheftet *Prosjekt Organisasjonsutvikling – Prosessbasert utvikling av organisasjoner* er ferdig og sendt til redaksjonsgruppen.

For å teste ut ulike prosessbaserte metoder å arbeide på som er beskrevet i studieheftet er det gjennomført organisasjonsutviklingsprosesser og kurs i forbindelse med representantskapsmøter i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, i Nordland og i Hedmark. Rapport fra dette arbeidet er sendt styret og organisasjonsutvalget ved Rakel Nystabakk.

I forbindelse med Prosjekt Organisasjonsprofil er det utviklet et helt nytt verktøy for å måle organisasjoners attraktivitet. Målet med dette er å finne ut hvor i organisasjonen det skal settes inn tiltak for å bedre attraktiviteten.

Framtidsbilde av Norsk Bonde- og Småbrukarlag

En stolt drivkraft
med takhøyde
som samarbeider
og er større

Lokalprodusert sunn mat
lokal næringsutvikling
levende bygder
livsstil og mangesysleri

En alliansebygger
med bedre kommunikasjon
som driver nettverksbygging
og internasjonalt arbeid

En mangfoldig organisasjon
flere ildsjeler, større varme
lokalt engasjement, større tru
rom for ungdom og kvinner

En tydelig organisasjon
en modig organisasjon
med mer politisk makt
synlig i media

9 Bonde og Småbruker

Bonde og Småbruker 1. juli 2010-30. juni 2011

Avisa kommer som før med ti utgaver i året; fire nummer høsten 2010 og seks nummer våren 2011. Mens avisa tidligere kom ut med to landsnumre var det ikke budsjett for mer enn et landsnummer, nr 5/2011 sendt ut til alle registrerte gårdsbruk i landet, dette meldingsåret. Resten av utgavene var vanlige medlemsnumre. Takket være økt bevilgning til avisdrifta inneværende år er det lagt opp til to landsnumre for 2011 (dvs at det kommer et landsnummer til i høst). En vesentlig årsak til den økende økonomiske utfordringa for avisa er Postens stadige dyrere (og dårligere) tjenester.

Opplagtallet holder seg godt for avisa, til tross for noe nedgang i antall medlemmer. Antallet aviser som sendes ut som landsnummer går jamt nedover som en naturlig følge av at antall gårdsbruk reduseres. Men antallet abonnenter fortsetter å øke, og antallet eksemplarer av vanlige medlemsnumre holder seg følgelig stabilt.

Gjennomsnittlig sidetall i avisa fortsetter å øke. Dette har vært ei jamn utvikling gjennom mange år nå. Siste året økte antall sider i snitt per nummer med to til 28 sider. I tida fra 2005 til nå har antallet sider i snitt per nummer økt fra 17 til 28.

Økonomi

I alle de siste åra har avisa gått med et lite overskudd. Det gjorde det også i 2010, til tross for økte kostnader med Postens dårligere tjenester. Det gjenstår å se om styrets økning i bevilgning til avisa er nok for å balansere drifta også i 2011. For neste år har Posten allerede varsla ei portoøkning på 15 prosent! Dette vil innebære en ekstra kostnad på 90 000 kroner med samme antall utgivelser som til nå.

Så langt har annonsesalget, all økonomisk elendighet ellers i samfunnet, holdt seg godt. Landbrukssamvirkets bevilgning til drift av Bonde og Småbruker var 300.000 kroner for siste år, som det har vært i mange år nå.

Bemanninga

Bemanninga i avisa er som før med en fast ansatt, Leonid Rødsten, i full stilling som redaktør/journalist.

Som tidligere bidrar sjølsagt sekretariatet i NBS med en viktig jobb for avisa ved å administrere økonomien, abonnementslistene og småannonser samt forefallende arbeid.

Mari Tylden i Target Reklamebyrå har stått for brekking av avisa i mange år nå. Hun er for tida ute i barselpermisjon og Michelle Tully i samme firma gjør jobben for henne. Annoncesalget er det HS-Media på Kirkenær som står for, nå med Mette Lindberg som ansvarlig. Dette arbeidet er basert på provisjonsbasis.

Redaksjonelt

Fortsatt er landbrukspolitikken det vesentligste stoffområdet for avisa, med de årlige jordbruksforhandlingene som et "høydepunkt". Det siste året har ikke minst Riksrevisjonens rapport om manglende måloppnåelse i landbrukspolitikken og tidligere NILF-forsker Sverre Arne Lie gitt viktige bidrag til den landbrukspolitiske debatten. Dette har i stor grad også gjenspeila seg i avisas spalter. Mens den lenge varsla nye stortingsmeldinga om landbrukspolitikken fortsatt har vist seg i spaltene i form av ønsker og forventninger. Men så langt uten noe konkret innhold.

Rovdyra herjer fortsatt rundt om i landets beiteområder, og i avisas spalter.

NOU-utredninga ”Mat, makt og avmakt” har gitt mye stoff så langt, og vil sannsynligvis være et område av interesse i tida som kommer.

Relevant forskningsstoff, med bidrag både fra Bioforsk, Skog og Landskap og andre forskningsinstitusjoner av interesse for landbruket har fått mye plass i avisa.

Nytt fra årsskiftet er avisas avtale med NPK (Nynorsk pressekontor) som med sine landbruksrelevante bidrag til avisa også sikrer at avisa har en bedre balanse mellom skriftmåla.

Heldigvis har vi fortsatt den faste spalta fra NBSs økonomirådgiver Svein Løken, ”Sveins spalte”, som gir gode råd om forsikring, skatt og andre relevante økonomiske spørsmål for leserne.

Få, om noen aviser, er i den heldige situasjonen vi er med å ha egen ”stunt-poet”. Arne-Martin Dahles underfundige kommentarer til aktuelle saker kan fortsatt glede leserne, både i lyse og mørke øyeblikk. Ole-Jacob Christensen (OJC) gir fortsatt sine gode bidrag både med oppdateringer på internasjonal landbrukspolitikk, og omtaler av aktuelle internasjonale tidsskrift og bøker.

Organisasjonens mange aktive medlemmer, for en stor del spredt ut i diverse utvalg, bidrar også til stoff i avisa. De mange aktive og engasjerte ungdommene i organisasjonen gjør seg også fortsatt godt gjeldende i spaltene. Internasjonalt utvalg gir igjen sine bidrag. Det samme gjelder kvinneutvalget, som inneværende år blant annet bidrar med utdrag av deres ”Kvinnekalender” i hvert nummer.

Stort engasjement er det også blant vanlige medlemmer som bidrar godt til avisas leserbrevspalte. Aktiviteten rundt om i de mange lokal- og fylkeslagene kommer også ut i avisas spalter gjennom fortsatt gode bidrag fra aktive medlemmer og ansatte fylkessekretærers gode hjelp.

Trykkeri og distribusjon

Det er ingen endringer når det gjelder trykking og distribusjon av avisa. Agderposten Trykk A/S i Arendal trykker fortsatt, mens Posten fortsatt står for distribusjonen, i den grad de er i stand til det. Som nevnt fortsetter portoutgiftene å øke mens servicen i hvert fall ikke blir bedre. Avisas har fortsatt en lang, kostbar og langdryg veg gjennom Postens system og ut til leserne.

Ei oppsummering må være at lesermassen holder seg bra, bidragene utafra er bra og stoffmengden i avisa øker. Den eneste mørke skyen i horisonten, som bare ser ut for å bli større og mørkere, er Posten.

10 Regnskap for laget og avisa

Norsk Bonde- og Småbrukarlag sitt regnskap for 2010 ble behandlet på styremøte, den 01. mars 2011. Styret fattet følgende vedtak:

Styret i Norsk Bonde- og Småbrukarlag godkjenner det samlede resultat med driftsinntekter på kr. 11 982 632., driftskostnader på kr. 12 886 343., resultat av finansposter på kr. 239 024., og et årsresultat på kr. -606 549.

Enstemmig.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag sitt regnskap for 2010 ble behandlet på representantskapsmøte den 30. mars 2011. Representantskapet fattet følgende vedtak:

Representantskapet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag godkjenner det samlede resultat med, driftsinntekter på kr. 11 982 632., driftskostnader på kr. 12 886 343., resultat av finansposter på kr. 239 024., og et årsresultat på kr. -606 549.

Enstemmig.

Vedlagt følger regnskap for:

- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Bonde og Småbruker
- Noter til regnskapet
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag sine fond
- Th. S. Eriksens legat
- Heges Minnefond
- Revisjonsberetning for 2010 fra Vardens Revisjonskontor

Resultatregnskap Samlet

DRIFTINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2010	2009
Driftsinntekter m.v.			
Inntekter	(avisen)	1 109 027	1 508 444
Medlemskontingent		7 876 680	7 925 115
Økn. støtte Samvirke	(avisen)	300 000	300 000
Prosjekter	1	482 400	1 402 164
Andre inntekter	2	2 214 525	2 219 015
SUM DRIFTSTINNTEKTER		11 982 632	13 354 738
Driftskostnader			
Lønnskostnader (laget og avisen)		4 129 284	4 460 380
Driftskostnader	(laget)	878 999	967 660
Driftskostnader	(avisen)	1 395 420	1 513 920
Kjøp matriell	(laget)	44 875	107 666
Kvinneutvalget	3	25 021	20 911
Ungdomsutvalget	4	70 262	24 214
Internasjonalt utvalg		23 940	21 320
Tilbakeført til fylkene		3 472 263	3 393 821
Andre kontingenter		48 615	52 269
Tilskudd til avisen		300 000	300 000
Tilsk. Bonde og Småbruker		376 086	409 440
Samlet reisekostnader		1 007 624	788 771
Bidrag til samarb. Organisasjoner		75 000	68 000
"Ny stortingsmelding		278 257	
"Gardsbruk.no"		449 792	487 825
"Økt Økologisk"		310 904	872 495
SUM DRIFTSKOSTNADER		12 886 343	13 488 692
DRIFTSRESULTAT		-903 711	-133 954
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Aksjeutbytte		0	225
Renteinntekter		239 024	316 506
RESULTAT AV FINANSPOSTER	13	239 024	316 731
ÅRSRESULTAT		-606 549	182 777
OVERFØRINGER			
Overført til Egenkapital			400 531
Overført fra Egenkapital		-319 452	0
Overført fra "Avsetning til fremtidige prosjekter":			
Medlemsregister		-100 462	-168 062
Styrets disposisjon		0	-16 334
Ubrukte lønnsmidler, Merete		-9 370	0
Ny stortingsmelding		-150 000	0
Styrking av sekretariatet		-16 111	-24 865
Fylkesledersamlinger		-63 662	0
Generalsekretærens disp.		-15 000	0
Overført til "Avsetninger til fremtidige prosjekter":			
Ubrukte lønnsmidler, Merete		67 508	0
SUM DISPONERINGER		-606 549	191 270

Resultatregnskap Laget

	Note	2010	Budsjett 10	2 009
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER				
Driftsinntekter m.v.				
Kontingenter		7 876 680	8 080 000	7 925 115
Salg av materiell		2 190	0	2 670
Tilskudd fra Landbr.samvirke		458 000	460 000	458 000
Div innt.	2	1 078 249	960 000	1 098 905
SUM DRIFTSINNTEKTER		9 415 119	9 500 000	9 484 690
Driftskostnader				
Lønn fast-ansatte, inkl feriepenger		2 357 183	2 203 161	2 484 442
Honorar,tillitsvalgte, inkl feriepenger		690 361	789 321	500 545
Honorar, næringsdrivende		42 068	0	28 159
Arb.g.avgift		462 929	480 518	470 006
Pensjons/yrkeskadeforsikring		187 787	220 000	225 237
Andre personalkostnader		17 723	0	14 551
Ovf Prosjektene:		0	0	-239 966
Økt Økologisk		-125 577	0	0
Gardsbruk.no		-123 928	0	0
SUM LØNN		3 508 546	3 693 000	3 482 974
Husleie / strøm		402 992	404 600	392 533
Vedl.hold / rep.		236 452	159 400	312 303
Kontorrekv.		48 851	80 720	90 293
Telefon og porto	5	209 798	219 570	259 451
Andre adm. Kostnader		175 478	165 080	157 920
Revisjon		72 500	71 630	71 250
Ovf til Bonde og Småbruker		-210 090	-220 000	-250 680
Ovf til Prosjektene:		0	-30 000	-100 272
Økt Økologisk		-14 462	0	0
Gardsbruk.no		-42 520	0	0
SUM ADM. KOSTNADER		878 999	851 000	932 798
MØTER OG REISER		986 200	960 000	776 803
Medlemskontingent		2 550 456	2 514 000	2 349 884
Sekr. Lønn til fylkene		450 000	450 000	450 000
Medlemsverving		27 400	0	40 810
Annen støtte til fylkene		329 530	505 000	317 971
Målrettet møtevirksomhet		114 877	75 000	115 088
SUM TILBAKEFØRT TIL FYLKENE		3 472 263	3 544 000	3 273 753
Kjøp av materiell		44 875	50 000	79 872
Tilskudd til Bonde og Småbruker		300 000	300 000	300 000
Tilskudd til Bonde og Småbruker		376 086	386 000	409 440
Kontingent ECVC		48 615	50 000	52 269
Ungdomsutvalget	4	70 262	30 000	24 214
Kvinneutvalget	3	25 021	30 000	20 911
Internasjonalt utvalg		23 940	30 000	21 320
Bidrag til samarb. Org.		75 000	60 000	68 000
SUM ANDRE DRIFTSKOSTNADER		963 798	936 000	976 026
SUM DRIFTSKOSTNADER		9 809 806	9 984 000	9 442 353
DRIFTSRESULTAT		-394 687	-484 000	42 337
Nto. Finansinntekter	13	239 024	300 000	316 731
ÅRSOVERSKUDD / UNDERSKUDD	14	-155 663	-184 000	359 067

Resultatregnskap Bonde og Småbruker

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

	Note	2 010	Budsj. 2010	2009
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER				
Driftsinntekter m.v.				
Annonseinnt., landsnr og vanlig nr.	6	1 026 026	900 000	1 416 454
Avisabonnement		83 001	110 000	91 990
Andel kontingent fra NBS		300 000	300 000	300 000
Tilskudd fra landbr.samvirke		300 000	386 000	300 000
Tilskudd fra laget	2	376 086	300 000	409 440
SUM DRIFTSINNTEKTER		2 085 113	1 996 000	2 517 884
Driftskostnader				
Lønn, honorarer, arb.g.avg, feriep. m.v		562 601	490 000	548 253
Lønn ovf fra laget		165 996	166 000	158 760
Trykking		227 951	280 000	443 493
Provisjon annonsesalg		217 493	280 000	361 682
Setting av avisen		92 400	110 000	92 924
Kontor og trykksaker		17 077	4 000	6 789
Administrasjonsutg		210 090	220 000	250 680
Telefon		8 265	14 000	3 948
Porto		449 594	500 000	472 896
Reisekostnader		21 424	60 000	11 968
Kontingent / abonnement		12 821	15 000	13 188
Kurs/data/oppgradering		5 574	20 000	24 568
Andre kostnader		458	0	1 042
Kjøp tjenester avisa		1 400	0	2 400
Ovf. Økt Økologisk		-13 700	0	-159 689
SUM DRIFTSKOSTNADER		1 979 445	2 159 000	2 232 902
DRIFTSRESULTAT		105 668	-163 000	284 982
ÅRSOVERSKUDD / UNDERSKUDD	14	105 668	-163 000	284 982

Balanse Samlet

	Note	2010	2009
OMLØPSMIDLER			
Kundefordringer	8	178 014	136 346
Andre fordringer	9	243 792	377 097
Aksjer	11	2 500	2 500
Likvider	7	6 252 320	6 763 017
SUM OMLØPSMIDLER		6 676 626	7 278 960
SUM EIENDELER		6 676 626	7 278 960
GJELD OG EGENKAPITAL			
Egenkapital		4 370 758	4 690 210
Avsetning til fremtidige prosjekter	12	1 232 181	1 519 278
SUM EGENKAPITAL	15	5 602 939	6 209 488
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		292 053	322 118
Annen kortsiktig gjeld	10	71 733	-10 517
Offentlige trekk og avgifter		297 053	315 820
Påløpne feriepenger		412 848	442 051
SUM GJELD		1 073 687	1 069 472
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 676 626	7 278 960

Oslo 01.03.2011

Ann-Mette Funberg
 Ralul Karoline S. Nystabakke

Johann Fjellings
 Kjetil Aulian
 Hans Jrdal

Noter pr. 31. Desember

		2010
Note 1	Prosjekter	
"Gardsbruk.no"	Salg av "Bruk for deg"	3 600
	Tilskudd fra Gjensidige	25 000
	Landbruks og Matdepartementet	250 000
	Egenandel Seminar	3 800
	Økt Økologisk	Statens Landbruksforvaltning, oppgjør 10
		<u>482 400</u>
Note 2	Diverse inntekter	
Laget	Gjensidige Forsikring	960 000
	Yara	30 000
	Studiefornundet Natur og Miljø	50 000
Grønt Spa`tak	NU, resultat 2010	<u>38 249</u>
		<u>1 078 249</u>
	Norsk Landbrukssamvirke	458 000
	Overført til Bonde og Småbruker	300 000
	Overført til Bonde og Småbruker	376 086
	Salg	
	Matriell	<u>2 190</u>
		<u>2 214 525</u>
Note 3	Kvinneutvalget	
	Inntekter:	
	Tilskudd fra Fokus til Informasjonstiltak	-15 000
	Tilskudd fra Hedmark BS	-7 000
	Salg av kalender	-5 350
	Utgifter:	<u>52 371</u>
		<u>25 021</u>
Note 4	Ungdomsutvalget	
	Inntekter:	
	Loddsalg LM 2010	-10 661
	Utgifter	<u>80 922</u>
		70 262
Note 5	Telefon og porto	
Telefon		65 844
Porto		<u>143 954</u>
Telefon og porto laget		<u>209 798</u>
Note 6	Bonde og Småbruker	

Det er utgitt 10 nummer av Bonde og Småbruker i 2010. Av dette er 1 såkalte landsnummer og 9 medlemsnummer

Annonseinntekter og trykkekostnader for utsendelse av landsnummerene er ikke skilt ut i egne poster i regnskapet.

Note 7

Av likvide midler utgjør kr.156536,- bunden kapital, som står på egen skattetrekkkonto.
 Dette dekker skyldig skattetrekk pr. 31/12.

Note 8**Kundefordringer**

Kundefordringer	193 014
Delkrederavsetning	-15 000
	<u>178 014</u>

Det er avsatt 15.000 kr. For dekning av usikre fordringer.

Note 9**Andre kortsiktige fordringer**

Egenbetaling fra Landsmøtet 2010	2 244
Nicolaisen	1008
Vivario, dobbelt bet	946
Finnmark BS, mobilt bedbånd	1 346
Statens Landbruksforvaltning, sluttoppgjør "Økt Økologisk" 2009	200 000
Natur og Ungdom, overskudd Grønt Spatak	38 249
	<u>243 792</u>

Note 10**Annen kortsiktig gjeld**

Mellomregning pensjon	-10 332
Periodisering	34 601
Refusjon	321 905
Periodiserte leverandører	-300 791
Tilbakeført fra nedlagte lokallag	23 653
Landsmøtet	10 661
Trekk til Utviklingsfondet	600
Reisefordeling	-8 565
	<u>71 733</u>

Note 11**Aksjer**

Regnskapsverdi er satt til kr. 2.500, etter laveste prinsippverdi.

Note 12**Avsetning til fremtidige prosjekt**

	1/1-2010	Avsatt	Benyttet	31/12-2010
Prosjekt 2013	100 000			100 000
Ubrukte lønnsmidler, Merete	0	67508	9 370	58 138
Avsetning Gardsbruk	60 000			60 000
Styrke Sekretariatet	200 605		16 111	184 494
Org.arbeid/ Ny stortingsmelding	250 000		50 000	200 000
Bonde og Småbruker	156 652			156 652
Kvinneutvalget	24 798			24 798
Generalsekretærens disp	50 000		15 000	35 000
Medlemsregister	297 072		100 462	196 610
Avsatt til Interne utvalg	27 810			27 810
Ny stortingsmelding	100 000		100 000	0
Avsatt til opplæring/rekruttering	252 341		63 662	188 679
	<u>1 519 278</u>	<u>67 508</u>	<u>354 605</u>	<u>1 232 181</u>

Note 13**Finansinntekter / kostnader**

Bankgebyrer	-20 475
Renteinntekter	259 499
	<u>239 024</u>

Note 14**Forklaring av årets resultat**

Årets samlede resultat på	606 549	fordeler seg slik :
Bonde og Småbruker	105 668	
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	-155 663	
Prosjektresultat(underskudd) :		
"Ny stortingsmelding"	-278 256	
"Økt Økologisk"	-110 904	
"Gardsbruk.no"	<u>-167 394</u>	
	<u>-606 549</u>	
Herav brukt kr. 287 097,- av avsatte midler		

Note 15**Egenkapital**

	Egenkapital	Avsetning Prosjekter	Sum Egenkapital
Per 01/01-10	4 690 210	1 519 278	6 209 488
Overført til Avsetning prosjekter		67 508	
Overført fra Avsetning prosjekter		-354 605	
Årets resultat	<u>319 452</u>	<u>-287 097</u>	<u>606 549</u>
Per 31/12-10	4 370 758	1 232 181	5 602 939

Aksjonsfondet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

	2010	2009
Beholdning 1/1	<u>215 724</u>	<u>217 166</u>
Inntekter		
Renteinntekter	<u>1 916</u>	<u>2 308</u>
Kostnader		
Nationen AS	<u>21 125</u>	<u>3 750</u>
Resultat, overskudd	<u>-19 209</u>	<u>-1 442</u>
Beholdning 31/12	<u>217 640</u>	<u>219 474</u>
Består av følgende innskudd:		
Bank 8101 66 12170	<u>196 515</u>	<u>215 724</u>

Pensjonsfondet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

	2010	2009
Beholdning 1/1	33 806	37 613
Inntekter		
Renteinntekter	<u>288</u>	<u>299</u>
	288	299
Kostnader		
Utbetalt pensjon, inkl arb.g.avg.	10 981	15 057
Bankgebyr	<u>90</u>	<u>30</u>
Sum kostnader	11 071	15 087
Resultat	<u>-10 783</u>	<u>-14 788</u>
Beholdning 31/12	23 023	22 825
Består av følgende innskudd:		
Bank 6011.66.91526	0	33 806
Bank 8101.85.94692	23 023	0
Mellomregning med NBS	-10 331	-10 981

Th. Eriksen Lies Legat

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

	2010	2009
Beholdning 1/1	<u>595 169</u>	<u>585 543</u>
Inntekter		
Renteinntekter	<u>8 723</u>	<u>9 626</u>
	8 723	9 626
Utgifter		
Utdelt av fondet	45 000	0
Gebyr	<u>90</u>	<u>0</u>
	45 090	0
Resultat	<u>-36 367</u>	<u>9 626</u>
Beholdning 31/12	<u>558 802</u>	<u>595 169</u>
Består av følgende innskudd:		
Bank 6011.66.91542	0	<u>595 169</u>
Felleskjøpet 8101.05.2829	<u>558 802</u>	0

Heges Minnefond

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

	2010	2009
Beholdning 30 / 01	53 794	123 893
Inntekter		
Ovf. Fra	15	46 500
Renteinntekter	1 193	3 413
	1 208	49 913
Kostnader		
Overført til Kvinne Utvalg 15.10.09	0	2 000
Overført til Utviklingsfondet 24.11.09	0	100 000
Gebyr	0	12
	0	102 012
Resultat, underskudd/overskudd	1 208	-70 099
	0	
Beholdning 31/12	55 002	53 794
Består av følgende innskudd:		
Bank 81012201338	55 002	53 794

VARDENS REVISJONSKONTOR

Til årsmotet i
Norsk Bonde og Småbrukarlag

Vardens Revisjonskontor as
Statsautorisert Revisor

Medlemmer av
Den norske Revisorforening

Øyvind Lovstad
Statsautorisert revisor
Per-Arne Auster
Statsautorisert revisor

REVISJONSBERETNING FOR 2010 inkl fond og legater

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Bonde og Småbrukarlag, som består av balanse per 31. desember 2010, resultatregnskap som viser et underskudd på kr 606.549 for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Vi har også revidert regnskapene for prosjektet Aksjonsfondet, Pensjonsfondet Th. S. Eriksen Lies legat og Heges Minnesfond. Disse regnskapene viser følgende resultater:

Aksjonsfondet	Underskudd	kr.	19 209
Pensjonsfondet	Underskudd	kr.	10 783
Th. S. Eriksen Lies Legat	Underskudd	kr.	36 367
Heges Minnesfond	Overskudd	kr.	1 208

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatenes utarbeidelse av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Postadresse:
Postboks 806 Sentrum
0104 Oslo

Besøksadresse:
Skippergt. 33
www.vardens.no

Telefon: 24 14 12 00
Telefax: 22 42 67 72
Bankgiro: 8200 01 64840

Foretaksregisteret NO 930 462 551 MVA
e-post: vardens.revisjonskontor@vardens.no

VARDENS REVISJONSKONTOR

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norsk Bonde og Småbrukarlag per 31. desember 2010 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

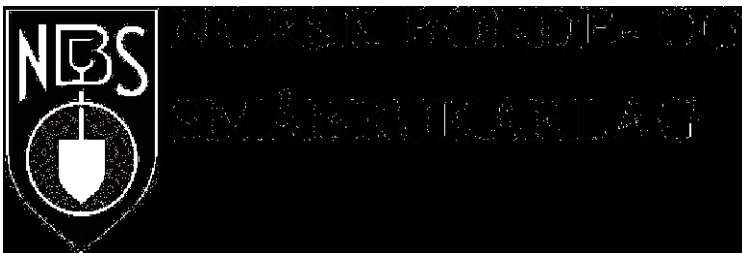
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, den 17. mars 2011

VARDENS REVISJONSKONTOR AS

Per- Arne Auster

Statsautorisert revisor

Telefon: 24 14 89 50
Telefaks: 24 14 89 51
Internet: www.smabrukarlaget.no
E-post: post@smabrukarlaget.no